

TIGHT BINGING BOOK

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200063

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No.

Accession No.

Author

Title

This book should be returned on or before the date
last marked below.

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No.

Accession No.

Author

Title

This book should be returned on or before the date
last marked below

ಮುನ್ನುಡಿ

‘ ಸಣ್ಣ ಕತೆ ’ ಗಳು ‘ ಭಾವಗೀತ ’ ಗಳಿದ್ದಂತೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಅವುಗಳ ಜೀವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು; ದೇಹಕ್ಕಲ್ಲ. ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಗದ್ಯ ಇನ್ನೊಂದು ಪದ್ಯ; ಒಂದುಕತೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಗೀತೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಕತೆಯ ಮನೋರಚನೆಯೇ ಬೇರೆ, ಗೀತದ ಮನೋರಚನೆಯೇ ಬೇರೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಬಾಹ್ಯಘಟನೆ ವಿಘಟನೆಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿದ್ದು; ಎರಡನೆಯದು ಆಂತರಂಗಿಕ ಲಹರಿತರಂಗಕಲ್ಲೋಲಗಳ ಆಟ. ಕತೆಯು ಎಲುವಿನಂತೆ ಜರುಗುವ, ಗೀತವು ಗಾಳಿಯಂತೆ ತಿಳುವು. ಆದರೂ ಗೀತಗಳ ಭಾವದೊಳಗೂ ಕತೆಗಳ ಸಣ್ಣತನದೊಳಗೂ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವವಿದೆ. ಅದು ಭಾವತಂತು-ಪ್ರಾಣದ ಸಣ್ಣ ಎಳೆ. ಅದುವೇ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕತೆಯಾಗುವುದು; ಮನಃಸುಮನಗಳನ್ನು ಪೋಣಿಸಿ ಗೀತವಾಗುವುದು. ಆ ಸಣ್ಣ ದನಿ - ಆ ಭಾವ ಎರಡಕ್ಕೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ.

‘ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ’ರ ‘ ಒಂದು ಹಳೆ ಕತೆ ’ ಯಂತೆ ಕತೆ ದೊಡ್ಡದಿರಲಿ ಅಥವಾ ಅವರದೇ ‘ ರಂಗಸಾಮಿಯ ಅವಿವೇಕ ’ ದಂತೆ ಚಿಕ್ಕದಿರಲಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಸುಳಿದಾಡುವ ಆ ವಿವೇಕಾವಿವೇಕಗಳ ಸುಳಿಯೇ ಎರಡಕ್ಕೂ ಪ್ರಾಣತಂತು. ಘಟನೆವಿಘಟನೆಗಳ ಪ್ರಪಂಚವು ಏ. ಇದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪೋಣಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಒಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮಭಾವ; ಅದರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ. ಆದರೆ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಘಟನೆವಿಘಟನೆಗಳಿಗಿಂತ ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮಭಾವದ ಲೀಲಾವಿಲಾಸ ಎತ್ತಾರವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳಿಗೆ ಭಾವಗೀತದ ನೇರುವದು. ರವೀಂದ್ರರ ‘ ಸುಭಾ ’ ಅಥವಾ ‘ ವಿಜಯ

(Victory)' ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗಾಗಿದೆ. ಇಂಥವುಗಳಿಗೆ ' ಏದೇನು ? ಕತೆ ಹಾಳಾಗಿ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ ' ಎಂದು ಮೂಗು ಮುರಿಯ ಒಹುದಾದರೂ ಈ ವಿಧದ ಕಥನಸರಣಿಯಿಂದ ಕತೆಯ ಸಣ್ಣ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಕಾವ್ಯದ ಕೀರ್ತಿಮುಖವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ ಒಂದೇ ಕಳೆಯುಂಟಾಗುವ ಮಾತೂ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಈ ಬಗೆಯ ಕಥನ ಸರಣಿಯು ಕತೆಗೆ ಜೇಡಬುಡದ ಬಲೆಯ ಆಕಾರವಿಕಾರವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು. ಗಾಳಿಯ ನರಗಳಂತೆ ಹಬ್ಬ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದಂತಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಬಾಲದಲ್ಲಿ ನೊರಬುನೊಣಗಳನ್ನು ಜೇಡನ ಬಲೆಯು ಹಿಡಿಯುವಂತೆ, ಭಾವಲಹರಿಗಳಂತಿರುವ ಕಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮನಗಳು ಹೇಗೆ ನುಸುಳುವೆವೆಂದರೂ ಅವುಗಳನ್ನಂಟದೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಕಥೆಯೊಳಗಿನ ಭಾವವು ಒಬ್ಬ ಹುಚ್ಚಿಯ ಹಾಳು ಕನಸಿರಲಿ, ಒಬ್ಬ ಜಾಣನ ಮಹತ್ತ್ವದ ತೊಡಕಿರಲಿ ಓದುವವನಿಗೆ ಆ ವ್ಯಥೆಯ, ಆ ಅನಂದದ, ಅನುಭವವು ಸೊಂಕದೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ.

ಸಣ್ಣ ಕತೆಯು ಅಲ್ಪ ಜೀವಿಗಳ ಮಹಾಕಾವ್ಯ. ಮಹಾತ್ಮರ ಜೀವನವೂ ಮಹತ್ತರವಾದ ಜೀವನವೂ ತನ್ನ ಆವಿರ್ಭಾವಕ್ಕೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬೇಡುವುದು. ಅಲ್ಪ ಜೀವಿಗಳ ಅಲ್ಪ ಜೀವನವೂ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಾರಾಧನೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಹಳ್ಳಿಯವನು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕುಗೈಡುವಂತೆ ಸಾರಹೀನವಾದ ಅಲ್ಪ ಜೀವನಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತಾರವೇ ವಿನಾಶದಂತೆ ಪರಿಣಮಿಸುವದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಕಣಗಳು ಕಡಿಮೆ, ಉಸುಬಿನ ವಿಸ್ತಾರವು ಹೆಚ್ಚು. ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳೂ, ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಗಳೂ, ರಾಮಾಯಣ ಭಾರತಾದಿಗಳೂ ದೇವತೆಗಳ, ಅವತಾರಿಗಳ, ರಾಜಮಹಾರಾಜರ ಚರಿತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವವು. ಕ್ಷುದ್ರರ, ಅಲ್ಪರ, ಹೀನರ, ದೀನರ, ದುರ್ಬಲರ, ದುರ್ಲಕ್ಷಿತರ, ದುಃಖಿ

ಈಷನ್ಮಾತ್ರವಾದ ಆತ್ಮಲೀಲೆಯ ಚಾರಿತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಣ್ಣಕತೆಯು ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಮಹಾತ್ಮರೆಂಬುವರ ಚರಿತ್ರೆಯು ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಮಹತ್ತ್ವವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲರ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಕೇಳುವದೇನು ಎಂದೆನ್ನಲಾಗದು. ಏಕೆಂದರೆ ಎಂಥ ಅಲ್ಪಸೂ 'ತಟಿತಾ ಕೋಟಿ' । ನಿಭ ಕಾಯ ಜಗನ್ನಾಥ ' ನನ್ನು ಕಂಡಿರದಿದ್ದರೂ ಚಳಿಗಾಲ ದೊಳಗಿನ ಆರಲಿರುವ ಕಂಡದ ಬೂದಿಯೊಳಗಿನ ಕಿಡಿಯಷ್ಟಾದರೂ ಆತ್ಮನ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಕಾಣದೆ ಇಲ್ಲ. ಆ ದರ್ಶನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ವರ್ಣಿಸುವ ಮಹಾಕಾರ್ಯವು ಸಣ್ಣಕತೆಗಳ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾದ ಆತ್ಮದರ್ಶನದಂತೆ, ಅಕಲ್ಪಿತ ಅಧಃಪತನವೂ ವಿಚಾರಣೀಯವಾಗಿದೆ. ಅದೂ ಸಣ್ಣಕತೆಯ ವಸ್ತು. ದೊಡ್ಡ ಕತೆಗಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದಾಗಲು ಸಣ್ಣಕತೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಅವಸರವಿದೆ. 'ವಸುನುತ್ತಿ ಅಥವಾ ಪರಕಾಯ ಪ್ರವೇಶ' ಮತ್ತು 'ಇನ್ನೊಂದು ಹಳೆಯ ಕತೆ' ಗಳ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯು ಸಣ್ಣ ಕತೆಯ ರಾಜಮಾರ್ಗದೊಳಗಿನ ಒಂದು ಕೈಗಂಬ. ರವೀಂದ್ರರ ಕಥಾಮಾರ್ಗವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ರಾಜನೀಧಿ.

ಗುಣವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಂತೆ ಪರಗತ ಸುಖದುಃಖಗಳಿಗೆ ಅಂತಃಕರಣವು ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಸತ್ತ್ವವು ಪ್ರಬಲವಾದಂತೆ ಅಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆದ ಆತ್ಮನ ವಿರಾಟನಾಟ್ಯವೂ ಮನಸಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗುವದು. ಅದರ ಪರಿಚಯವು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಅದನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯವು ಅಧಿಕವಾಗುವದು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಣ್ಣಕತೆಯು ಕಿರಿದಾಗಿ ಕೀಳಾಗಿ ಜೀಳುಗತೆಯೂ ಆಗಬಹುದು. ದೊಡ್ಡದಾಗಲಾರದೆ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಬಡವಾಗಿ ಸೀಳುಗತೆಯೂ ಆಗಬಹುದು. ಹೆಸರಿನ ಪ್ರಭಾವವು ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಸಣ್ಣಕತೆಯು ಕಿರು ಕುಳ ರಂಜನೆಯಲ್ಲಿ ಈಸಾಡಬಹುದು; ಮುಳುಗಾಡಬಹುದು. ಸಣ್ಣ

ಮಿಂದ ನಾವು ಬೇಡುವ ತೃಪ್ತಿಯು ಮಳೆಬಿಟ್ಟು ಮಂಜಿನ ನೀರಿನ

ಗಾಶಿಸಿದಂತೆ ತೋರಬಹುದು. ಹಾಗೆ ನೀರಡಿಕೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಚಾಪಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆಯ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತು ಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಮತ್ತೇತರ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದರೂ ಸರಿಯೇ—ಸಣ್ಣ ಕತೆಯ ಮಾನಸಸರೋವರದ ದರ್ಶನವಾದರಾಯಿತು. ಸಣ್ಣ ಕತೆ ಗಾರರು ಅತ್ತ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವಾಸ್ತೇ ಪಂಥಾಃ !

—ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ

ಎರಡು ನುಡಿ

ನಮ್ಮ ಜಯಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಹೂವಾದ ' ಗರತಿಯ ಹಾಡು ' ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಒಂದು ತಿಂಗಳೊಳೆ ಗಾಗಿಯೇ ' ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ ' ಎಂಬ ಐದನೆಯ ಹೂವನ್ನು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲು ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆ ೬ ನೆಯ ಹೂವನ್ನೂ ಬೇಗನೆ ಪ್ರಕಟಮಾಡಲಿರುವೆವು.

ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಮೇರೆಗೆ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ; ಆದರೆ ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಬದಲಾಗಿದೆ. ' ಆ ಹೆಂಗುಸು ಹಾಗು ಕೆಲವು ಕತೆಗಳು ' ಎಂದು ನಾಮ ಕರಣವಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಕತೆಗಾರನ ಇದು ಪರಗೆ ಅಚ್ಚಾಗದೆ ಇದ್ದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಈ ಕಥಾವುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಹಿತ್ತೈಸಿಗಳನೇಕರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೂ ' ಆ ಹೆಂಗುಸು ' ಎಂಬ ಕತೆಯು ಈಗಾಗಲೇ ಈ ವರ್ಷದ ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಜಯಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸ ಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ' ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ ' ಯಲ್ಲಿ, ಗೆ. ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ೫ ಕತೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ' ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ '

ಎಂದು ಹೆಸರನ್ನೇಕೆ ಇಟ್ಟಿರಬಹುದೆಂಬದು ಗೆ! ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿತವಾಗಿಯೇ ಇದೆ.

ಈ ಕಥಾಸಮುಚ್ಚಯದಲ್ಲಿನ ಒಂದೆರಡು ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ' ತೀರದ ಆಸೆ ' ' ಮಾಧೂರಾಯನ ಮಂಕು ' ಮತ್ತು ' ಮುಕ್ತಿಯಾತ್ರೆ ' ಈ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಥಾವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಆರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಾವೀನ್ಯವು ತೋರಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಒಂದರಲ್ಲಿ ನೈನಿತಾಲದ ಬಳಿಯ ಹಿಮಾಚಲದ ಉತ್ತಂಗ ಗಿರಿಶಿಖರಗಳ ದರ್ಶನ; ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಧೈಯವಾದಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಕಲಾವತಿಯ ಬೆಟ್ಟ ಮಾಡಿಸಿ ದೈವವು ಮಾಡುವ ವಿಸೋದ ಏಲಾಸ; ಮತ್ತಿನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಕೋಮಲ ಅಂತಃಕರಣದ ಎಳೆಹುಡುಗಿಯ ಜೀವನರಂಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರೇಮಲ ಜೀವವನ್ನು ತಂದು, ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಅಗಲಿಸಿ, ಆ ಕೊರಗುಪಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತಸಪಡುವ ದೈವದ ದುರ್ವಿಲಾಸ. ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೆಲವು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅಂತಃಕರಣಗಳ ಬಳಗಿನ ಅಲೆದಾಟವು — ಹೊಯ್ದಾಟವು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವೇನೂ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಮೊದಲು ಜಾರ್ಜ್ ಎಲಿಯಟ್‌ನಿಂದ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಈಗೀಗ ಅದು ಸರ್ವದೇಶಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ರೂಢವಾಗಿದೆ. ' ಮಾಧೂರಾಯನ ಮಂಕು ' ' ನನ್ನ ಫೋನೋ ' ಮತ್ತು ' ಮುಕ್ತಿಯಾತ್ರೆ ' ಎಂಬ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ತಟ್ಟನೆ ಮನಗಾಣುವಂತೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ' ತೀರದ ಆಸೆ ' ಹಾಗೂ ' ಆ ಮಗು ' ಎಂಬವುಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಅಂತರಾಳದಲ್ಲೇ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ವಾಚಕರು ಈ ಕತೆಗಳನ್ನು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಓದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಅರಿಕೆ

‘ ಎಲ್ಲ ಒಗೆಯ ಬರೆವಣಿಗೆಯೂ ತನ್ನನ್ನೇ ತಾನು ಅರಿತು ಕೊಳ್ಳುವ ಎತ್ತುಗಡೆ ’ ಎಂಬ ನಂಬಿಗೆಯಿಂದಲೇ ನಾನು ಬರೆಯುವ ದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ್ದು. ಬರೆಯುವವರೆಲ್ಲ ತಮಗಾಗಿಯೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಸಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತಿಯ ಆಪ್ತ ಭಕ್ತ; ಗುಪ್ತ ಪೂಜಾರಿ. ಆತನ ಪೂಜೆಭಕ್ತಿಗಳ ಗುರಿಯು ಆ ತನ್ನ ಅರಿವು. ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಯ ಬಲದಿಂದ ತನ್ನ ಪೂಜೆಯ ಫಲವಾಗಿ ದೊರೆತ ಅಕ್ಷಯವಾದ ಪ್ರಸಾದವೆನು ತಾನು ಸವಿಯುತ್ತಾನೆ. ಸರಸ್ವತಿಯ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ನೆಚ್ಚಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಒಳ್ಳೆಯತನದಿಂದ ಬೇಡುವವರಿಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಡುತ್ತಾನೆ. ಇದು ನಾನು ಪಡೆದ ಪ್ರಸಾದ. ನನಗೇನೂ ಇದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸವಿ. ಇದನ್ನು ಲಾಲಸೆಯಿಂದ ಸವಿದ ಉಳಿದವರು ಈ ಫಲದ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಭಕ್ತಿಯ ಬಲವನ್ನು ಅಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವಾದೀತು.

ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಈಗ ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಬರೆದ ‘ The Grand Perhaps ’ ಎಂಬದೊಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷು ಕಥೆಯ ಕನ್ನಡರೂಪ. ಈ ಕಥೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗೀತವು ಶೆಲಿ(Shelley)ಯ ‘ He came like a dream in the dawn of life, He fled like a shadow before its noon ’ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಬಿಡಿ ಸಾಲುಗಳ ಭಾವಾನುವಾದ.

ಈ ಎಳೆಗತೆಗಳನ್ನು, ಜಯಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯವರ ಒತ್ತಾಸೆಗಾಗಿ ಈಗಲೇ ಬಯಲಿಗೆ ತರಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೂ, ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯವರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ಆದರಕ್ಕಾಗಿ ತುಂಬಾ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿಯೆ ಇದ್ದೇನೆ.

— ಕೃಷ್ಣ ಕುಮಾರ

ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ

It is by utterance that we live

—Oscar Wilde

ಪರಿವಿಡಿ

೧. ತೀರದ ಅಸೆ	೧
೨. ಆ ಮಗು	೨೭
೩. ನನ್ನ ಫೋನೋ	೪೦
೪. ಮಾಧೂರಾಯನ ಮಂಕು	೫೩
೫. ಮುಕ್ತಿಯಾತ್ರೆ	೭೮

ಸೂಚನೆ:— ೨೧ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ೧೫—೧೭ ಸಾಲುಗಳ ವಾಕ್ಯವು ಹೀಗಿರಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು.— ಒಡನೆಯೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು, ಆ ಮಗುವು ಕಾಣುವಂತಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ನಂತು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕಸಿವಿಸಿಯನ್ನೂ ಬೇರೊಮ್ಮೆ ಹರುಷವನ್ನೂ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆ ಮಗುವು, ಕಾಣದಂತಿದ್ದರೆ, ಅದರ ದನಿಯನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತ ಕೈಗೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಆ ಮಗುವಿನ ರೂಪವನ್ನು ಕಣ್ಣೆದುರು ಕೆಲಿಸಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ತೀರದ ಆಸೆ

೧

ಆ ಸಲ ನಾವು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸೈನಿತಾಲಕ್ಕೆ ಹೋದೇವು. ಸೈನಿತಾಲವೆಂದರೆ ನನಗೊಂದು ಹುಚ್ಚು. ಆಲ್ಮೋರಾ, ರಾಣೀಬೀಟ, ಸಿಮ್ಲಾ, ಮಸೋರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಅದೆಷ್ಟೋ ಸಲ ಹೋಗಿ ಇದ್ದೆವಾ ದರೂ, ಈ ಸ್ಥಳಗಳಾವವೂ ಸೈನಿತಾಲದಂತೆ ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿ ದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಲ್ಮೋರಾ, ಮಸೋರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸೊಬಗು ಹೊಟ್ಟೆ ಹಿಡಿಸದ ನಗುಸಂತೆ ವಿಚ್ಛಿಂಭಿಸುವದು. ಸೈನಿತಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಸೊಬಗು ಬಂದು ಮೆತ್ತನ್ನು ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಂತೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅರಳಿರುವದು. ನನಗೇನೋ ಸೌಂದರ್ಯವು ಸೌಮ್ಯವಾಗಿದ್ದರೇ ಮೆಚ್ಚುಗೆ. ಅಂತೆಯೇ ಸೈನಿತಾಲದ ಮೇಲೆ ನನಗಷ್ಟು ಬೇವ.

ಆಗ ಅದೇ ವಸಂತಕಾಲವು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಚಿಗುರುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. ಆ ಸಲ ನಾವು ಪ್ರತಿಸಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇಗನೆ ಹಿಮಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋದೇವು. ತಂದೆಯವರು ವರ್ಷದಾದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪೆನಾಶನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದ ರಿಂದ ವಿಲಂಬಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಿಜವನ್ನೇ ಪೇಳುವೆಂದರೆ, ಆ ಸಲ ತಂದೆಯವರು ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಹೊರಡುವದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಕಾರಣ. ಅದೇತಕೆಂದರೆ ಹಿಮಾಲಯದ ಸುಳಿಬೆಳಕಿನ ಕಡಲಲ್ಲಿ ಮನದಣಿಯೆ ಈಸಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಬೇಸವು ಮುಂಗಾಲಮೇಲೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಿ

ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿ. ಅದೇ ಆಗ ನಾನು ಇಂಟರ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಾಸಾಗಿದ್ದೆ, ಮುಂದೆ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ, ನಾನು ಬೇನೆಯಿಂದ ಎದ್ದಮೇಲೆ ನಾನು ಬೀವಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ತಂದೆಯವರು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಆ ಹಾದಿಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟೆ. ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ, ನನ್ನ ತಂದೆ ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಅಕ್ಕನಿಂದ ನಾನು ಪಡೆದ ಶಿಕ್ಷಣವು ನನ್ನ ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಹೆಚ್ಚಿನದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ.

ಆ ಸಲ, ನಾವು ನೈನಿತಾಲದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಚಂದ್ರ, ನನ್ನ ತಂಗಿ ಗೌರಿಯೊಡನೆ ಹತ್ತರದ ಮರಳಿಗಳ ಸಾಲುಗಿಡಗಳ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡುವದಕ್ಕೆಂದು ಹೋಗುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದೆ.

ನಾವು ನೈನಿತಾಲಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಮುಂಚೆ, ನನ್ನ ಅಣ್ಣನು ಕೃಷಿಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಲಂಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ಆ ಸಲ ಆತನೂ ನನ್ನೊಡನೆ ನೈನಿತಾಲದಲ್ಲೇ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಬೇಸರದ ಬಾಳು ಎಷ್ಟೊಂದು ಸವಿಯಾಗ ಬಹುದಿತ್ತಲ್ಲ ಎಂದು ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಲ್ಲವೆ ನನಗಾದರೂ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಲವಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ತಂದೆಯವರ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಂತೆ ನಾನೂ ಅಣ್ಣನೊಡನೆ ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಮರುಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಎರಡೂ ಭಾಗ್ಯಗಳಿರಲಿಲ್ಲ.

೪

ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ತನ್ನದೊಂದು ಭಾವಗೀತದಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣನು

ನನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ:—

“ ನಿನ್ನ ಬಿಳಿಯ ತುಟಿಯ ಮೇಲೆ,
ಕಂಠ ಎಳೆಯ ಎಸಳ ಮೇಲೆ,
ಚೆಂಪ ಚೆಲುವದೊಂದು ತನ್ನ
ಬಂಣಗನಸುಗಳಲಿ ಮುಳುಗಿ
ಪವಡಿಸಿರುವದು ! ”

ನನ್ನ ಚೆಲ್ವಿಕೆಯ ಅರಿವು ನನಗೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲವೆಂತಲ್ಲ. ಆದರೂ ನನ್ನ ಅಣ್ಣನು ಅದನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿದಾಗ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಹೆಮ್ಮೆಯೂ ಸಂತೋಷವೂ ಉಕ್ಕಿಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೀಗೆ ಹಲವು ಬಗೆಯಾಗಿ ನನ್ನ ಮನವನ್ನು ಮೋದಗೊಳಿಸುವ ನನ್ನ ಅಣ್ಣನು ಆಗ ನನ್ನ ಬಿಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಬಂಟಿಜೀವವು ಕೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ನನ್ನ ತಂದೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮುಪ್ಪಿನವರಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ಆಗೀಗಿನ ಸಲಿಗೆ, ಸ್ನೇಹ, ಮಮತೆಗಳು ನನ್ನ ನವತಾರುಣ್ಯದ ಕಲ್ಪನಾವೇಗದ ಹಾಗೂ ಭಾವನಿರ್ಭರತೆಯ ಹಸಿವನ್ನು ಹಿಂಗಿಸಲಾರದಾಗಿದ್ದವು. ನನ್ನ ಹೃದಯವು ನನ್ನ ಒಡನಾಡಿಯಾದ, ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯಮಿತ್ರನಾದ, ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನವನಾದ ಅಣ್ಣನ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಒಯಸಿ ಬೇಗುದಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆತನೊಂದರ ಅಷ್ಟು ಪ್ರೇಮ. ಆತನಿಗೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಪ್ರೀತಿ. ನಾನು ಒಮ್ಮೆ ಬೇನೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆತನು ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಖಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿಟ್ಟು, ಮೂರು ಹಗಲು ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಚ್ಚದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದು, ಹೇಗೆ ನನ್ನ ಖೇದವನ್ನು ಮೋದಗೊಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬದು ಈಗಲೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ

ಮುತ್ತಿ ಮೊದಲಿನ ಕತೆಗೆ ತಿರುಗಬೇಕೆಂದರೆ—ಆಗ ತಾನೇ ವಸಂತಋತುವು ಮೊಗ್ಗಿ ಹೂವಾಗುವಂತೆ ಆರಳುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಹಿಮವು ಕರಗುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ್ದಿತು. ನಾವೆಷ್ಟು ನೀ ಹೆಚ್ಚೆಂದು ಪೇವಗೊಂಡು ಬೆಳೆದು ಕಡಿದಾಗ ನಿಡಿದಾಗ ನಿಂತ ಹಿಮಗಿರಿಯ ಶಿಖರಗಳು ದೇವದ್ರುಮ (ಓಕ) ಗಳ ಹಳುವಿನಾಚೆಗೆ ಒಂದರ ಹಿಂದೊಂದು ತೆರೆತೆರೆಯಾಗಿ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿದ್ದವು.

ನಮ್ಮ ಮನೆಯು ಒಂದು ಕೊಳ್ಳದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತರೆ, ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸೊಬಗಿಗೆ ಕಂಪಿನ ಒಪ್ಪಹಾಕುವ ಮಾಟಗಾರ್ತಿಯಂತೆ ನೀಲವರ್ಣದ ಸರಸ್ವೊಂದು ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆಯೆಂಬಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವದು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಾನು ಬದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವಪಥ ಪರ್ವತದ ಶಿಖರವನ್ನೇರಿ ನನ್ನ ಹಳದೀ ಒಣ್ಣದ ಕಾಶ್ಮೀರಿ ಶಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಾಗ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಅನಂತ ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ತಾಲಹಾಕುವಂತೆನಿಸುವ ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆಗಳ ದನಿಯು ದೂರದ ಕುರಿದಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ಕೇಳಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನೋಟವು, ಆ ಸೊಬಗಿನ ಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀರಬೇಕೆಂದು ಒಂದೊಂದೇ ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ದಾಟಿ, ಇನ್ನೂ ಹಸಿವು ಆರದಿರಲು, ಅಚೆಗೆ ಹಣಿಕೆ ಹಾಕಲು ಹುಬಬಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ದಿನ ಬೆಳಗಾದರೆ ಅರುಣೋದಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಹತ್ತರದ ಶಿಖರವೊಂದನ್ನೇರಿ, ಎರಿಬರುವ ಸೂರ್ಯನ ಕಡೆಗೆ ಬೆನ್ನು ಮಾಡಿ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವದು ನನ್ನ ವಾಡಿಕೆ. ಎಳೆಹರೆಯದ ಮದುಮಗಳಂತೆ ' ನಸುಕು ' ತನ್ನ ಸಿಂಗಾರದೊಡನೆ ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ, ಇತ್ತು

ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ತುದಿವೊದಲಿಲ್ಲದೆ ಹಬ್ಬಿದ ಹಿಮಗಿರಿಯ ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಚಿತ್ರ-ಚಿತ್ತಾರಗಳು ಕಣ್ಣಿಂಜಾಗಿ ಬಂದು ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೇಸರಿ-ಕಿರಮಂಜಿ ಬಣ್ಣದ ಮೋಡಗಳ ಪಡಿನೆಳಲು ಹಿಮದ ಬೆಳತೆಗೆಯೊಡನೆ ಬೆರೆತುಕೊಂಡಾಗ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುಲಾಬಿಯ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದಂತೆ ಚಂದವಾಗಿ ಕಾಣುವದು. ಬೆಳ್ಳಗೆ ಹೊಳೆಯುವ ಹಿಮಾಲಯದ ಓರೆಗುಂಟ ಮುಗಿಲಿನ ಬಣ್ಣಗಳು ಚಿನ್ನಾಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಉಷಾರಮಣಿಯು ಕೈಲಾಸದ ಹೊಸ್ತಿಲ ಮೇಲೆ ಹೊನ್ನುರನ್ನದ ಹೂ ಹುಡುಕಿಹಿಂಡ ರಂಗೋಲಿಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವದು. ಇದರಿಂದ ಬೆರಗುಗೊಂಡು ಮುಗ್ಧವಾದ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಸೌಂದರ್ಯದೇವಿಯ ಸ್ವಪ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸೊಬಗಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಒಂದಾಗಿ ಬಿಡುವದು. ಹಿಮದ ಬಿಳಿ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಕೊಂಡ ನಸುಕಿನ ಹೊಂಬಣ್ಣದಾಟವು ಕೊಳ್ಳದಲ್ಲಿಯ ವಿಶಾಲವಾದ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಕೊನೆವೊದಲಿಲ್ಲದೆ ಕುಣಿಯುವ ಅಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಡಿಮೂಡಿಕೊಂಡಾಗ, ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವ ಆ ಸೌಂದರ್ಯವೈಭವವು ಇಡಿಯಾಗಿ ನನ್ನೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡಲು ಮನುಷ್ಯ-ಕಲ್ಪನೆಯ ಕೈಗೆ ನಿಲುಕದ ದಿವ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆನಂದವು ನನ್ನನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿ ಮುದ್ದಾಡುವಂತೆ ಅನುಭವವಾಗುವದು.

೩

ನಾನು ನನ್ನ ಹದಿನೇಳನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ನೆವೋಸಿಯಾಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದೆನು. ಅಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಅಶಕ್ತತೆಗೆ ತವರುಮನೆಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆಗಲೇ ನಾನು ಕಾಲೇಜು

ಬ್ಬಿತು. ಹಿಮವತ್ಸರ್ವತದ ದರಿಕಂದರಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೊಡುವ ಸೌಂದರ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮೃದುಮೃದುಲವಾದ ಸ್ಪರ್ಶಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಕಾತರಿಸುವದೆಂದರೆ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯುವದಕ್ಕೆ ಹಾತೊರೆದಂತೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನೇ ಬಲಿಸಿ ನಲಿಸಿ, ಕುಣಿಸಿ ತಣಿಸಿ, ಮುದ್ದಾಡಿ ಮರುಳುಗೊಳಿಸುವ ತಂಗಾಳಿಯ ತೆರೆಗಳಗುಂಟ ತೇಲುತ್ತು ಹಿಮಾಲಯದ ಕೊಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಸುಳಿದಾಡುವಾಗ ಕಾವ್ಯಸುಧೆಯೇ ನನ್ನ ಜೀವನದ ನಾಡಿನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರುವಂತೆ ನನಗೇನುವದು. ನಾನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದದ್ದು ಹಿಮಾಲಯದ ರಾಮಣೀಯಕತೆಯಿಂದ ಅಗಲಿದ್ದಾಗಲೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಗ ನನ್ನೆದೆಯಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ಹಂಬಲವು ತುಂಬಿ ವಿರಹಯಾತನೆಗಳು ನನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತುಳುಕಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ನಾನು ಹಿಮಾಲಯದ ಹಳ್ಳ-ಕೊಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೆಳಕೇ ಹಾಳಿಹಾಳಿಯಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಹಿಮರಾಶಿಯನ್ನು ಕಂಡು ನನ್ನ ಹೃದಯವು ತಣಿವುಗೊಂಡು ಮುಗ್ಧವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಭೂಮಿಗಿಳಿದು ಒಂದಂತಿದ್ದ ಆ ಅಪಾರವಾದ ಕ್ಷೀರಸಾಗರದ ವಿಶಾಲ ಮೈಭವವನ್ನು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತೆನೆಂದರೆ ಕಣ್ಣಳವಿನಾಚೆಗೆ ಅಡಗಿರುವ ಅದಾವುದೋ ಒಂದು ಪರ್ವತಶಿಖರದಿಂದ ಹರಿದು ಬರುವ ಗಂಧರ್ವ ಗಾನಲಹರಿಗಳು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ತಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತದ ತರಂಗಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವವು. ಆಗ ಮೌನವೇ ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಹಾಡಾಗಿ ಮಡುವುಗಟ್ಟಿ ಸಂತಂತೆ ಭಾವನೆಯಾಗುವದು.

ಆದರೆ ನನ್ನ ಅಣ್ಣನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿ

ದ್ದುದು ನಾವು ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೆ. ನಮ್ಮದು ಕವಿಗಳ ಕುಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನನ್ನ ತಂದೆಯವರು ಕವಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಅಣ್ಣ-ಅಕ್ಕಂದಿರಿಬ್ಬರೂ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನೂ ಕೂಡ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಹೃದಯದ ತುಂಬ ಭಾವನೆಗಳು ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತುಳುಕಗೊಡುತ್ತಿದ್ದೆಲ್ಲ, ಎಂತಲೆ ಕವಿತೆಗಳು ಸನ್ನೋಳಗಿನಿಂದ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೊರಸೂಸಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳು, ಕಾಲುವೆ ತುಂಬ ಹರಿಯುವ ಮಳೆಗಾಲದ ನೀರಿಸಗುಂಟ ಹಾಳೆಯ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ತೇಲಿಬಿಟ್ಟು ಕೈತಟ್ಟಿ ಕುಣಿದು ನಲಿಯುವಂತೆ ನಾನು ಕೂಡ ನನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಶೂನ್ಯಸಾಗರದ ಗಾಳಿಯಲೆಗುಂಟ ನಿಟ್ಟರಿಯದೆ ತೇಲಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದೇಕೋ—ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ನನಗೊಂದು ಆನಂದ. ಆದುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಒರೆದಿಡುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದರೋ ಕುಲಯೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ಹಾಗೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನನ್ನಣ್ಣನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಕವಿತೆಗಳಿಗಿಂತ ನನ್ನ ಕವಿತೆಗಳ ಮೇಲೆಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಿಗೆ. ಕಾರಣ ನನ್ನ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲದಿಂದ ಆತ ಎಷ್ಟುಸಲ ದುಂಬಾಲ ಬಿದ್ದರೂ ನಾನೆಂದೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡಗೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೂ ಆತನಿಗೂ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಜಗಳ. ನಮ್ಮ ಹೃದಯದ ಹಸುಗೂಸುಗಳಂತಿದ್ದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸುಮ್ಮನುಮನೆ ಬೈಲಿಗಿಟ್ಟು ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕವರ ದೃಷ್ಟಿಗೇಕೆ ಅವನ್ನೀಡು ಮಾಡಬೇಕೋ—ನನಗಂತೂ ತಿಳಿಯದು.

ಕಟ್ಟಿದೆ. ನನ್ನ ಬೇಸಿಗೆಗೊಳಕತನಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು ತಾಯಿಯವರು ಕೂಡ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸಿಡಿಸಿಡಿಹಾಯುವರು. ಆದರೆ ಅಣ್ಣನೆಂದಿಗೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಪ್ರೇಮ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ.

ಆದರೆ ಆ ನನ್ನ ಏಕಾಂತಜೀವನದ ಹಾಡನ್ನು ನಾನು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಬರೆಯಲು ಬಯಸಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಪರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೊಳಲುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನಣ್ಣನ ಪಾಡೇನು ನನಗಿಂತ ಸುಖಮಯವಾಗಿರದೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.

೫

ಅಂದು ಎಪ್ರಿಲ್ ಹದಿನೈದನೆಯ ತಾರೀಖು. ನಾನು ನಿತ್ಯದಂತೆ ವಸತ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿ ಬರಲೆಂದು ಹೊರಹೊರಟೆ. ಅಂದು ನನಗೆ ದಿನಕ್ಕಿಂತ ತುಸು ತಡವಾಗಿದ್ದಿತು. ಸೂರ್ಯನು ಆಗಲೆ ಮೇಲಕ್ಕೇರಿದ್ದ. ಹಿಂದಣ ರಾತ್ರಿ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಾದುದರಿಂದ ನಡುರಾತ್ರಿಯವರೆಗೂ ನಾನು ಎಚ್ಚರಿಯಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಅಂತೆಯೇ ಅಂದಿನ ಬೆಳಗು, ಉಷಾದೇವಿಯ ಮಾಟದಾಟದ ನೋಟಕ್ಕೆ ನಾನು ಎರವಾದೆ.

ಗೌರಿಯು ನನ್ನ ಕಿರಿಬೆರಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬದಿಯಲ್ಲೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಚಂದ್ರನು ಪಾತರಗಿತ್ತಿಗಳ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಮುಂದೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ. ಜಾಜಿಯು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಉದುರಿದ ತರಗೆಲೆಗಳನ್ನು ಮೂಸುತ್ತ ನನ್ನ ಡಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ನನ್ನ ಗಾಳಿಯೆಣಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ, ನಾಗಮುರಿಗೆಯಂತೆ ಗಿರಿಶಿಖರವನ್ನು ಸುತ್ತುತ್ತಲಿದ್ದ ದಾರಿಯನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎರುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ಆಗ ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಗೀತವೊಂದು ಒಡಮೂಡುತ್ತಿದ್ದಿರಬೇಕು.

ಗಿರಿಶಿಖರವನ್ನೇರಿ ನಾನು ನನ್ನ ವಾಡಿಕೆಯ ಮೆಟ್ಟನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತೆ. ಇತ್ತ ಚಂದ್ರನು ತಾನು ಹಿಡಿದುತಂದ ತರತರದ ಪಾತರ ಗಿತ್ತಿಗಳನ್ನು ಗೌರಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ. ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಂದಾದೇವಿಯ ಉನ್ನತವಾದ ಶಿಖರಗಳು ಬೆಳಗಿನ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಝಗಝಗಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಹಿಮಶಿಖರದಿಂದ ಚಕಚಕಿಸುವ ರಜತರಶ್ಮಿಗಳು ಹೊರಚಿಮ್ಮಿ ಸೂರ್ಯಕಿರಣದೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ಬೆಳ್ಳಿಯೆಳೆಗಳಿಂದ ಹೆಣೆದ ಜಾಲದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿದವು.

ತಂದೆಯವರ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯ ಮೂಲಕ ನಾನು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ತಡೆಯುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ, ನಾನು ನನ್ನ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೊರಡಲು ಅನುವಾದೆ. ಸನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಂಚು ಹಲವೆಗಳ ಆಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಗೌರಿ-ಚಂದ್ರರು ನನ್ನ ಕೂಗನ್ನು ಆಲಿಸಿ ಒಡನೆಯೇ ಓಡಿಬಂದರು. ಆದರೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಬಾಬಿಯು ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಗೌರಿ-ಚಂದ್ರರಿಬ್ಬರೂ ತಾವು ಬಾಬಿಯನ್ನು ಕಾಣೆ ವೆಂದು ಕೈಹೊರಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಹತ್ತಿರವೇ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಅಡಗಿರ ಬಹುದೆಂದು ನಾವೆಲ್ಲ ಸೇರಿ 'ಬಾಬಿ, ಬಾಬಿ, ಬಾಬಿ' ಎಂದು ಕೂಗಿ ದೆವು. ಬದಿಯ ಗಿರಿಕಂದರಗಳಿಂದ ಮೆತ್ತನ್ನ ಪ್ರನಿಧ್ವನಿಯು ಅಲೆಯಲೆ ಯಾಗಿ ಕೇಳಬಂದಿತೇ ಹೊರತು ಬಾಬಿ ಮಾತ್ರ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬಾಬಿಯು ತಮ್ಮನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆಯೆಂದು ಆ ಮಗುಗಳಿಗೆ ಹೊಳೆದೊಡನೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಜಿಕ್ಕುಳಿಸಿ ಅಳುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿ ದರು. ಬಾಬಿಯೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಜೀವ.

ಬಾಬಿ ಎತ್ತ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಹುದೆಂಬದು ನಮಗೆ ತೋಚದೆ

ಹೋಯಿತು. ಆ ಎಣಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೆ, ಗುಡ್ಡದೋರೆಯನ್ನು ಇಳಿದು ಬಂದು ದಾರಿಯ ಕೂಟನ್ನು ಸೇರಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಹುಡುಕಾಡಿದೆವು. ಹೋಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಾಬಿಯು ನನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆಂಬದು ನನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿತ್ತು. ಅದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಬಾಬಿಯನ್ನು ಮತ್ತೂ ಕೂಗಿದೆವು. ಬಾಬಿಯ ಅಚ್ಚೆಯ ಧ್ವನಿಯು ನಮ್ಮ ಕೂಗನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಗೌರಿ-ಚಂದ್ರರೊಡನೆ ನಾನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಬಾಬಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವದನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿತ್ತೋ ಒಲ್ಲವರಾರು ? ಎಷ್ಟೋ ದಾರಿಗರನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಒಕ್ಕಲಿಗರನ್ನೂ ಕೇಳಿ ನೋಡಿದೆವು. ಹಲವು ಒಂಗಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದೆವು; ಹಲವು ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿ ನೋಡಿದೆವು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಬಾಬಿಯ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ. ನನಗಂತೂ ಕಳವಳಿಕೆಯು ಇಮ್ಮುಮಿಸಿತು. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ, ಗೌರಿಯು ಕಾಲು ನೋಯುವದಾಗಿ ಪೀಡಿಸಹತ್ತಿದಳು. ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಚಿಂತೆಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಕಾಲೂ ನೋಯುವದಾಗಿ ಹಟೆಗೈದ. ಆಗಂತೂ ನನ್ನ ಸೈರಣೆಯು ಕೈಮೀರುವಂತೆ ತೋರಿತು.

ಇದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ದಾರಿಯ ಒದಿಯ ಒಂದು ಗಿಡದ ಬೊಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಓದುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ನಾವು ಬಳಿಸಾರುತ್ತಿರಲು ಚಂದ್ರನ ಅಳುವಿನ ದನಿಯು ಆತನ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನೆಳೆಯಿತು. ಕೆಳಮೊಗವಾಗಿ, ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಣ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದಾತನು, ಮೊಗವೆತ್ತಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಮಾಲಿ ಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆತನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಪ್ರಶಾಂತಗಂಭೀರವಾದ ಕರುಣಾ ಪೂರಿತವಾದ ಕಳೆಯು ಹೊಳೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಕಣ್ಣಿನೊಳೆ ಕಲೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ನಾನು ಕೇಳಿದೆ: 'ಒಂದು ನೊರೆಬಣ್ಣದ, ಉಣ್ಣೆಗೂದಲದ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಕಲೆಯಿದ್ದ, ಚಿಕ್ಕ ನಾಯನ್ನೇನಾದರೂ ಕಂಡಿರಾ?' ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಆತ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತ ದಾರಿಗಳಿಗಿರು ಒಂದು, ಅಂಥದೊಂದು ನಾಯಿ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯ ಹಿಂದೆ ತನಗೆ ಬಿಟ್ಟೆಯಾದುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಹೇಳುಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಆತನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸುತ್ತಲೂ ಅರಸುತ್ತಲಿದ್ದವು. ನಾಯಿಯು ದಕ್ಷಿಣ ಬೀದಿಯತ್ತ ಹೋದುದಾಗಿ ನುಡಿಯುತ್ತ ಆತ ಆ ನಿಟ್ಟನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಾಗಿದ. ನಾನೂ ಆತನನ್ನು ಬಿಂಬತ್ತಿದೆ.

ಆತನು ಚಂದ್ರನನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡ; ಗೌರಿಯು ನನ್ನ ತೋಳಿನಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ, ಮತ್ತೆ, ಒಂದು ಹಾದಿ, ಒಂದು ಬೀದಿ, ಒಂದು ಬಂಗಲೆ, ಒಂದು ತೋಟವೆನ್ನದೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಸುತ್ತಿ ಅರಸಿದೆವು. ನಾನಂತೂ ಒಳಲಿ ಬಿಡಿಸಂತಾದೆ. ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಹೊತ್ತು ಹತ್ತಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಏನೇನಾದರೂ ಬಾಬಿಯ ಸುಳಿವೇ ಸಿಕ್ಕದಿರಲು, ನಾನು ಹುಡುಕುವ ಎತ್ತುಗಡೆಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟರಾಯಿತು ಎಂದೆ. ಮುಂದೆ ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆತನೂ ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದ್ದರಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಮೊರೆ ಮಾಡಿದೆವು. ಆತ ನಮ್ಮ ಬಂಗಲೆಯ ಗೇಟಿನ ವರೆಗೂ ಬಂದು, ಆಳು ಚಂದ್ರನನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡೊಡನೆ ಒಂದು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಮಂದಸ್ಥಿತದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ವಂದಿಸಿ ಹೊರಟನು. ನಾನು ಅಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಊಟವಾಗಲಿ ಎಂದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡನು.

ಅದು ನಮ್ಮ ಮೊದಲ ಬಿಟ್ಟೆ.

೭

ಬಾಬಿಯು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ತಂದೆಯವರೂ ಬಹಳ ವ್ಯಸ್ತರಾದರು. ನನಗಂತೂ ಕೈಕಾಲು ಆಡದಂತೆನಿಸಿತು. ಚಂದ್ರ-
ಗೌರಿಯರು ಕೂಡ, ಬಾಬಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಿತ್ಯದಂತೆ ಊಟವನ್ನು ಸಹ
ವಾಡಲಿಲ್ಲರು. ಬಾಬಿಯನ್ನು ಕಳಕೊಂಡು ನಾವೆಲ್ಲ ಹೌಹಾರಿ
ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಹೀಗಾದುದು ಅದೇ ಮೊದಲು. ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಬಾಬಿಯ
ಮೇಲೆ ಅತಿ ಪ್ರಾಣ. ಅಂತೆಯೇ ಅಂದಿನ ದಿನವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮೋರೆ
ಗಳ ಮೇಲೆ ಮೋಡಗಳೇ ಬಾಸಣಿಸಿದ್ದವು.

ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಊರೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಾಡಿ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಬಾಬಿಯ
ಜಾಡೇ ಸಿಕ್ಕದೆಂದು ಇಳಿಮೋರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅಳು ಹಿಂದಿರುಗಿ
ಬಂದ. ಆದರೂ ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಾಬಿಯು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಬಂದೇ
ಬರುವದೆಂಬ ಆಸೆ ನಮ್ಮ ಮನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ದಾರಿ
ಕಾಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಇನ್ನೂ
ಬಾಬಿಯಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಎನೊಂದು ತೋಚದೆ ಎಲ್ಲರು ದಂಗುಬಡೆದಂ
ತಾಗಿ ಬಿಟ್ಟೆವು. ಆ ಎಳೆ-ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ರೆ
ಯಿಲ್ಲ. ಹಗಲು, ಪಾಪ, ಅವರು ನಿತ್ಯದಂತೆ ಆಡಿರಲಿಲ್ಲ ಸಹ. ನಮ್ಮೆ
ಲ್ಲರ ಮುದ್ದಿನ ಬಾಬಿ-ನೊರೆಬಣ್ಣದ ಮೆಚ್ಚು ಮಾಟದ ಬಾಬಿ-ಎತ್ತ
ಹೋಗಿದ್ದೀತೆಂಬ ದುಗುದುಗಿಯಿಂದ ಅಂದಿನ ಇರುಳೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ
ಕಂಣು ಹತ್ತಲಿಲ್ಲವು.

೮

ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ, ನಸಕು ಹರಿಯುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ, ನಮ್ಮ
ಬಾಗಿಲಬಳಿ ಬಲವಾದ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿತು. ನಿದ್ರೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ, ಬಾಬಿಯೇ

ಬೊಗಳಿತೇನೋ ಎಂದು ಭಾಸವಾಗಲು, ಧಾವಿಸಿ ಒಂದು ಆಳಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ನಾನೇ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದೆ. 'ಆತ' ನಮ್ಮಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಬಾಬಿಯನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ನಂನಂನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಬಾಬಿಯು ಮೆತ್ತಗೆ ಗುರುಗುರು ಎನ್ನುತ್ತ ಆತನ ತೋಳಿ ನಿಂದಿರಚೆಗೆ ಬೆಗಿದು ಬರಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸಿತು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಶಕ್ತಿ ಸಾಲಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬಲವಾಗಿ ಗಾಯವಾಗಿತ್ತು.

ಆತ, ಒಳಗೆ ಒಂದು, ಬಾಬಿಯನ್ನು ಅದರ ಬೆತ್ತದ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ದಿಂಬುಹಾಕಿ ಬರಗಿಸಿದ. ನಾನು ಅದರ ಮೈ ಸವರುತ್ತಿರಲು ಬಾಬಿಯು ಕರುಣಾಮಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ಬಾಲವನಲ್ಲಾಡಿಸಿ ತನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿತು. ಇಷ್ಟೊತ್ತಿಗಾಗಲೆ ಗೌರಿ-ಚಂದ್ರರಿಬ್ಬರೂ ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಯೇ ಬಂದು ಬಾಬಿಯ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಚಂದ್ರನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಾಬಿಯನ್ನು ತನ್ನ ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿರಲು ಗೌರಿಯು ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ತಟ್ಟಿ ಮುಂಡಾಡತೊಡಗಿದ್ದಳು.

ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆತನನ್ನು ನಾನು ಬಿನ್ನವಿಸಿದೆ. ಬದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅರಾಮ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸಿಬಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಆತ ಒಂದು ದೀರ್ಘ ನಿಶ್ವಾಸವನ್ನೆಳೆದ. ನೋಡಿದರೆ ಬಹಳ ಸೋತಂತೆ ತೋರಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ದಣಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡು, "ಮುನ್ನಾಯಿರುಳು ಬಾಬಿಯು ಯಾರಿಂದಲೋ ಮೈಮುರಿಯೆ ಹೊಡಿಸಿಬಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಒಂದು ಹಾಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಾಗ ಅದು ತನಗೆ ದೊರೆಯಿತಾಗಿ" ಆತ ಹೇಳಿದ. ಅಂದಿನ ಇಡೀ ದಿನವೆಲ್ಲ, ಅದು ನೋವಿನಿಂದ ನೆರಳಿ,

ಹಸಿವೆ ನೀರಡಿಕೆಯಿಂದ ಒಳಲಿ, ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿತ್ತಂತೆ. ಆತ ಅದನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಆಹಾರವನ್ನಿತ್ತು, ಗಾಯವನ್ನು ತೊಳೆದು, ಪೋಲ್ವೀಸು ಹಾಕಿ ಕಟ್ಟಿ, ಮಲಗಿಸಿದ್ದನಂತೆ.

ನನ್ನ ಬಾಬಿಗೂ, ನನಗೂ, ಒಟ್ಟಾರೆ ನಮ್ಮ ಮನೆತನಕ್ಕೂ ಆತ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರ ಹೇಗೆ ತೀರಿಸುವದೆಂಬದೇ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ಉಪಚಾರದ ಮಾತು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೂ ನಾಚಿಕೆ ಎನಿಸಿತು. ನಾನು ಆತನಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲರಿಯದೆ, ಬಾಬಿಯನ್ನೆತ್ತಿ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮೈದಡವಿ ಮುದ್ದಾಡಿದೆ. 'ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಆ ನನ್ನ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅಂದು ತಂದೆಯವರ ಹೇಳಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ, ಆತನನ್ನು ಒಲವಂತದಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಇಳಿಹೊತ್ತಿಗೆ ಆತ ಹೊರಟು ಹೋದ.

ಅದು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಗುರುತು.

ಛ

ಅಂದಿನಿಂದೀಚೆಗೆ ನಾವು ಹಲವು ಸಲ ಬೆಟ್ಟಿಯಾದೆವು. ನಾನು ನನ್ನ ನಿತ್ಯಪಯಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಹೊರಟಾಗ, ಆತ ಎಂದಾದರೊಮ್ಮೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವ. ಆಗೀಗಿನ ನಮಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಬೆಳೆದುಬಂದ ನಮ್ಮ ಗುರುತು ಬರುಬರುತ್ತ ಗೆಳೆತನವಾಗತೊಡಗಿತು.

ಅಂಣನು ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೋದಂದಿನಿಂದ ಏಕಾಕಿಯಾದ ನನ್ನ ಜೀವ ಇಂಥ ಸಹವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ,

ನಮ್ಮ ಬಾಬಿಯ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಳಿಸಿದ ಆತನ ಸಹವಾಸವೆಂದರೆ ಇನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗಬೇಡವೆ ! ಅಲ್ಲದೆ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಗುರುತು-ಗೆಳೆತನಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಲು ಬಾಬಿಯೂ, ಚಂದ್ರ-ಗೌರಿಯರೂ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ತನಗೆ ಉಪಕಾರಿಯಾದ ಆತನನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಬಾಬಿಯು ಮುಂದರಿದು ಹೋಗಿ ಸತ್ಕರಿಸುವದು. ಅದರಂತೆಯೇ ಚಂದ್ರ ಗೌರಿಯರೂ ಆತನೊಡನೆ ಎಳೆಮಗುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸಲಿಗೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಇಂತು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಗೆಳೆಯರಾದೆವು.

೯

ಆತನು ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೇ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಭ್ಯ ಗೃಹಸ್ಥ. ಆತನ ಮನವೊಲಿಸುವ ಸವಿನುಡಿ, ಪ್ರಶಾಂತವಾದ ಕಳೆ, ಮೃದುಲವಾದ ವರ್ತನೆ, ವಿವೇಕದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಉದಾತ್ತವಾದ ಆದರ್ಶದೃಷ್ಟಿ, ಕೋಮಲತೆ-ಉತ್ಸಾಹ-ಪ್ರಸಾದಗಳಿಂದೊಪ್ಪುವ ಸ್ವಭಾವ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ನನ್ನ ಮನವನ್ನೆಳೆದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತುಂಬ ಮೆಚ್ಚಿಕೆ.

ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಬೆಟ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲು, ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಆತನ ಜೀವವೂ ಬೇಸತ್ತಿರಬೇಕು. ಅಂತೆಯೇ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರರ ಸಹವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಅಷ್ಟು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಿತ್ತು. ಚಂದ್ರ-ಗೌರಿ ಬಾಬಿಯರೂ ಆತನೆಂದರೆ ಜೀವ ಕಳಕೊಳ್ಳುವರು. ಸಹಜಪ್ರೇಮಲವಾದ ಆತನ ಸ್ವಭಾವವು

ಅವರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಅದು ಯಾರನ್ನೂ ಒಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ತಿರುಗಾಡಲು ಹೊರಟಾಗ, ನಮ್ಮ ಗೆಳೆ ತನದ ಸವಿಗೆ ರುಚಿ ಇಮ್ಮಡಿಸುವದು. ನೈನಿತಾಲದ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಸುಂದರವನಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತವದು ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹತ್ತರದ ಮರಡಿಗಳನ್ನೇರಿ ವಿಹರಿಸು ವೆವು; ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕಂದರದ ಓರೆಗಳಗುಂಟ ಬೆಳೆದ ಒಕವೃಕ್ಷದ ಬಸ ಗಳಲ್ಲಿ ನುಸುಳಿ, ಕೊಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಹರವಿ ಹಬ್ಬಿದ ಸರೋವರದ ದಂಡೆ ಯನ್ನು ಸಾರಿ, ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಓದುವದರಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆ ಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆತನಿಗೆ ನನ್ನ ಕವಿತೆಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದ ವಾದ್ದರಿಂದ ಆತನ ಬೆಟ್ಟಿಯಾದಂದಿನಿಂದೀಚೆಗೆ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕವಿತೆಯಾಗಿ ಬರೆದಿಡುವದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದೆ. ನಾನು ಬರೆದ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಓದಿತೋರಿಸುವದು ಆತನಿಗೆ; ಆಮೇಲೆ ತಂದೆಯವರಿಗೆ. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲ ವನ್ನು ನಾನು ತಂದೆಯವರಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಆತನೆದುರು ಯಾವುದನ್ನೂ ಬಚ್ಚಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

೧೦

ಆತನೊಬ್ಬ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ; ಅದೇ ಹೊಸದಾಗಿ ಎಮ್.ಎಸ್. ಸಿ. ಇಳಿದಿತ್ತು. ಅಂತೂ ಆತ ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರದ ತೀರವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಅನುಕೂಲತೆ ಗಳಿದ್ದರೂ, ಆತನಿಗೆ ವಿಲಾಸಾತಿಗೆ ಹೋಗುವ ಇಚ್ಛೆಯಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ.

ನಾನಿಬ್ಬರೂ ತಿರುಗಾಡಲು ಹೊರಟಾಗ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮಾತು-
ಕಥೆಗಳೆಲ್ಲ ಅತನೇ ಮುಂದಾಳು. ನಾನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಾಯಿ
ಬಿಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಏಕಾಕಿಯಾದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ
ಆತನನ್ನು ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಎಡೆತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾತನಾ-
ಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆತನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಎದುರಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ
ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಗ ಬಿದ್ದು ಬಿಡುಸದು. ಬೀಗೇಕೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತೋ!
ನಾನರಿಯೆ...ನಾನು ಮಾತನಾಡುವ ಗೊಡವೆಗೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೂ
ಆತನು ನುಡಿಯುವದನ್ನೆಲ್ಲ ಚಾಚೂ ಬಿಡದೆ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ
ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

ನಾನಿಬ್ಬರು ಒಸಸಿರಿಯ ಬೆಡಗನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಅಲೆಯುತ್ತಿ-
ದ್ದಾಗ ಆತನು ನನಗೆ ತರತರದ ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನೂ ಎಲೆತೆರಿಗಗಳನ್ನೂ
ತೋರಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನೂ ಮಹತ್ವವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ
ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ನನಗೂ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ
ಹೋದಂತೆ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಸದೊಂದು ಅಭಿರುಚಿಯು ಮೊಳೆತು
ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿತು. ನಾನು ಆತನೊಡನೆ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸ
ವನ್ನು ಮುಂದರಿಸಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಮಾನವಜೀವನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸಸ್ಯ
ಜೀವನವು ಹೆಚ್ಚು ಜಮಾತ್ಕಾರಿಕವಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರತೊಡಗಿತು.
ಆತನ ನೆರವಿನಿಂದ ಆ ಸಸ್ಯಪ್ರಪಂಚದ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಯು ಅಂಗೈ-
ಸೆಲ್ಲಿಯಂತೆ ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಕಾಣತೊಡಗಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗಿಡ-
ಬಳ್ಳಿ - ಸಸಿ - ಹೂವು-ಮೊಗ್ಗು-ಮುಗುಳು-ಮೊಳಕೆಗಳೂ ಆ ಸಸ್ಯ
ಲೋಕದ ಜೀವಂತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಂತೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತೋರಹತ್ತಿದವು.
ನನ್ನಕ್ಕರೆಯ ಚಂದ್ರ-ಗೌರಿ ಬಾಬುಗಳಂತೆ ಅವೂ ಇರಬಹುದಲ್ಲವೆ-
ಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಾಗತೊಡಗಿತು.

ಹೀಗೇ ಕೆಲವೊಂದು ಕಾಲ ಕಳೆಯಿತು. ಆತನೊಡನೆ ಪರಿಚಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆತನವು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಬಂದಂತೆ ನಾನು ಅಣ್ಣನನ್ನು ಮರೆಯತೊಡಗಿದೆ. ನನ್ನಣ್ಣನ ವಿರಹದ ಕೊರತೆಯು ಆತನಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು. ಆತನೊಡನೆ ಇರುವದರಲ್ಲಿಯೆ ನನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ಹೊರಗೆ ಹೊರಡುವದಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಯಿತು. ಗೌರಿ-ಚಂದ್ರಬಿಬ್ಬರೂ ಬಾಬಯೊಂದಿಗೆ ಮುಂದೆ ಓಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವತ್ತು ಆತನನ್ನು ಕಾಣುವ ದಿನ. ವಾಡಿಕೆಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆತ ನನ್ನನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತನಿಗೂ ನನ್ನಂತೇ ತಡವಾಗಿದ್ದಿತೆಂದು ಒಗೆದು, ದಾರಿಯ ಬದಿಯಲ್ಲೇ ಆತನಿಗಾಗಿ ಕಾದು ಕುಳಿತೆ. ಅರ್ಧಗಂಟಿಯಾದರೂ ಆತನ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲದಾಗಲು, ಆತನು ನೋದಲೇ ಒಂದು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿರಬಹುದೆಂದು ಹೊಳೆಯಲು, ಗಿರಿಶಿಖರವನ್ನೇರಿ ನೋಡಿದರೆ, ಆತ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಚಿಂತೆಯು ಬಳಬಳಗೇ ಚುಚ್ಚಹತ್ತಿತು. ಎದೆಯು ಬಲವಾಗಿ ಒಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲು, ಮೈಯೆಲ್ಲ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಜುಮ್ಮುಗಟ್ಟಹತ್ತಿದಂತೆನಿಸಿತು. ಅದೇಕೆ ಹಾಗಾಗಬಹುದು? ಅಂಥ ಅನವೇಕ್ಷಿತ ಸಂಗತಿ ಯಾವುದೂ ನಡೆದಿರಲಾರದೆಂದು ನನಗೆ ಖಂಡಿತ ಗೊತ್ತು. ಆದರೂ ಆ ನಿಷ್ಕಾರಣ ಭಯದ ಆವೇಗವು ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಲವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು.

ಆ ಮಣ್ಣು ದಿನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ. ಒಮ್ಮೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರಾಯಿತು ಎನ್ನಿಸಿತು; ಆದರೆ ನನ್ನ

ಕೈಕಾಲು ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳುವಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂಗಟ್ಟು ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟೆ. ಏಳು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ನನ್ನ ಗುರುತಿನ ಧ್ವನಿಯೊಂದು ಕೇಳಬಂತು. ಧ್ವನಿ ಬಾಬಿಯದು. ಬಾಬಿಯ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೆ ಆತನು ಮಗುಗಳಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಎಡಬಲದ ಕೈಗಳಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಚಂದ್ರ-ಗೌರಿಯಿಬ್ಬರೂ ತಾವು ಹೊರಲಾರದಷ್ಟು ಕಾಡಹೂ ತಳಿರುಗಳ ಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಕಿವಿ-ಕೂದಲು-ತೋಳು-ಮುಂಗೈಗಳೆಲ್ಲ ಕಾಡಹೂ ತಳಿರಿನ ಬಳೆಗಳಿಂದಲೂ ಮಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಸಿಂಗಾರವಾಗಿದ್ದವು. ಆತನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ಸುಂದರವಾದ ಹೂಗಳಿದ್ದವು. ನನ್ನ ಬಳಿ ಸಾರಿದೊಡನೆ ಆತನು ಅವುಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡಲು, ನಾನು ಮನದಲಿಯೆ ನಲಿಯುತ್ತ ಅವನ್ನು ಮುಡಿದುಕೊಂಡೆ. ಅದರಿಂದ ಆತನಿಗೂ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. 'ನನ್ನ ಚಲ್ವಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಚಂದವಾಯಿತೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಕೃತಜ್ಞತೆಗಾಗಿ ನಾನೊಂದು ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿ, ತಾನು ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲ ದೊರೆತಂತೆ ಆತ ಸಂತೃಪ್ತನಾದ.

೧೨

ಹೀಗೆ ನಾವು ಕೆಲವು ವಾರಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡಿಯಿದ್ದೆವು. ಆಗ ವಾರಗಳು ಒಂದೊಂದು ದಿನಗಳಂತೆಯೂ, ದಿನಗಳು ಪ್ರಹರಗಳಂತೆಯೂ ಪ್ರಹರಗಳು ನಿಮಿಷಗಳಂತೆಯೂ ಕಾಲಪ್ರವಾಹದ ಸೆಳಸಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಸುಸುಳಿ ಹೋದವು.

ಕೊನೆಗೊಂದು ದಿನ, ನಾಡದು ತಾನು ತನ್ನೊರಿಗೆ ಹೊರಡುವ

ದಾಗಿ ಆತ ಸುದ್ದೀ ಹೇಳಿದ. ಹೇಳಿದಂತೆ ಗೊತ್ತಾದ ದಿನವೇ ಆತ ತನ್ನೂರಿಗೆ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟ.

೧೩

ಮಳೆಗಾಲವು ಮೊದಲಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ನಾವು ನಮ್ಮೂರಿಗಾಗಿ ತೆರಳಿದೆವು. ಆ ಸಲ ನೈನಿತಾಲದಿಂದ ಹೊರಡುವಾಗ, ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿದ ಆ ಮೆಚ್ಚಿನೂರನ್ನೂ ನಾನು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬದು ಹೊಳೆಯಲಿ ಇಲ್ಲ. ಊರಿಗೆ ಮರಳಿದ ಮೇಲೆ ನಾವೆಲ್ಲರು ಮತ್ತೆ ಒಂದನಂತೆ ಇರಹತ್ತಿದೆವು. ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೊಂದು ಕೊರತೆ ಯಾಗಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಲಿ ಉಂಟಾದುದು ತೋರಿಬರಲಿಲ್ಲ.

ನಾವು ಊರಿಗೆ ಬಂದ ಸುದ್ದೀಕೇಳಿ, ನನ್ನ ಕ್ಕನು ಗಂಡನ ಮನೆ ಯಿಂದ ಬಂದು ಕೆಲ ದಿನ ಇದ್ದು ಹೋದಳು. ತಂದೆಯವರು ಎರಡು ಸಲ ಶ್ವಾಸರೋಗಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದರೂ ಗುಣ ಹೊಂದಿದರು. ಅಕ್ಕನೊಂದಿಗೆ 'ಪಂಚಮಾರಿ'ಗೆ ಹೋದ ಚಂದ್ರ ಮತ್ತೆ ಮರಳಿ ಬಂದು ನನ್ನೊಡನೆ ಇರಹತ್ತಿದನು. ಆ ಸಲ ಮಳೆಗಾಲದ ಹೊಡೆತ ಬಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಇಳಿಗಾಲವು ಅಷ್ಟೇನು ತೀವ್ರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯು ಇರುವಂತೆಯೇ ಇದ್ದಿತು.

ಆದರೆ, ಬರುವಿನಗಳವರೆಗೆ ನನ್ನೊಳಗೇ ಆದ ಅಭ್ಯಂತರವನ್ನು ನಾನೇ ಅರಿಯಲಾರದೆ ಹೋದೆ. ನಾವು ನೈನಿತಾಲದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದಂದಿನಿಂದ, ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಯಾವದೋ ಬಂದು ವ್ಯಥೆಯು ಹುದುಗಿಕೊಂಡು ಕಸಿವಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇದ್ದೀತು— ಇತ್ತೀಚೆ ನನಗೆ ಕನಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವದೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಬಯು

ಕೂಡ ಬೇಸರವಾಗಹತ್ತಿತು. ಚಂದ್ರ-ಗೌರಿಯರೂ ನನ್ನ ಮನವನ್ನು ಎಳೆಯಲಾರದಾದರು. ಮುಷ್ಟಿನ ತಂದೆಯ ಜೀವಿತವು ಸಹ ಒಂದು ಹೊರಲಾಗದ ಭಾರವೆನ್ನಿಸತೊಡಗಿತು. 'ನನಗೆ ಆದದ್ದಾದರೂ ಏನು?' ಎಂಬುದೇ ಒಂದು ಒಡೆಯದ ಒಗಟದಂತೆ ತೋರಲು ನಾನು ನನ್ನ ಮನೋದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ಛೇದಿಸಿ ಛೇದಿಸಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸತೊಡಗಿದೆ.

೧೪

ಆತನ ಬೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಇಂದಿಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ಮೀರಿ ಹೋದವು. ಅದೇ ಮೊದಲು, ಅದೇ ಕೊನೆ. ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯ ಗುಲಾಬಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು, ಮುಳ್ಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದವನು ಆತನೇ! ಆ ಮುಳ್ಳೇ ಇಂದಿಗೂ ಅಳುಕುತ್ತಿದೆ.

ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಆತನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆತನು ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಈ ಮಾತು ಒಡೆದು ಕಾಣಲೆ ಇಲ್ಲ! ಆತನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ, ನಾನು ಹೇಗೆ ನನ್ನ ಹುಚ್ಚು ಎಣಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂಬುದು ಇಂದಿಗೂ ನೆನಪು ಬರುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ವಿವೇಕವು ಆ ಎಣಿಕೆಗಳ ಮುಖ್ಯವನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಲಾರದಾಗಿತ್ತು. ಸವಿಸವಿಯಾದ ಹಗಲುಗನಸುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಜಗತ್ತಿನ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನೇ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ, ಆಗ ಬಾಹ್ಯಜಗತ್ತು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಅಂಧಕಾರಮಯವಾಗಿತ್ತು.

ಆತನನ್ನು ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದೆ; ಆದರೆ ಆತನ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿಗಳಾವವೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ, ಆತನ ಸಹವಾಸ

ಸುಖದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಮೈಮರೆತಿದ್ದಾಗ, ಆತನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಆಗು-ಹೋಗುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ತೋಚಲೇ ಇಲ್ಲ.

೧೫

ಈ ವರೆಗೆ ಬಮ್ಮಿಯೂ ನಾನು ಆತನಿಗೆ ಬರೆದಿಲ್ಲ. ಆತನ ವಿಳಾಸವನ್ನೇ ನಾನರಿಯೆ. ಆತನು ಕೂಡ ನನಗೆ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಮಾಡಿ ಆತ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಿರಬಹುದು! ಆತನಿಗೆ ಬೇರೆ ಹೊಸ ಗೆಳೆಯರೂ ದೊರೆತಿರಬಹುದು! ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಸುಖ-ಸಂತೋಷಗಳು ಆತನನ್ನು ಸುತ್ತಿಮುತ್ತಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು! ಅಥವಾ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು! . . . . ಆತನು ಇಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಸತ್ತಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು! . . . .

ನಾನೂ ಸಹ ಬಲು ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಆತನನ್ನು ಮರೆತೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಏನಾದರೇನು! ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆಂತರಿಕ ವೇದನೆಯು ನನ್ನ ಹೃದಯ ದಾಳದಲ್ಲಿ ಕುದುಕುದಿದು ಸಳಮಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗೀಗ ಆ ಎಸರಿಸ ಜಿಸಿಯು ಮೇಲಕ್ಕೇರಿ ನನ್ನ ಬೇವಿತವನ್ನೇ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಇಂದು, ನನ್ನ ಸ್ತ್ರೀತಿಯು ಆತನೇ ಬೇಕು ಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸಿ ಹುಲುಬುತ್ತಿದೆ. ಅಂದಿನ ಆ ಸವಿ ನೆನಪುಗಳು ಇಂದು ನನ್ನ ಹೃದಯ ದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಹಲವು ತರದ ಆಶೆಗಳನ್ನು ಉಕ್ಕಿಸುತ್ತಿವೆ. ನನ್ನ ಅಂತಃಕರಣವು, ಕೊನೆಗೂ ಮರೆಯಾದ ಆತನೆಡೆಗೆ ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ಕೈಗಳನ್ನು ನೀಡಿನೀಡಿ ಕರೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ಅದೇತಕ್ಕೋ? ಏನೋ? ನನ್ನ ಹೃದಯಗರ್ಭದಿಂದ ಹಲವು ತೆರದ ಅರ್ತಚೇತ್ಕಾರಗಳು ಮಂದಮಂದ ವಾಗಿ ಕೇಳಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವು ಏನನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿವೆಯೋ

ಬಲ್ಲವರಾರು ! 'ಆತನು ಮಾತ್ರ ಈಗ' ನನ್ನೊಡನೆ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು' ಎಂದಿಷ್ಟೇ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ, ಹಾಳು ಜೀವಾ! ಆತನನ್ನು ದೊರಕಿಸುವ ಬಗೆಯೆಂತು ?

೧೬

ಅಣ್ಣನು ಹೋದ ವರ್ಷ ತನ್ನ ಫ್ರೆಂಚ ಲೇಔಡಿಯೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿರುವುದು ಕರಾಚಿಯಲ್ಲಿ. ಒಮ್ಮೆ ತಾನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಹೋಗೆಂದು ಅವನು ಜಿಟ್ಟುಬಿಡದೆ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಕೆಂಡತಿಗೆ ನನ್ನ ಗುರುತು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅವನ ಆತುರ . . . . 'ಅಣ್ಣನು ಈಗ ಅದೆಷ್ಟು ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಳುತ್ತಿರಬಹುದಲ್ಲ' ಎಂದು ನನಗೆ ನಾನೇ ಎಣಿಕೆ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಜೀವವು ನಂನಂನ ಸಹವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಕಾತರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದ್ದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೀಗ ಅವನ ಸುಖದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮೊದಲಿನಂತಹ ಸಂತಸವನ್ನು ಪಡೆಯಬಲ್ಲೆನೆ! ಅಣ್ಣನಿಂದ ನನಗೆ ಈಗ ಏನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ! ಅವನು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬರೀಒಯಲು, - ಗಾಳಿ!! ಮೊನ್ನೆಮೊನ್ನೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿದ 'ಪಿಪಾಸಾ' ಎಂಬ ತನ್ನ ಕವಿತೆಗಳ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅಂಥನು ನನಗೇ ಕಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಹಾಳು ಹಾಡು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು! ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಪಿಪಾಸೆ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಇದೆ.

ನಂನಂನು ಇಲ್ಲದಾಗ 'ಆತನು' ನನ್ನ ಜೀವನದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಿದ್ದ. ಆದರೀಗ, ಆತನು ಇಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೆ ಕಳವಳಿಸುವ ನನ್ನೆದೆಯ ಕೊರಗನ್ನು ನಂನಂನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಲ್ಲನೆ! ನಂನಂನು ಹಲವು ದಿನ ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಬಾರದ ಒಂದು ಆನಂದವನ್ನು

ಆತನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತಂದಿತ್ತನು. ಅಂಥ ಆನಂದದ ಅನುಭೂತಿಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಜೀವವು ಮಿಕ್ಕ ಸಂತಸಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ತಣಿವುಗೊಳ್ಳಬಹುದು !

೧೭

ಈ ಸಲ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬವು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೈನಿತಾಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಿತು. ನನಗೂ ಹೋಗಿ ಬಡಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಎಳೆಯಿತು. ಆದರೆ ಧೈರ್ಯ ಸಾಲಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ ಸೌಂದರ್ಯನಿವಾಸಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ನಾನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಆನಂದದ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ನೆನೆಸಿ, ನನ್ನೆದೆಯು ತಾಳಿ ಬಾಳಬಲ್ಲುದೇ ? .. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಲ್ಲಿನಿ ದರೂ ಅಕ್ಕನೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟೆ.

೧೮

ತಂದೆಯವರು ಮೊನ್ನೆನ ಶರತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡರು. ಈಗ ಈ ನಮ್ಮ ರಣಗುಟ್ಟುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೇ ನಾನು ! ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ? ಇನ್ನೆಂದಿಗೂ ನನ್ನ ವರಾಗದ ಅಕ್ಕನೊಡನಾಗಲಿ ಅಣನೊಡನಾಗಲಿ ಇರುವುದು ಆಗದ ಮಾತು ! ಎಲ್ಲರಂತಹ ಆನಂದವು ನನ್ನ ವಾಲಿಗೂ ಒಂದಿದ್ದರೆ, ಎಂದೆಂದಿಗೂ 'ಆತನು' ನನ್ನ ವನಾಗಬಹುದಿತ್ತು ! ಆದರೀಗ ಆತನನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿರುವೆನಲ್ಲ ! ಅಂತೆಯೇ, ಜೀವವನ್ನು ಕಂಗೆಡಿಸುವ ಈ ಕತ್ತಲೆಯು ನನ್ನದು ! ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರಲಪಿಸುವ ಈ ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಒಡ ಬಡಿಕೆಗಳೂ, ಕೊನೆಮೊದಲಿಲ್ಲದ ಈ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಡಪಡಿಕೆಗಳೂ ನನ್ನವು. ನಾನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಆನಂದವೇ ಭೂತವಾಗಿ ಬಂದು ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕೆಣಕಿ ಅಣಕಿಸುತ್ತ ಕುಣಿಯುವಂತೆ ನನ್ನ ಕಂಣೆದು

ರಿಗೆ ಸುಳಿಯುವ ಈ ಹಲವು ತರದ ಏಕೈಕತಾಕೃತಿಗಳೂ ನನ್ನವು; —
ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ನನ್ನವು. ಆಗರೂ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಕಳೆದು ಹೋದ
ಮಾಧುರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸದಿರಲೊಲ್ಲದು. ಆಗ ಈ ಜೀವನವೂ
ಜಗತ್ತೂ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದುವಲ್ಲ! ಆಗ ಆ ಅಮೃತವಾನ
ಮಾಡಿದ ನನಗೆ ಈಗ ಈ ವಿಷವೇ! ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಆ ಅಮೃತದ
ಬದಲಾಗಿ ಈ ವಿಷವೇ ಅನುರವಾಗಿದೆ.

೧೯

ಕವಿತೆಯೆಂದರೇ ನನಗೀಗ ಅಗದು. ಕವಿತೆಗಳನ್ನೇಕೆ ಬರೆದನೋ
ಎಂದು ನನ್ನನ್ನೇ ನಾನು ಹಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ, ನನ್ನಲ್ಲಿಯ
ಕಾವ್ಯದಾವೇಗವು ಇನ್ನೂ ಇಳಿದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಸೆಳವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು ನಾನು
ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಪಡಲಾಗದ ಕಷ್ಟ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯು
ಭಾವನೆಗಳ ಆವೇಶಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಭ್ರಮಿಸುವಾಗ, ನನಗೆ ಹುಚ್ಚಾ
ದರೂ ಹಿಡಿಯಬಾರದೇ ಎಂದು ತಳಮಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಹೃದ
ಯವು ಅಷಾಢದ ಬೀಸುಗಾಳಿಗಳಂತೆ ಅಸೆಗೆಟ್ಟು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಹರಿಯು
ತ್ತದೆ. ಇದೇನೋ ನನ್ನ ಹುಚ್ಚು! ಇಷ್ಟಾದರೂ ನನ್ನ ಹಂಬಲವು
ದೊರಕದ್ದನ್ನು ದೊರಕಿಸಲು ಹಾತೊರೆಯದಿರಲೊಲ್ಲದು. ಆ ಹಂಬ
ಲದ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಒಂದು ಅಸೆಯು ಹಣಕುತ್ತದೆ:

“ ನನ್ನಂತೆಯೇ ಆತನೂ ಕೂಡ, ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಕಾತರಿಸು
ತ್ತಿದ್ದಾನು! ಮುಂದೆ ಎಂದಾದರೊಮ್ಮೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿಕೊಂ
ಡೇವು! ಆಗ ಇಂದಿನ ಈ ಕಣ್ಣೀರ ಮೋಡಗಳ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯನ್ನು
ಮೀರಿ, ನಾನು ಜೀವನದ ಅನಂದದ ಬೆಳಕನ್ನು ಕಂಡೇನು!” ಎಂಬ
ಹುಚ್ಚು ಎಣಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮೊರೆಹೋಗಿ, ಬಾರದ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊ

ರೆದು ದಾರಿಕಾಯುಕ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೇನು? ಎಂದಿಗೂ ಈ ಆಸೆ ತೀರು
ವಂತಿಲ್ಲ; ನಾನು ತೀರವನ್ನು ಕಾಣುವಂತಿಲ್ಲ !

೨೦

ಒಂತು, ನನ್ನ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿತ್ತಲೋ ಹುಡುಗುತ್ತಿದು
ಸದೇ ನನ್ನ ಈಗಿನ ಹಿರಿಗೆಲಸ. “ನನ್ನ ಬಾಳು ಈಗೊಂದು ಹಾಳು
ಗನಸು ! ಆತನದೊ ಒಂದು ಬರೀ ನೆನಪು ಮಾತ್ರ ! ಈ ದಿನಗಳೊ
ತುಂಬ ಹುಡುಗರಂತೆ ನಿಟ್ಟುಗೆಟ್ಟು ಓಡುತ್ತಿವೆ. ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬೀವನ
ವೊಂದು ಮಂಜಿನ ನೆರಳು ; ಮಾನವರು ಮಾಟದ ಗೊಂಬೆಗಳು ;
ಒಂಥ ಗುಳ್ಳಿ ಎಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತೇಲಿಸುತ್ತ, ದೂರದ ಮಸಕಿನಲ್ಲಿ ಮಸ
ಣಿಸಿದ ಮುಗಿಲಿನಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೆಲ್ಲ, ನನ್ನ
ಹೃದಯವು ಶೆಲಿ (Shelley) ಯ ಈ ಗೀತಗಳನ್ನೇ ಚಪಿಸು
ತ್ತಿರುವದು :

‘ ಬೀವನದ ಸಮಕಿನಲು ಸವಿಗನಸಿನೊಲು ಒಂದು
ನಡುಹಗಲ ಮುನ್ನವೇ ಜಾರಿದನು ನೆಳಲಿನಂತೆ ;
ಹೃದಯ-ಶಾಂತಿಯ ಒಡಲು ಉರಿದುರಿದು ಕಮರುತಿರೆ
ಬೆಂಡಾಗಿ ಬಾಡುವೆನು ಕಳೆಗೆಟ್ಟ ಚಂದ್ರನಂತೆ !
ಆತನೀ ದುರ್ಭರದ ಚಿರವಿರಹ-ಯಾತನೆಯ
ಕಿಚ್ಚುರಿವ ಕೆಂಡಗಳ ತುಂಬಹನು ನನ್ನುಡಿಯಲಿ ;
ಇನ್ನು , ಎದ್ದೇಳೆನ್ನ ಸವಿನೆನಪೆ ! ಅಂದಿನಾ
ಇನಿಗನಸುಗಳ ನೆನೆದು ನನ್ನೆದೆಯು ಬರಿದೊಡೆಯಲ ! ’

ಆ ಮಗು !

ನಾನು, ಮದುವೆ ಮದುವೆ ಎನ್ನುವದರೊಳಗೆ ವಿಧವೆಯೇ ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಅದೆಲ್ಲ ಏನೋ ಒಂದು ಕನಸಿನ ಕಂಚುಮಿಂಚಿನ ಮಾಯೆಯೆಂಬಂತೆ ನನಗೆನಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಮುಂದೆ ಬರುವ ಆನಂದದ ದಾರಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಆ ಆನಂದದ ನೆರಳು ನನ್ನನ್ನು ಮೀರಿ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿತು. ನಿಲ್ಲದೂರಿನ ಮುಂದೆ ಮೇಲುಗಾಡಿ ಭರ್ರನೋಡಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕಾಣದಾಗುವಂತೆ ನನ್ನ ಸುಖವು ಮಿಂಚಿಹಿಂಚಿ ಹೋಗಿತ್ತು.

ನಾನು ಕುಲವಂತರ ಮಗಳು. ಕಲಿತಾಕೆ. ಮದುವೆಯ ಮುಂದೆ ನಾನು ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂತಿದ್ದೆ; ಇಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ನನಗೆ ಸಮ್ಮೂರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಗಂಡನಿಂದಲೂ ತಂದೆಯಿಂದಲೂ ಕೆಲವೊಂದು ಹಣ ಬಂದಿದ್ದಿತು. ನಾನೇನೋ ತುಸು ನನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿಕೊಂಡಿರುವವಳು. ಅದುದರಿಂದ ನಾನು ಗಳಿಸಹತ್ತಿದ ಮೇಲೆ ಬೇರೊಂದು ಮನೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿ ನಾನೊಬ್ಬಳೇ ಇದ್ದೆ. ನನ್ನ ಕಕ್ಕನ ಬಳಿಯಿರುವುದು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಹಾಗೂ ಸಾಲೆಯ ಕೆಲಸಗಳೆರಡೂ ನನ್ನ ಮೈಮನಗಳನ್ನು ತುಂಬಿದ್ದವಾದರೂ, ನನ್ನ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ, ಆ ದೊಡ್ಡ ಕೊರತೆಯು ನನ್ನೆದೆಯನ್ನು ಕೊರೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಿತು.

ನಾನು ಕಲಿತವಳು ಎಂದೆನಲ್ಲ ! ಆ ಕಲಿತ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಪ್ಪುವಂಥ, (ಅಥವಾ ಸಮ್ಮ ಸಮಾಜಗಳ ಮುದುಕರು ಹೆಸರಿ

ಡಲು ತಕ್ಕವಾದ,) ಹೊಸಬಗೆಯ ವಿಚಾರಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಇದ್ದವು. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಸುಧಾರಣೆಯ ವಿಚಾರಗಳು ನನಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಬಗೆಗೆ, ಹಲವು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿಯೂ ಇದ್ದೆ. ನಾನು ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಲೂ ಇದ್ದೆ. ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಸ ದಾರಿಯ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ವಿಚಾರಗಳಿಗೂ ಆಚಾರಗಳಿಗೂ ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಪುನರ್ವಿವಾಹದ ಬಗೆಗೆ, ಅಂತೆಯೇ, ನನಗಾವುದೊಂದೂ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇಯಲ್ಲ. ಅದು, ಅವಶ್ಯವೂ ಯೋಗ್ಯವೂ ಎಂದು ನನ್ನ ಮತ. ಆ ಬಗೆಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಸುಧಾರಕರ ಸುವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆಂಬಲವೂ ಇದ್ದಿತು; ನನ್ನ ಹೃದಯವು-ತಾನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಯಾತನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಆದರೆ ನಾನೆಂದೂ ಮರಳಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಳಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಹೆದರಿದೆನೆಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಾಯವಾವುದೂ ಒದಗಿ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ, ನನ್ನ ಹೃದಯವೆಲ್ಲ, ಕಳೆದುಹೋದ ಅನಂದವನ್ನೇ ನೆನೆಯುತ್ತ, ಮರಗುತ್ತ ಕೊರಗುತ್ತಲೂ, ಬಿರಗುಬಡುತ್ತಲೂ ಸುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿತು. ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಪ್ರೀತಿಯು ಅರಳಿ ಮಗಮಗಿಸುತ್ತಿದ್ದುದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ, ಅದೇಕೋ ಬೇರೊಬ್ಬರಾದರೂ ಬೇಕೇಬೇಕು ಎನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದರೆ ಬೇಡವೆನ್ನುವಂತೆಯೇನಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದರೇ ಸರಿ ಎಂಬ ಹಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೇತಕೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಚೆನ್ನಾದುದಾದವುಡನೆ ಆದರು

ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ತನ್ನೊಲವಿನಿಂದ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಪ್ರೀತಿಸಬಲ್ಲದಾಗಿತ್ತು.

ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರಬಹುದು, ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಇದರ ಕಾರಣವು ಹೀಗೆ ಹೀಗೆ ಎಂದು ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಲು ಬರಬಹುದು! ಅಂತೆಯೇ 'ಇರಬಹುದು' ಎಂದೆ. ಹೀಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆಯ ವಿಚಾರ ನನಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲವಂತಲ್ಲ. ಬಂದಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಿತಿ ರೂಪುಗಳಿರಲಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ನಾನು ಈ ವರೆಗಂತೂ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೀಗ ಆ ವಿಚಾರ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಲೂ ಇಲ್ಲ. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಕಾಟವಿದ್ದುದೇನೋ ನಿಜವೇ! ಆದರೆ, ಮುಂದೆ ನನಗೆ ಮದುವೆ, ಗಂಡ, ಗಂಡಸು ಎಂಬ ಮಾತುಗಳ ಮೋಹವೇ ತಪ್ಪಿತೆನ್ನಬೇಕು. ಏತಕೆಂದರೆ ನನಗೆ ವಯಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಬಂದಂತೆ ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಆಸೆ ಬಲಿಯುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಎಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದರೂ ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆಯೇ ಕಣ್ಣು. ಎಂಥ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ಅಷ್ಟು ಅಕ್ಕರೆ. ಗಂಡನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ನಾನು ಅಷ್ಟು ದಿನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಂತೆ, ನಾನೀಗ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತಾಯಿಯಾಗಿದ್ದೆ.

ಈಗ ಮಾತು ಬಂದಿದ್ದು ಹೀಗೆ-ನಾನೊಬ್ಬಳಿ ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂದು ಹೇಳಿರುವೆನಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮನೆಯೆದುರಿಗೆ ನಮ್ಮೂರ ಮುನೀಷರ ಮನೆ. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಮಕ್ಕಳು. ಆ ಮಗುಗಳ ತಾಯಿ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವಳು.

ವಾತ್ಸಲ್ಯದಾಕೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಳು. ತನ್ನನ್ನು ಸುತ್ತಿಮುತ್ತಿರುವ ಚಿಕ್ಕವರಿಗೊಡಗೂಡಿದ ಚಂದ್ರಾಮನಂತೆ ಆ ಹೆಂಗಸು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತೋರುವಳು. (ಆ ಮನೆಗೆ ಅವರು ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದುದರಿಂದ ಅವಳೊಡನೆ ನನ್ನ ಪರಿಚಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ನಾನು ಹೆರವರ ಮನೆಗೆ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.) ಹಾಗೆ ತನ್ನ ಕೈಯ ಮಗುಗಳಿಂದ ಬಳಸಿ ನಿಂತಿರುವ ಆಕೆಯನ್ನು ದೂರದಿಂದ ನನ್ನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೇ ನೋಡುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಹಿರಿದಾದ ಆಸೆ. ಹಾಗೆ, ನಾನೆದೆಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡೆನೆಂದರೆ, ನಾನು ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳೊಡನೆ ಬೆರೆತು ಒಂದೇಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಂತೆನಿಸಿ, ಅವಳ ಮಗಳುಳು ಹೇಗೋ ನನ್ನ ಬಳಸಾರಿ ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವದು.

ಆವಳಿಗೊಂದು ಮೊಲೆಗೂಸು. ಅಥವಾ ಅದೇ ಮೊಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲೂ ಬಹುದು. ವಯಸ್ಸು ವರ್ಷವಂದೂವರೆಯಾಗಿರಬಹುದು, ಅಷ್ಟೆ; ಅದೇನು ಹೆಣ್ಣೋ ಗಂಡೋ ಎಂಬದನ್ನೂ ಮೊದಲು ನಾನು ರಿತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಸರೂ ಕೇಳಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪದೆ ದಿನವೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಂಗಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಇಲ್ಲವೆ ಬಂದು ದಂಟನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನೂ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಇಲ್ಲವೆ ತನ್ನ ಅಣ್ಣಂದಿರನ್ನೂ ತಂದೆಯನ್ನೂ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ, ಇಲ್ಲವೆ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಸೆರಗನ್ನು ಅವಚಿಕೊಂಡು ಆ ಮಗುವು ಮುದ್ದು ಮುದ್ದಾಗಿ ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ತಪ್ಪಿದರೆ,

ತಾಯಾಗಲೀ ತಂದೆಯಾಗಲೀ ಅಳುಗಳಾರೇ ಆಗಲಿ ಅದನ್ನು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನಿಂತು ಆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ಮಗುವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳ್ಳಿರುವದು ನನಗೊಂದು ಕಣ್ಣುಹಬ್ಬ. ಸಾಲೆಗಾಗಲಿ, ಇನ್ನಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಲೀ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವುದೆಂದರೆ ನನಗೆ ಜೀವದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹೇಗೋ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಆ ಮಗುವು ತುಸು ಅಳುಬುರುಕಾಗಿದ್ದಿತೇನೋ ! ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಅಳುದನಿಯು ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅದೇನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅದರ ನಗೆಯಾಟ ಕೂಗಾಟ ಚೀರಾಟ ಹಾರಾಟಗಳು ನನಗೊಂದು ಬಗೆಯ ಸಂತಸವನ್ನೂ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ಮರುಕವನ್ನೂ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾಗೆಯೇ ಅದರ ಅಳುವು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಕಸಿ ವಿಸಿಯನ್ನೂ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ಹರುಷವನ್ನೂ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾನೊಮ್ಮೆ ಬಳಗೆ ಮನೆಗೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಆ ಮಗುವಿನ ಅಳುವನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ನನ್ನ ಕೆರುಳು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಚೇತನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಒಡನೆಯೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಒಂದು ಆ ಮಗುವು ಕಾಣುವಂತಿದ್ದರೆ, ಅದರ ದನಿಯನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತ, ಕೈಗೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಆ ಮಗುವಿನ ರೂಪವನ್ನು ಕಣ್ಣೆದುರು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದರ ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಕೂಸು ಅಳುತ್ತಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆಗ ಮಾತ್ರ ನನ್ನೆದೆಯು ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಿತೇನೋ. — ಒಂದು ಇರಿವೆಯಾದರೂ ಕಡಿದು, ಆ ಮಗುವು ಅಳಬಾರದೇ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೆಂತಹದೋ ನನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥ!

ಆ ತಾಯಿಗೆ ನಾಲ್ಕೈದು ಮಕ್ಕಳಾದವೆಂದು ಬೇಸರವೇನು

ಆ ಮಗು

ಆಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವಳು ಆ ಮಗುವನ್ನು ಅಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಅವಳ ಬದಲು ನಾನೇ ಆ ಕೂಸಿನ ತಾಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದರ ಕಣ್ಣಿಂದ ಒಂದು ಹನಿ ಒಮ್ಮೆ ಕೂಡ ತಟಕ್ಕಿನ್ನದಂತೆ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದಲ್ಲ ಎಂದೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆ ತಾಯಿ, ಹೇಗೆ ತಪ್ಪಿದರೂ ಹೆಳಲು ಹಾಕುವ ನೆವದಿಂದ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಅಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಳಲು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೆಂದರೆ ಮೊದಲೇ ಬೇಡ. ಆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತಾಯಿಗಿಂತ ಆ ಮಗುವೇ ಹೆಚ್ಚು ಜಾಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಅದರ ಕುರುಳುಗೂದಲುಗಳು ಕೊನರುಗಳಂತೆ ಗಾಳಿಗೆ ತಲೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಹಾರಾಡುವಾಗ ಅದೆಷ್ಟೋ ಮುದ್ದು ಬರುವದು. ಮುಂಗೂದಲುಗಳು ಕಣ್ಣು ಬಾಯಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬರಲು ಅದು ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಕೈಗಳಿಂದ ಅವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸರಿಸಿ ಓರಣಿಸುವ ಒನವು ಬಲು ಅಂದವಾಗಿರುವದು. ಆದರೆ ಆ ತಾಯಿ ಯಾವ ಸೌಂದರ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಓದಿದ್ದಳೋ-ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ಅದರ ಕೂದಲನ್ನು ಬಾಚಿ, ಒಲ್ಲೆಂದರೂ ಹೆಳಲು ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಅಳಿಸೇ ಅಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ಬಿಚ್ಚುಬೀಸಾಗಿ ಇರಲು ಹಾರೈಸುವ ಕೂದಲನ್ನು ಕಟ್ಟುವದರೊಡನೆ ಅವಳು ಆ ಮಗುವಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೂ ಕಟ್ಟುಹಾಕಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಅಳಿಸುವದರಿಂದ, ಅದರ ಮೇಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತನಗೂ ನೋಡುವವರಿಗೂ ಆ ತಾಯಿ ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳೇನೋ ! ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಇದೊಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿರಬಹುದು.

ಆದರೂ, ಒಂದು ಪರಿಯಾಗಿ ಆ ಮಗುವಿನ ಅಳುವು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದಿತಾದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಆ ತಾಯಿಗೆ ಮಗುವನ್ನಳಿಸು

ತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲೇಬೇಕು.

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆ ಮಗುವು, ನನ್ನನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೆ ನೋಡಿ ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಂಚಾಚಿ, ಹೀಚಿನಂತಹ ಎಳೆಬೆರಳುಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಮುಚ್ಚಿ ತೆರೆದು ಮುಚ್ಚಿ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿ ಬಾಕೆಂದು ಕರೆಯುವದು. ನಾನೇನೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆ ಮುಗ್ಧಳಂತೆ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಆ ಮಗುವು ಹೇಗೋ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ಸಗೆಯನ್ನು ಕೆಡಕಿ ತೆಗೆದು ಕೇಕೆ ಹಾಕಿ ಕುಣಿಯುವದು. ನಾನು ಏನಾದರೂ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದರಂತೂ ಸರಿ, ಅದು ಹೊಟ್ಟೆ ಹುಣ್ಣಾಗುವಂತೆ ಬುದ್ದಿ ಬದ್ದಿ ಸಕ್ಕು ತೇಕಹತ್ತುವದು. ಹಾಗಾದಾಗೆಲ್ಲ ಅದರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಒಂದ ನೀರ ಹನಿಗಳು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿಯೂ ಬಡ ಮೂಡಿಕೊಳ್ಳುವವು.

ಹೀಗೆ ನಾನು ಆ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತೆನೆಂದರೆ ನಿಂತೇ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಹಾಗೇ ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಏನೋ ಒಂದು ಭಯವು ಮೈದೊರೆದಂತಾಗಿ, ನನಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಯೆ ಸಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. 'ನನ್ನವು ಕೆಟ್ಟ ಕಣ್ಣುಗಳು-ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಾಣದವು. ಪಾಪ! ಆ ಮಗುವಿಗೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಹತ್ತಿದರೆ ಹೇಗೆ' ಎಂದು ಹೆದರಿ ಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನೇ ಕಿತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಿಡಬೇಕೆನ್ನುವಂತೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಚಿವುಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪಾಪ! ಆ ಕಣ್ಣುಗಳಾದರೂ ಏನು ಮಾಡುವವು! ನಾನಾಗಿಯೇ ಅವಕ್ಕೆ ನೋವು ಕೊಟ್ಟದರಿಂದ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ನೀರು ತುಳುಕಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಮೇಲೆ 'ಅಯ್ಯೋ-ನಾನು ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಗೋಳನ್ನು ತಾಳಲಾರೆನಾದರೆ, ಪಾಪ ಈ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೇಕೆ ನೋಯಿಸಿದೆ' ಎಂದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳ

ಮೂಲೆಯೆ ನನಗೆ ಕನಿಕರ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.—ಹೀಗೆ ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ದಿನ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಮೇಲೆ ನನಗೊಮ್ಮೆ ಬಲವಾಗಿ ಭಯವುಂಟಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ನಾನಂಥ ಹಳೇ ತರಹದವಳಾಗದಿದ್ದರೂ, ನನ್ನ ಕಿಟ್ಟ ಕಂಣು ಹತ್ತದಿರಲೆಂದು, ನಾನೇ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಮಗುವಿನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ದೃಷ್ಟಿ ಇಳಿದು ಬಿಟ್ಟೆನು.

ಒಂದು ದಿನ ಆ ಮಗುವು, ತನ್ನ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದಿತು. ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕ ಮಗು. ಉಚ್ಚೇ ಹೊಯಿದುಕೊಂಡು ನೆಲಕ್ಕೆ ತಿಕ್ಕಿತಿಕ್ಕಿ ಮೋರೆಗೆ ಒಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ನಾನದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಅದರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲಾಸವನ್ನು ನಾನು ಎಂದಿನಂತೆ ನೋಡುತ್ತ ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತು ನಿಂತುಕೊಂಡೆ. ಆಗ ಆ ಖೋಡಿ ತಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಬರದಿರಲಿ ಎನ್ನಿ ಸಿತು. ನನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯ ಕಲ್ಪನೆಯು ಬಹಳ ಜೇಸಿಯಾಗಿರಬೇಕು ;— ನನಗೆ ಆ ಮಗುವು ಅಂದು ಎಂದಿಗಿಂತಲೂ ಅಂದವಾಗಿ ತೋರಿತು. 'ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮುದ್ದಾಡಿ ಬರಲೇ' ಎನ್ನಿ ಸಿತು. ಎನಿಸುವುದೊಂದೇ ತಡ. ನನ್ನ ಭಾವನೆ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಯೂ ಬಿಟ್ಟಿತು. ನಾನು ಮಾತ್ರ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದೆ. ಆ ಭಾವನೆಯ ಅವೇಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೈಲಿದ್ದ ಕಸಪೂರಿಕೆಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಅವಚಿ ಮುದ್ದಿಟ್ಟೆ. ಅದರ ಕಡ್ಡಿಗಳು ತುಟಿಗಳಿಗೆ ಚುಚ್ಚಿ ನೋವಾಗಲು, ನಾನು ಎಚ್ಚತ್ತೆ. ಏನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಕಕ್ಕವಿಕ್ಕಿಯಾಗಲು ಕಣ್ಣಾಚೆ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಯಾವಾಗಲೋ ಆ ತಾಯಿ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವಳು ಅದರ ತಾಯಿ.

ಕೆಟ್ಟ ಜೀವ- ಆ ಮಗುವನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಒಡಿ ಹೋಗಿ ಬಿಡಲೇ ಎಂದು ಒಪ್ಪೊಮ್ಮೆ ಎನ್ನಿಸುವುದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಆ ತಾಯಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದುಃಖವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತೇನೋ ಸಿಜ. ಆದರೇನು, ಅವಳು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಹಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಮೂಲೆಮೂಲೆಗಳಲ್ಲೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ತಾಯ್ತನ ದಿಂದ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ ಇರಿಸುವದು ಹೇಗೆ?

ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮ ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉತ್ಸವವಾಯಿತು. ಸಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ ವಿಠಾಯಿ ಹಂಚುವ ಕೆಲಸ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅಂದು ನಾನು ವಿಠಾಯಿ ಹಂಚುತ್ತ ಸಾಲೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಾಗ ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕೈಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ ವಿಠಾಯಿ ಇಸುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಆ ಸಂಠ ಮಗುಗಳ ಕಣ್ಣುಗಳೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯು ಆ ಮಗುವನ್ನೇ ಕಾಣಲು 'ಹಂಬಲಿಸಿ ಹುಡುಕಿ, ಇಲ್ಲ ದಾಗಲು, ನಾನು ಅದೇತಕೋ'- ಆ ಮಗುವಿಗಾಗಿ ಇರಲೆಂದು ಬಂದೆರಡು ವಿಠಾಯಿಗಳನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಅವುಗಳನ್ನೇ ಅವರ ಬಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿಯನ್ನು ಕರೆದು, ಎನೇನೋ ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟೆ. ನಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವದಾಗಿ ಹೇಳಬಾರದೆಂದೂ ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆ ಬಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದಳು. ಆದರೆ, ಆ ಮಾತಾಯಿ ಬಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾದೊಡನೆ, ಅದನ್ನು ಆ ಮಗುವಿನ ಕೈಯಿಂದ ಕಸಿದು ಬಿಟ್ಟಳು. ಮಗು ಅಳಹತ್ತಿತು. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀಕೆ ಒಡೆಯದೋ ಎನಿಸಿತು. ಅಂದು ರಾತ್ರಿ, ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ, ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ತುಣುಕನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಎನೋ ನಾನು ಕಳಿಸಿದ ತಿನಸು

ఆ మగువిన హోట్టిగి హత్తబారదాగిತ್ತು. ఏకందరే నాను అదర తాయెయిల్ల. నాను కళవిసింద, ఆ మగువిగి మితాయె కళిసికొట్టిసేందు ఆ తాయెతందేగళిగి గొత్తాదర అవరు నన్న ఒగిగి ఏనేందు తిళిదుకొండారు ఒంబదూ ననగి మొదలు హోళిదిరల్లి.

ముందేరడు తింగళల్లీ ఆ మగువు ఏషమజ్జరక్కిడా యితు. అదే హొత్తిగి ఆ తాయి మత్తోందు మగువన్ను హేత్తుకు. ఆగ ఆ మగువన్ను యారు నోడికొళ్ళు త్తిద్దు రేనోరి! నన్న ఆత్మజీవ మాత్ర ఎల్లిద్దరూ అదన్నీ నోడి కొళ్ళు త్తిద్దితాదరూ నానదర తాయెల్లవల్ల!! ఏను మాడ ఎల్లీ !!!

ఆ మగువు, తాయె హోలేమనేయల్లిరువాగలే తీరి హోరియితు. ఏను మాడబేకు. అదోందు కతకాదంబరియ మగువాగిరల్లి. నిజవాద మగు. హాగిల్లదే, అదోందు కతేయ మగువాగిద్దరే, నాను కతేగారళాగిద్దరే, ఒదుగర ప్రితిగాగియాదరూ అదన్న ఒదుకిసబకుదాగిత్తు. అదరేను! బాళువేయు ఒందు కతేయల్ల. కాదంబరియల్ల. అదోందు బాళన కూసు. అదక్కి నన్న కేట్ట కణ్ణు హత్తియే బట్టు వేనోరి— హోరిదద్దు హోరిగియే బట్టితు.

ఆ మేలే హేచ్చు హొత్తు ఆ మగువన్ను ఇడల్లి కూడ. కూడిదవరు ఎత్తికొందు హోరిగి ఎల్లియో ఒందు భాగభగదల్లి మగిదిట్టు ఒందరు. నన్నొడలాదరూ ఆ భాగభగవాగిద్దరే

ತಾಯಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲಾದರೂ ಆ ಮಗುವು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರಬಹುದಾಗಿತ್ತು !

ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ನನ್ನ ಮನೆಯೆಲ್ಲ ಭಣಭಣವಾಗಿ ರಣಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಮುನಸೂಫರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸಮಗುವೊಂದು ಹುಟ್ಟಿದುದರಿಂದ ಜಮಾಖರ್ಚಿನ ಲೆಕ್ಕ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಜನೆಯಂತೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ; ಖರ್ಚು ಮಾತ್ರ ಎರಡರಷ್ಟು. ಈ ಕಲ್ಪನೆಯ ಭೇಕರತೆಯಿಂದಲೇ ನಾನು ಹೌಹಾರಿ ಹೋಗಿದ್ದೆನು. ಊಟವಿಲ್ಲ; ಉಡಿಗೆಯಿಲ್ಲ. ದೀಪವಿಲ್ಲ; ಧೂಪವಿಲ್ಲ.

ಎಂದಿನಂತೆ ಇಂಥ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ, ಒಂದು ದಿನ ಆ ಕೂಸು ನನ್ನ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಒಂದು ನಿಂತು ಹಣಕಿ ಹಾಕಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಕಿಲಕ್ಕನೆ ನಕ್ಕಿತು. ಬೆರಳುಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವ ಚಲಿಸಲು ಕೈಮಾಟ ಕರೆಯಿತು. ನಾನು ನನ್ನ ಕೈಚಾಚಿ 'ಬಾರಮ್ಮ ಗೌರಿ' ಎಂದೆ; ಮಗು ಲುಟಲುಟನೆ ಓಡುತ್ತ ಒಂದು ನನ್ನ ಮೈ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಉರುಳಾಡಹತ್ತಿತು. ನಾನದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಮುದ್ದಾಡಿದೆ. ಎದೆಗವಚಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ. ಅಶೆಬುರಕ ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ಮರೆ ಮಾಡಲು ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿದೆ. ಹೀಗೆ ಅದೆಷ್ಟೊಷ್ಟೋ ಮೊತ್ತು ಆ ಮಗುವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ತಟ್ಟಿ ಮುಂಡಾಡುತ್ತ ಮೈಮರೆದು ಕುಳಿತಾಗ ನನ್ನ ಜೀವನವು ಅನಂತಕಾಲಾತೀತವಾಗಿ ಅನೀಮವಾಗಿ ರುವಂತೆ ಎನಿಸಿತು.

ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ, ನಾನಾ ಮಗುವಿನ ಮುದ್ದುಮೊಗವನ್ನು ಕಳುಷನಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಇಣಕಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದರ ಕಳೆಬೆಳಗುವ ಕಣ್ಣುಗಳು ನನ್ನನ್ನೇ ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾನು ಹಾಗೆ

ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಆ ಮಗುವಿನ ಕಣ್ಣು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ರೂಪು ಮೂಡಿದುದು ಕಾಣುತ್ತಲೆ, ಆ ಮಗುವು ಬಬ್ಬ ಅಸರ್ಯಾಪ್ತ ಶಕ್ತಿ ತೇಜೋಯುತಳಾದ ವಿಶ್ವಮಾತೆಯಂತೆಯೂ, ನಾನು ಆ ಶಕ್ತಿಯ ಮುಂಗೈಮೇಲೆ ಮಡಗಿದ ಒಂದು ಮರಿಗೂಸಿನಂತೆಯೂ ತೋರಿತು,

ನಾನು ಮಗುವನ್ನು ಕೇಳಿದೆ: “ಅವೊತ್ತು ನೀನು ಅದೆಲ್ಲಿಯೋ ಹೋದೆಯಂದರಲ್ಲಮ್ಮಾ! ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದೆ ಮಗೂ? ಮತ್ತೆ ಹೇಗೆ ಬಂದೆ? ನನ್ನಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಬಂದೆ? . . . .”

ಉಕ್ಕಿ ಉಗುವ ನನ್ನ ಕಣ್ಣೀರನ್ನೊರಿಸುತ್ತ, ಬಿಕ್ಕುಬಿಕ್ಕು ಲ್ಲಯೆ ಮಗುವೆಂದಿತು: “ನೀನು ಕರೆದೆಯಲ್ಲ, ತಾಯೀ! ಅದಕ್ಕು ಬಂದೆ. ನನ್ನ ಆ ತಾಯಿಗಿಂತ ನೀನು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿರು; ನಾನಿನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನಿನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಇರುವೆನಮ್ಮಾ! ಇನ್ನೆಂದೂ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ.”

ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಿರುವಾಗಲೆ ಮಗುವು ಒಂದು ಬಗೆಯ ನಗೆಯನ್ನು ಸಕ್ಕು ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ನನ್ನೆದೆಗೆ ಅನಿಸಿ ಮಲಗಿತು.

“ಆಯಿತು, ಮಗೂ; ನನಗಾಗಿ ನೀನು ನಿನ್ನ ತಾಯನ್ನು ಸಹ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದೆಯಲ್ಲ! ಹಾಗಾದರೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೆ ಇದ್ದು ಬಿಡು ನನ್ನ ಬಂಗಾರಾ!”

ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೆ, ನನ ತಾಯ್ಗುಳ ಒಳ್ಳೆಗೆ ಹೂವೊಡೆದವು. ಆ ಉತ್ಸವದ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತ ನಾನು ಆ ಮಗುವನ್ನು ಬುವಾಗಿ ನನ್ನೆದೆಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡೆ. ಆ ಒತ್ತಿನ ನೋವಿನಿಂದ ನಾನು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು ನೋಡಿದಾಗ ಆ ಮಗುವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅದರ ಕೊನೆಯ ನಗೆಯು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ರೂಪಗೊಂಡು
ಗಾಳಿಯ ತೆರೆಗಳ ಮೇಲೆ ತೇಲಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಅಂದು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದದ್ದು ಆ ಮಗುವಲ್ಲ;— ಅದರ ನೆರಳು
—ನೆನಪು! ಆ ಮಗುವು ತನ್ನ ತಾಯ್ನನ್ನು ಅಗಲಿ, ಸನ್ನಿಹಲನ್ನೂ
ಸೇರದೆ ಭೂಗರ್ಭಗತವಾದುದೇ ನಿಜ. ಅದರ ಅದರ 'ನೆನಪು'
ನನ್ನನ್ನು ಅಗಲಿರಲಾರದೆ ಮರಳಿ ನನ್ನ ಹೃದಯಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ
ಹಣಕಿಹಾಕಿ, ನಕ್ಕು ಕೆಲೆದು ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಒಳಸಾರಿತು. ನಾನು
ಆ ನೆನಪನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಂದಿನಿಂದಲೂ ನನ್ನ ಹೃದಯಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ
ಹುಗಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಂತೆಯೇ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಆ ಮಗು
ನಿನ್ನ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ನೆಲೆಸಿದ ಒಂದು ಗೋರಿ!

ನನ್ನ ಪೋನೋ

ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೂ ನನಗೂ ಇತ್ತೀಚಿನ ಗೆಳೆತನ. ಆದರೂ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಆದರ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸಿರಿವಂತನೆಂದಾಗಲಿ ಆತನು ಬಡವನೆಂದಾಗಲಿ ಯಾವ ತರದ ಭೇದ ಭಾವವು ಇಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆತನವು ಸಹಜವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತ್ತು.

ಒಂದು ಪರಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಗೆಳೆತನವು ಕೂಡಿ ದ್ವೇ ಸೋಜಿಗದ ಮಾತೆನ್ನಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ರೀತಿಯೂ, ಆತನ ಮನಸ್ಸಿನ ರೀತಿಯೂ ತೀರಾ ಭಿನ್ನವಾದುವು. ನನ್ನದು ಜಿಜ್ಞಾಸು-ಜೀನಾಸ ಸ್ವಭಾವ. ಆತನದು ಮುಟ್ಟಲಮುರಕ ನಂತಹ ಮನಸ್ಸು. ನಾನು ಹರಟೆಪೋರ; ಆತನು ಗುಮ್ಮನ ಗುಸಕ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ರೀತಿಗಳು ಭಿನ್ನವಾದುವಾದರೂ ಅವು ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಬಗೆ ಹೀಗೆ ಹೀಗೆ ಎಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ನನ್ನ ಹರಟೆಪೋರತನದ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಲ್ಲೂ, ಆತನ ಗುಮ್ಮನಗುಸಕತನದ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಬಗೆಯ ತಿರಸ್ಕಾರವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಈಚೆಗೆ, ನನಗೆ ಮನೆತನದ ಅನುಕೂಲತೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ನಾನು ಪದವೀಧರನೆನಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಇಂಟರ ಪರೀಕ್ಷೆ ಯಾದಮೇಲೆ ವಿದ್ಯಾಬಲವೇ ತಪ್ಪಿಹೋಯಿತು. ಆತ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಸಂತೋಷ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮೂರ ಸಾಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ

ನಾಗಿದ್ದ. ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಮೂವತ್ತೈದರಷ್ಟು ಸಂಬಳ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಬಂದದ್ದರಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ಆತ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಸಂಸಾರ ವೆಂದರೆ ಆತ, ಆತನ ಎಳೆಹರೆಯದ ಹೆಂಡತಿ ಇಬ್ಬರ.

ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಸಂಗೀತದ ಮೇಲೆ ಹಿರಿದಾದ ಆಸೆ. ಜಲಸಾ- ಸಂಗೀತ ಕಚೇರಿಗಳು ಎಲ್ಲಿಯೇ ಆದರೂ ಆತ ತಪ್ಪದೇ ಅಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆತ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ತನ್ನ ವೆಷ್ಟೋ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವದಲ್ಲದೆ, ನನಗೂ ಹಲವು ಪರಿಯಾಗಿ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಸಂಗೀತ ಎಂದರೆ ಸಾಕು—ಆತನಿಗೆ ರೋಮರೋಮ ಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಜೀವಕಳೆ ಉಕ್ಕಿ ಬರುವದು. ಇಷ್ಟು ಆತನ ಹುಚ್ಚು. ಆತನ ಈ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಹುಚ್ಚಿಗಾಗಿ ನನಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ತಲೆ ತುಂಬಾ ಕೋಪಬಂದು ಬಿಡುವದು— ‘ಎನು ಈತನೊಬ್ಬನೆ ರಸಿಕನೇ ಬಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ’ ಎಂದು.

ಆದರೆ ಪಾಪ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ, ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಹುಚ್ಚಿದ್ದರೂ ಹಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರದು. ಕಂಠವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸಂಗೀತ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆತ ಒಂದು ಮೂಕ ಮಗುವಿನಂತೆ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಆದರೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಇದ್ದು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ. ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತಿದ್ದರೆ ಆತನಿಗೆ ತನ್ನ ಕಂಠದ ಕುಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿಲ್ಲದಾಗ ಮಾತ್ರ, ತಾನು ಹಾಡಲು ಉಸಿರೆತ್ತುವದು ಸಂಗೀತದೇವತೆಗೆ ಅವ ಮಾನ ಮಾಡಿದಂತೆ ಎಂದೆನಿಸಿ ಆತ ಪರಿಬಂದ ದನಿಯನ್ನು ಹಿಂದ ಕೊತ್ತಿ ಬಿಡುವ.

ನನ್ನ ಫೋನೋ

ಕುರುಡರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಶಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಂತೆ; ಮೂಕರಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಬಲವಾಗಿರುವದಂತೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಕಂದರಲ್ಲಲ್ಲದ ಭಾಗ್ಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿತ್ತು. ಯಾರು ಒಲ್ಲರು ! ಆತನು ಹಾಡುಗಾರನಾಗಿರದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಹುಚ್ಚು-ಮೆಚ್ಚು ಉಂಟಾಗಿದ್ದಿತೋ ಏನೋ !

ಆ ತನ್ನ ಹುಚ್ಚಿಗಾಗಿಯೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು, ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತಪ್ಪದೆ ನಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಫೋನೋ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಳ್ಳಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಆತನಿಗೆ ಬಿಡುವು ದೊರೆಯುವದೇ ತಪ್ಪು-ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಒಂದು ನನ್ನ ಫೋನೋಕ್ಕೆ ಗಂಟುಬೀಳುವ. ಪಕ್ಕನೆ ಹೇಗೋ ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಫೋನೋ ತಪ್ಪಿದರೆ ತೀರಿತು ; ಆತನಿಗೆ ಜೀವವೇ ಆಡದು. ಅಷ್ಟು ಪ್ರೇಮ ಆತನಿಗೆ ನನ್ನ ಫೋನೋದ ಮೇಲೆ. ನಾನು ಫೋನೋ ಕೊಂಡಂದಿನಿಂದೀಚೆಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಆತನ ಪ್ರೀತಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಬಿಡಬಹುದೇನೋ ಎಂದು ನನಗೇ ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಸಂದೇಹ. ಏಕೆಂದರೆ ಫೋನೋಕ್ಕೆ ಮರುಳಾದ ಆತ, ಬರೇ ನನ್ನನ್ನೇಕೆ, ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಮರೆತು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅದರಿಂದ ಆ ಹಾಳು ಫೋನೋ ಕೊಂಡದ್ದೇ ನನ್ನ ತಪ್ಪೆಂದು ನಾನೆಷ್ಟೋ ಸಲ ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ನಾವು ಯಾರಾದರೂ ಫೋನೋ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಯಾವ ರೆಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿದರೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಏಕಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದುದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಇದ್ದಾಗ ತನ್ನ ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಿನವಾದ ಐದು ರೆಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆತ ಯಾವಾಗಲೂ ಹಚ್ಚುವನು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕನ್ನಡ, ಒಂದು ತೆಲಗು, ಒಂದು ಹಿಂದೀ, ಎರಡು ಒಂಗಾಲಿ. ಈ ಐದು ರೆಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನೇ

ನನ್ನ ಫೋನೋ

ಆತ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಮುರುಗಿ ಹಚ್ಚಿ ಕೇಳುತ್ತ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬಿಡುವ. ಆತನಿಗೆ ಆ ಐದು ರೆಕಾರ್ಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಥ
ಮಹತ್ವವೇನಿತ್ತೋ ಬಲ್ಲವರಾರು?

*

*

*

*

ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ಬಲು ಅಕ್ಕರೆ.
ತಾನು ಅನುಭವಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಸುಖ-ಸಂತೋಷಗಳಲ್ಲೂ ಅವಳು ಪಾಲು
ಗಾರ್ತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಆತನ ಹಂಬಲ. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ತಾನು ದಿನಾಲು
ಕೇಳಿ ನಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಐದು ರೆಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನಾದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಕೇಳಿಸ
ಬೇಕೆಂದು ಆತನ ಆತುರ. ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಆ ಮಾತನ್ನು
ಹೇಳಿದ್ದನಾದರೂ ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಬಾಯಿಬಿಚ್ಚಿ ಆಡಲಿಲ್ಲ.
ಆತನ ಮನಸ್ಸೇ ಅಂತಹದು. ನನ್ನ ಫೋನೋವನ್ನೂ ಆ ಐದು
ರೆಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನೂ ಆ ಸಂಗೀತವನ್ನೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಅದೆಷ್ಟೋ
ಸಲ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೆದುರಿಗೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದನಂತೆ. ಹಾಗೆ ಬಣ್ಣಿಸು
ವಾಗ, ತಾನು ಕೇಳಿದ ಸಂಗೀತವನ್ನು ನೆನೆನೆದು ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಿ
ದ್ದನಂತೆ. ಆದರೂ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕರೆದು
ಕೊಂಡು ಬರುವದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಇಲ್ಲವೆ ನನ್ನ ಫೋನೋವನ್ನೇ ತನ್ನ
ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವದಕ್ಕಾಗಲಿ ಆತ ಎದೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.
ಆಗಲೆ ನನಗೆ ಹಾಗೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತಲ್ಲಾ
ಎಂದು ಈಗಲೂ ಮರುಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಮುಂದೆ ಕ್ರಿಸ್ತಮಸ್‌ದಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನ ಕೆಲವು ಪದವೀಧರ
ರಾದ ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು-ಮೈಸೂರುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗ
ಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ನಾನು ಹೊರಡುವ ದಿನ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಕೇಳಲೋ

ನನ್ನ ಫೋನೋ

ಬೇಡವೋ ಎಂದು ಹೆದರಿ ಹೆದರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನಾಲಗೆಯ ಮಾತು ತುಟಿ
ಯನ್ನು ಕೂಡ ದಾಟಿತೋ ಇಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಒಮ್ಮೇ ಒಮ್ಮೆ ನಾನು
ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವವರೆಗೆ ಫೋನೋ ತನ್ನಲ್ಲಿರಲೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡ.
ನಾನು ಬೇಡವೆಂದೇತಕ್ಕಿನ್ನಲಿ! ಆತ ಎಂದು ಯಾವಾಗ ಒಂದು
ಬೇಡಿದ್ದರೂ ನಾನು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಶ್ರೀನಿ
ವಾಸನಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಬಾಯಿಬಿಚ್ಚಿ ಕೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ.
ಆದರ ಹಿಂದಿನ ದಿನವೂ ಆತ ಎರಡು ಸಲ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು
ಒಂದಿದ್ದರೂ ಕೇಳಲಾರದೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದನಂತೆ. ಅಂದು
ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಸರಸ್ವತಿ ವರವಿತ್ತಳೋ-ಬಾಯಿಬಿಚ್ಚಿ ಕೇಳಿ
ಫೋನೋ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ, ಮಹಾರಾಯ !

*

*

*

*

ನಾವು ನಮ್ಮ ಯಾತ್ರಾವಿಹಾರವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಮರ
ಳಿದೆವು. ನನ್ನ ಔತಣವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ನಮ್ಮೊರಲ್ಲಿ
ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನ ಇರುವದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರು ಇರು
ವಾಗ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಗ್ಗುವಂತೆ ತಮಾಷೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು.
ಆದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಒಂದ ದಿನವೇ ರಾತ್ರಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಂದ ಫೋನೋ
ತರುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂಗನನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದೆ. ಆಗ
ಹೊತ್ತು ಒಂಬತ್ತುವರೆ ಹತ್ತಾಗಿರಬಹುದು. ಊಟವನ್ನು ತೀರಿಸಿ
ಕೊಂಡು ಗಂಡಹೆಂಡರಿಬ್ಬರೂ ಫೋನೋ ಕೇಳುವದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ
ದ್ದರು. ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಮಲಗಿದ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಬರಗಿ
ಕೊಂಡು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ರೆಕಾರ್ಡೊಂದನ್ನು ಹಚ್ಚಿ
ಆದರ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಆತನ ಮೈಯೆಂತಮ್ಮೆಯೆಲ್ಲ

ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆನಂದ ಲಹರಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಕಿಡಿಕಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡೇ ನೋಡುತ್ತ ಮೋದಗೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ಮುಂದೆ ಬಂದೆರಡು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲೇ ರೆಕಾರ್ಡು ಮುಗಿದು ಫೋನೋ ಹಾಡುವದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿತು. ಒಡನೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಮೆಟ್ಟಿಬಿದ್ದು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ನೋಡಿದ—ಹಾಡು ನಿಂತು ಹೋಗಿತ್ತು. ಸಂಕಟಗೊಂಡವರಂತೆ ಮೋರೆ ಕಿವಿಚಿ ರೆಕಾರ್ಡನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಆಗ, ಯೋಗಭಂಗವಾಗಿ ಎಚ್ಚತ್ತು ಕಾಮನನ್ನು ಸುಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಮೂರನೇ ಕಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆಯಲುಚ್ಚುಗಿಸಿದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಕೋಪ ದಂತಹ ಕೋಪವು ಶ್ರೀನಿವಾಸನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಆ ರೆಕಾರ್ಡು ಅಷ್ಟು ಬೇಗನೇ ಎಕೆ ಮುಗಿದು ಹೋಯಿತೆಂದು ಆತನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು. ಆ ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆತನು ಆ ರೆಕಾರ್ಡನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿಬಿಡುವದರಲ್ಲಿದ್ದ. ಆದರೆ ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ತಡೆದಳು. ಒಡನೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಬಂದು ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯನ್ನು ಬೀರಿ, ಮತ್ತೊಂದು ರೆಕಾರ್ಡು ಹಚ್ಚಿದ. ನಾನೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಆನಂದದಾಟವನ್ನು ನೋಡುವದರಲ್ಲಿ ಮೈ ಮರೆತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಆಳು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನು ಕೂಗಿದೆ. ಹೊಸ ಪಾಡಿನ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾಗುತ್ತಲಿದ್ದ ಆತನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮೆಟ್ಟಿಬಿದ್ದು, ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿ, ಕೊನೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಈಚೆಗೆ ಬಂದ. ನಾನು ಮನ ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ—ಬಂದ ಕೆಲಸವನ್ನು—ಹೇಳಿದೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಕ್ಕಾಪಿಕ್ಕಿಯಾದರೂ ಮರುಮಾತನಾಡದೆ, ಫೋನೋ ತಂದು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ. ಉಪಚಾರಕ್ಕೇ ನಾನು ಕೇಳಿದೆ 'ನೀನೂ—ನಿನಗೇನು ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ ನಾನು ಫೋನೋ ಒಯ್ದರೆ?' ಆತನು ಮನಸು

ನನ್ನ ಫೋನೋ

ಮುದುಡಿಕೊಂಡೇ ಹೇಳಿದ- ' ಏನೂ ಇಲ್ಲ; ನೀನು ಬಂದದ್ದೇ ಬಳಿತಾಯಿತು. ' ಆತನ ಮಾತೂ ಔಪಚಾರಿಕವೇ ಆಗಿತ್ತು.

*

*

*

*

ನಾನು ನನ್ನ ಪದವೀಧರರಾದ ಮಿತ್ರರನ್ನು ಮೋಜುಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಫೋನೋ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ ನನ್ನ ಎಳೆಗೆಳೆಯ ನಾದ ಆ ಬಡಜೀವಿಯ ಮನಸ್ಸು ಎಷ್ಟು ತಳತಳ ಎಂದಿತೆಂಬುದು ನನಗಾಗ ಹೊಳೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಅಂದಿನ ಇರುಳು ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ನಿದ್ರೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇರುಳೆಲ್ಲ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದವರಂತೆ ಗೋಡೆ ಗೋಡೆ ಹಾಯುವದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿ ಬಹುದು. ಹಲವು ತರದ ಎಣಿಕೆಗಳು ಆತನನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿ ಹರಿದುಕೊಂಡು ತಿಂದಿರಬಹುದು. ಆ ಫೋನೋ ತನ್ನ ದಾಗಿರದ್ದಕ್ಕೂ, ತಾನು ಅಷ್ಟು ಬಡವನಾಗಿದ್ದುದಕ್ಕೂ, ಗೆಳೆಯನಾಗಿಯೂ ನಾನು ಆತನ ಒಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದುದಕ್ಕೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತಾಪವಾಗಿರಬೇಕು. ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯದೊಂದು ವಸ್ತುವು ತನ್ನ ಒದಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದರೆ ಆಗದೇಕೆ ಎಂದು ಆತ ಹಲವು ಪರಿಯಾಗಿ ತಳಮಳಿಸಿರಬೇಕು. ಹಾಲು-ಸಕ್ಕರೆ ಗಂಟಲಲ್ಲಿಳಿಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಚುಕಿದಂತೆ ಆತನಿಗೆ ಎನ್ನಿಸಿರಬಹುದು.

ಮುಂದೆ ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳ ವರೆಗೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಂಕುಮಂಕಾಗಿಯೇ ಇದ್ದ. ಶಾಲೆಗೆ ಕೂಡಾ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ನಾನಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡಿಸಿದರೂ ಆತನು ಮರುಮಾತನೊಡನು. ನಾನು ಫೋನೋ ಒಯ್ದದ್ದರಿಂದಲೇ ಹಾಗಾಯಿತೆಂದು ನಾನೂ ಆಗ ಊಹಿಸಲಾರದೆ ಹೋದೆ.

ನನ್ನ ಫೋನೋ

ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಹಾಗೇಕೆ ಆಯಿತೆಂಬುದರ ಅಳವು ನನಗೂ ತಿಳಿಯದಾಯಿತು. ಒಂದು ಸೊಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಗೋಳಾಟವೆಂದರೇನು. ನಾನು ಇಂದು ಒಯ್ದಿದ್ದರೂ ನಾಳೆ ಬೇಡಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಫೋನೋ ಶ್ರೀನಿವಾಸನದೇ. ಆದರೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಮನಸ್ಸು ಅಂತಹದು. ಆ ಸಣ್ಣ ಮಾತನ್ನೇ ಆತ ಅಷ್ಟು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡ. ಆತನ ಮನಸ್ಸಿನ ಪರಿಯನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ನಾನು ಉಸಾಯಗಾಣದಾದೆ. ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷ ನನ್ನ ಮಗುವು —ನನ್ನದೇ ನನ್ನದಾದ ಮಗುವೊಂದು ತೀರಿಹೋದಾಗ ‘ಕೊಟ್ಟ ದೇವರು ಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಕುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಳುವದೇತಕೆ’ ಎಂದು ತತ್ವಜ್ಞಾನ ಹೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು, ಒಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಎರವಿನ ಒಡವೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಇಷ್ಟು ಕಳವಳಿಸಬಹುದೆಂದು ನಾನು ಬಗೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೇನು. ಅದು ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಮನಸ್ಸು. ಮೋಜಿಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಫೋನೋ ನನಗೆ ಒಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಂಗೀತ ಜೀವಿಯಾದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಅದು ಒಂದು ಚೈತನ್ಯಮೂರ್ತಿ ಯಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. “ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಒಡವೆಯು ನನ್ನದಾಗಿಲ್ಲ ವಲ್ಲ” ಎಂಬುದೇ ಆತನ ಎದೆಗುದಿ. ಅದೊಂದೇ ಮಾತು ಆತನ ಕರುಳನ್ನು ಕಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಿರಬೇಕು. ನಿಜವಾಗಿ ಬಗೆದರೆ ಆತನಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಿರಲಾರದು.

ಆದರೂ ಅಂದಿನಿಂದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನನ್ನನ್ನು ಮಂದಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಕಂಡರೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾತಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನವೂ ತಪ್ಪದೆ ಫೋನೋಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾತನು ಈಗ

ನನ್ನ ಫೋನೋ

ಒಮ್ಮೆಯೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹಾಯನು. ಪಾಪ ಆತನೇದೆಯಲ್ಲಿ ಅದೆಂತಹ ವಿರಹ ಯಾತನೆಗಳು ಚಿನ್ನಾಟವಾಡುತ್ತಲಿದ್ದವೊ! ಅದು ಒಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಪಿಟ್ಟಿಗೆಗಾಗಿ!! ಒಂದು ನಿರ್ಜೀವ ಯಂತ್ರ ಕ್ಯಾಗಿ!!! ನನಗಂತೂ ಅರಿದಾದ ಮಾತು. ಗೆಳೆಯನಾದ ನಾನೂ ಜೀವಸಖಿಯಾದ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಬೇಸರವಾಗಿರಬೇಕೆಂದರೆ ಇದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರ್ತಾದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲವೇ ಮತ್ತೆ! ಆದರೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹಾಗಾಗಿದ್ದಿತು.

ಹೀಗೆ ಒಂದು ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷ ಕಳೆಯಿತು. ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೂ ನನಗೂ ಬಳಕೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆತ ಮೊದಲೇ ಗುಮ್ಮನಗುಸಕ. ಈಗಂತೂ ಮನಸ್ಸು ನೊಂದವ. ನಾನು ಆತನನ್ನು ಸಂತೈಸಲು ಮಾಡಿದ ಯತ್ನವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ಆತನ ಮನದಲ್ಲೂ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ತುಂಬಿದ ದುಗುಡವು ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲೂ ಮನೆಮಾಡಿತು.

ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ, ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಒಳ್ಳೆ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಸಾಲೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆ ದಕ್ಷತೆ ತೋರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ. ದುಡ್ಡಿಗಾಗಿ ಎಂದೂ ಆಸೆಮಾಡದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಈಗಲೀಗ ನಾಶ್ವಿಂಟು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಓದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದ. ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ತೌರುಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ನನಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾದರೂ, ದುಡ್ಡಿನ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಹುಚ್ಚನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾರಹೊಡೆದಿರಬಹುದೆಂದು ಬಗ್ಗಿದ್ದು ನಾನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ.

*

*

*

*

ಒಂದು ದಿನ ಸಂಜೆಯ ಎಂಟುಗಂಟಿಯಾಗಿತ್ತು. ನಾನಿನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಎಳುವವ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ಟಾಂಗಾ ಒಂದು ನಿಂತಿತು. 'ಆಂತೂ ಊಟದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಯಾರೋ ಆಯತ ಒದಗಿದರಲ್ಲಾ !' ಎಂದೆನ್ನುತ್ತ ನಾನು ಕಿಡಿಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಣಕಿ ಹಾಕಿದೆ. ಬಂದವನು ಶ್ರೀನಿವಾಸ. ಕಿರುದನಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಕರೆದ. ಆತನ ಮೋರೆಯಲ್ಲಿ ದೀನ ಮುದ್ರೆಯಿತ್ತು. ಬಹು ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ತಾನೇ ಬಂದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಆನಂದ ವಾಗಿದ್ದರೂ ನಾನದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಕೆಳಗಿನ ಮೆಟ್ಟಲಿನ ಹತ್ತರವೇ ನಿಂತು, ನನ್ನ ತುದಿಬೆರಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು 'ಕೆಳೆಯ, ನಾನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವೆ ! ಕೇಳಲೇ ?' ಎಂದು ತಡವರಿಸುತ್ತ ಮಾತನಾಡಿದ. 'ಕೇಳು ಸೀನೂ, ಬೇಕಾದ್ದು ಕೇಳು ; ನನ್ನಲ್ಲಿ ನೀನಾವುದಕ್ಕೂ ಸಂಕೋಚ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ.' ಎಂದು ನಾನೆಂದೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ನಾನೂ ಹೊಸ್ತಿಲ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ. ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಉಗುಳು ನುಂಗುವ ಗಳ ಕೈಂಬ ಬಲವಾದ ಸಪ್ಪಳವು ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಗಂಟಲಿಂದ ಕೇಳಬಂತು. ತುಸು ತಡೆದು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದ. 'ಕಿಟ್ಟು, ನೀನು ನಿನ್ನ ಫೋನೋ ಕೊಡಬೇಕು.' — 'ಅದಕ್ಕೇನು ಸೀನೂ, ಬೇಕಾದಾಗ ಒಯ್ಯಬಹುದಲ್ಲ.' — 'ಹಾಗಲ್ಲ ಕಿಟ್ಟು, ನೀನು ಅದನ್ನು ನನಗೇ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕು.' — ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟಂತಾದರೂ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ನಗುವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ಹೇಳಿದೆ 'ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಸೀನು, ನೀನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಿಡು.' — 'ಹಾಗಲ್ಲ ಕಿಟ್ಟು, ಜೇಷ್ಠೆಯಲ್ಲ; ನಿಜವಾಗಿ ನೀನದನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟೀಬಿಡ

ಬೇಕು. ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಅದೋ ನಾನು ನಿನ್ನಂತಹದೆ ಬೇರೊಂದು ಫೋನೋ ತಂದಿದ್ದೇನೆ, ಅದನ್ನು ನೀನಿಟ್ಟುಕೋ. ಆದರೆ ನಿನ್ನದು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಬೇಕು. '

* * * *

ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥ ನನಗೆ ಒಡನೆಯೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆತನು ತಂದ ಫೋನೋ ಯಾರದು? ಅದನ್ನು ನಾನೇಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ನನ್ನದನ್ನೇ ಏಕೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಬೇಡುತ್ತಿರುವ?—ಎಂಬುದಾವುದೂ ನನಗೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಬೆರಗನ್ನು ಕಂಡು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ತಾನೇ ಹಿಂದು ಮುಂದನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಾನು ಪಟ್ಟ ಪಾಡನ್ನೂ ಹೇಳತೊಡಗಿದ. ಆತನ ಕರುಣಾಸ್ವರವನ್ನೂ ಕಣ್ಣಿವೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಣಕಿ ಮಿಣುಕುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀರ ಹನಿಗಳನ್ನೂ ಕಂಡು, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾತು ಬಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನನಗೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಮಾತಿಗೆ ಬಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ.

ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ನನ್ನ ಫೋನೋ ಹಾಗೂ ಅವು ಏದು ರೆಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ಟಾಂಗಾದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಆತನ ಮೋರೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ದಿನ ವ್ರತ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಉದ್ಯಾಪನೆ ಮಾಡಿದಂಥವರ ಕಳೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ನಾನು ಊಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿಂದು ಆತನನ್ನು ಬಹಳ ಬಲವಂತ ಪಡಿಸಿದೆ. ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. 'ಇಲ್ಲ ಕಿಟ್ಟು, ಈಗಲೇ ಒಂಬತ್ತರ ಗಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪದ್ಮಾನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಡತೇನಿ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟ.

* * * *

ತಾನು ಅಷ್ಟು ಶ್ರಮದಿಂದ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸದಾಗಿ ಕೊಂಡು ತಂದ ಫೋನೋ ಕೂಡ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆತನಿಗೆ

ನನ್ನದೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ನನ್ನ ಫೋನೋದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಬಿಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ, ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ದುಷ್ಯಂತನಿಗೆ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿದ ಕಣ್ವನಂತೆ ನಾನೂ ಸಮಾಧಾನ ತಾಳಿದೆ.

ಮತ್ತೀಗ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಾತುಕಥೆಯಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೂ ತೀರ ವೊದಲಿನಂತಲ್ಲ. ಈಗೇನು! ಆತನ ಪ್ರೀತಿಯ ವಸ್ತು ಆತನಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ.

ನನ್ನಿಂದ ಫೋನೋ ಒಯ್ದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಅದನ್ನು ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಫೋನಾದ ಹೆಂಡತಿಯೆಂಬಂತೆ ಅದನ್ನು ಒಳಗೇ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಕೂಡ ಅಡ್ಡಿ! ಒಂದು ಫೋನೋದ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ನೋಹ! ಅಥವಾ—‘ತನ್ನಲ್ಲಿ ಫೋನೋ ಇರುವದೆಂದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ತಿಳಿದು ಅವರು ಅದನ್ನೊಯ್ದ ಮೇಲೆ ತಾನು ಅದನ್ನು ತಿರುಗಿ ತರುವಾಗ ಅವರಿಗೂ ತನ್ನಂತೆಯೇ ತಳಮಳವಾದೀತು! ಅದಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ತೋರಿಸುವದೇ ಬೇಡ’ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೂ ಇರಬಹುದು—ಶ್ರೀನಿವಾಸ—ಆ ತನ್ನ ದ್ವಿತೀಯ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಯೆ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ.

ಆದರೂ, ಇರುಳು, ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಶಾಂತವಾದ ಮೇಲೆ ಆತನ ಕಿಡಿಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಣಕಿ ಹಾಕಿದರೆ, ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಪದ್ಮಾಸಮೈಗೆ ಬರಗಿಕೊಂಡಾಗಲಿ, ಪದ್ಮಾಸು ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಬರಗಿಕೊಂಡಾಗಲಿ ಕುಳಿತು ಫೋನೋ ಹಚ್ಚುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಇಂದಿಗೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವವು ನನ್ನ ಐದೇ ರೆಕಾರ್ಡುಗಳು.

*

*

*

*

ಈ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಸುಖವಿದೆ; ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದುಃಖವಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಂಸಾರದ ಸುಖದುಃಖಗಳ ಮೇಲೆಯನ್ನು ಪೂರಿ ಆನಂದವಿದೆ. ಆ ಆನಂದದ ನೆರವುಗೈಯನ್ನು ಸೆಮ್ಮಿ ಮನುಷ್ಯನು ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದ ಸುಖದುಃಖಗಳ ತೆರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ತೇಲಿಕೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಈ ಆನಂದವು ಹಲವು ಬಗೆಯಾಗಿ ತೋರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಸವವಿಧ ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಇದನ್ನು ಹೊಂದಿದವರುಂಟು. ಗಂಡಕೆಂಡಿರ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ, ತಾಯಿಮಕ್ಕಳ ಅಕ್ಕರತೆಯಲ್ಲಿ, ಗೆಳೆಗಳೆ ಯರ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಈ ಆನಂದವು ಒಡಮೂಡಿಕೊಳ್ಳುವದುಂಟು. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯರು ಒಲಿಯುವರು; ಪ್ರೀತಿಸುವರು. ಹಾಗೆಯೇ ಮನುಷ್ಯರು ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮಮತೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವದನ್ನೂ ನಾವೆಲ್ಲ ಒಲ್ಲೆವು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಂತಹ ಈ ಹುಚ್ಚು ಮಾತ್ರ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯದೇ! ಆದರೆ ಆತನಿಗೆ ಸಂಗೀತವೇ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದದ ನಿವಾಸವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೀತು-ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜಕನಂತೆ, ತನ್ನ ಆನಂದದ ಕುರುಹಿನಂತಿದ್ದ ನನ್ನ ಪೋನೋವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಯಾರು ಬಲ್ಲರು! ನನ್ನ ಪೋನೋದಿಂದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಎನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆನಂದವೂ ಆ ತ ನ ಅವಿಷ್ಕಾರವೇ ಇರಬಹುದು !

ಮಾಧೂರಾಯನ ಮಂಕು

೧

ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಖಟ್ಟೆಯ ಕೆಲಸವಿತ್ತು ಎಂದು ಮಾಧೂರಾಯನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಮೈಸೂರು ಪ್ಯಾಸೆಂಜರ ದಲ್ಲಿ ಹೊರಟನು. ಸಂಗಡ ವಿಶೇಷ ಗಂಟುಗದಡಿಯೇನಿರಲಿಲ್ಲ. ಏತ ಕ್ಕಿರಬೇಕು? ವಕೀಲಿ ಠೀವಿನಿಂದ ಹೊರಟಿದ್ದರಿಂದ, ಒಂದು ಸೂಟ್ ಕೇಸು, ಒಂದು ಪೋರ್ಟ್‌ಮ್ಯಾಂಟೋ ಎರಡೇ ಇದ್ದವು. ಪ್ಯಾಸೆಂ ಜರದಲ್ಲಿ ಇಂಟರ ಡಬ್ಬಿಗಳಿರದ್ದರಿಂದ—ಮಾಧೂರಾಯನು ಕಲಿತವರ ಐಟಿಗೊಪ್ಪುವಂತೆ ಧರ್ಡ್‌ಕ್ಲಾಸಿನದೇ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕಂಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದನು.

ಪ್ಯಾಸೆಂಜರದಲ್ಲಿ ಅಂದು ಗದ್ದಲ ವಿಶೇಷವಾಗಿತ್ತು. ಮಾಧೂ ರಾಯನ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟು ಆರೇ ಜನರದಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿಗೂ ಜನರು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಬಗೆಯೆಂತು ಎಂದು ಮಾಧವರಾಯನಿಗೆ ದುಗುದುಗಿ ಹತ್ತಿತು. ಬೆಳು ದಿಂಗಳ ದಿನಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಸೌಂದರ್ಯದ ಬೆಡಗಿನಿಂದಲಾದರೂ ಮನವನ್ನು ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು. ಅದು ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆ; ಮೇಲೆ ಜಡಿಮಳೆಯ ಜಿನುಗು. ಬಡದಿಯವರೆಗೆ ಮುಟ್ಟು ವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಲೆಚಿಟ್ಟು ಹಿಡಿದುಹೋಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಗಾಡಿಯು, ನಡೆಯಲೋ ಬೇಡವೋ ಎನ್ನುತ್ತ ಕಿತ್ತಲಾರದೆ ಕಾಲು ಕಿತ್ತಿಹಾಕು ತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತೂ ಮಾಧೂರಾಯನ ಪ್ರಯಾಣ ಮುಹೂರ್ತದ

ಗ್ರಹವೂ ಗಾಡಿಯ ಪ್ರಯಾಣ ಮುಹೂರ್ತದ ಗ್ರಹವೂ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ವಕ್ರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವು.

ಅಂತಹದರಲ್ಲಿಯೂ, ಮಾಧೂರಾಯನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಒಳ್ಳೆನೆನ್ನುತ್ತಲೇ ಜಂಪು ಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಹೀಗಿರುವಾಗಲೇ, 'ಮದ್ದೂರು' 'ಮದ್ದೂರು' ಎಂಬ ಸ್ಟೇಶನ್ ಜವಾನನ ನಿಡುಸರದ ಕೂಗು ಮಾಧವರಾಯನನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿತು. ಕೂಡಲೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಂತಸದಿಂದ ಮಾಧೂರಾಯನು ಪುಟಿದೆದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಆಗ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಎರಡು ಗಂಟೆ.

ಗಾಡಿಯು ನಿಲ್ಲುತ್ತಲೇ, ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಇಳಿದು ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಮಾಧೂರಾಯನು ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬನಾಗಿ ಆ ಮಿಟಿಮಿಟಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಮೇಲೆ ಗಾಡಿಯೂ ಬೇಗ ಮುಂದೆ ಸಾಗಲೊಲ್ಲದು. ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ಯಾಸೆಂಜರು ಲೇಟಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಧೂರಾಯನ ಗಾಡಿ ದಾರಿಕಾಯ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಮದ್ದೂರಿನ ವರೆಗೂ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಗದ್ದಲದಿಂದ ಒಂದು ಬಗೆಯಾಗಿ ಕೋಟಲೆಗೊಂಡ ಮಾಧೂರಾಯನ ಮನಸ್ಸು ಈಗ ನಟ್ಟಿರುಳಲ್ಲಿ ರಣಗುಟ್ಟುವ ಆ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಚಡಪಡಿಸಹತ್ತಿತು. ಆ ಮೊದಲೇ, ತನಕ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಆ ಮದುವೆಯಾದವಳು ಆಗ ತನಕ ಬದಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೆ, ಅಂದಿನ ರಣಗುಟ್ಟುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಎಷ್ಟು ರಸಮಯವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾಧೂರಾಯನು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡ. ಹೊಸ ಹರೆಯದಲ್ಲಿ ಆತನ ಹೃದಯದ ಹಂಬಲವು ಅಂದಿನ ಆ ಕಾರಿರುಳ ಕಪ್ಪು

ವೋಡಗಳ ಒಡಲನ್ನು ಸೀಳಿ, ಆಚೆಗಿದ್ದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಬೆಳಕನ್ನು ಕಾಣಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

೨

ಮಾಧೂರಾಯನ ಮನದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಭಾವನೆಗಳು ಜೋಕಾಲೆ ಯಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೆ, ಆತ ಕಿಡಕಿಯೊಳಗಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಣಕಿ ಹಾಕಿದ. ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹಸುರು ಕಾಶ್ಮೀರೀ ಶಾಲನು ಹೊದ್ದು ಕೊಂಡ ಹೆಂಗುಸೊಬ್ಬಳು, ಎಡ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಹ್ಯಾಂಡಬ್ಯಾಗ್ ಒಂದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಡಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಅಲೆ ದಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಉಟ್ಟದ್ದು ಗುಲಾಬೀ ಬಣ್ಣದ ಬನಾರಸದ ರೇಶ್ಮೀ ಜರದ ಪತ್ತಲ; ಕಾಲಲ್ಲಿ ಚೂಪಮೂಗಿನ ಹತ್ತೆಯಾದ ಮುಗಿಲು ಒಣದ ಶೂ; ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೊಡೆ. ಸಂಗಡ ಕಳಿ ಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಒಬ್ಬ ಆಳು.

ಡಬ್ಬಗಳ ಕಿಡಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಣಕಿ ಹಾಕುತ್ತ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದವಳು ಮಾಧೂರಾಯನ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಹತ್ತರವೇ ಒಂದಳು. ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರ ಕಂಠುಗಳು ಕಲೆತವು. ಆದರೆ ಅವಳು ಅದನ್ನು ದಾಟಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಳು. ಅವಳ ಕಂಠೊಡನೆ ತನ್ನ ಕಂಠು ಕೂಡಿದಾಗಲೆ, ಮಾಧೂರಾಯನ ಮನಸು ಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟಂತಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವಳು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಆ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯು ಬೇಗ ಬಯಲಾಯಿತು. ಆದರೂ ಒಂದು ಕುತೂಹಲ. ಮಾಧೂರಾಯನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದ. ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳು ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದಳು. ಮಾಧೂರಾಯನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮೈಮನಸ್ಸೆಲ್ಲ ಜುಮ್ಮಂದಿತು. ಆ ಹೆಣ್ಣು

ಮಗಳು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಮಾಧೂರಾಯನ ಕಂಪಾರ್ತಮೆಂಟಿನ ಹತ್ತರವೇ ಬಂದು, ಈ ಸಲ ಒಳಗೊಂಪು ಹಣಕಾಸಿನೋಡಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಳು. ಮಾಧೂರಾಯನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ನಡುಕ ಹುಟ್ಟಿತು. ಒಮ್ಮೆಲೆ ತನಗನು ಯಾರೋ ಹಿಡಿದು ಮೂಲೆಗೊತ್ತುತ್ತಿರುವಂತೆ ಎನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಹೆಂಗಸು ಮತ್ತೆ ಮುಂದುವರಿದಳು. ಮಾಧೂರಾಯನಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ವೊದಲಿನಂತೆ ಉಸಿರು ಆಡತೊಡಗಿತು. ಅರಿಷ್ಟ ಹೋಯಿತು, ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಹೊರಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕುವದು ಕೂಡ ಬೇಡವೆಂದೆಂದುಕೊಂಡು, ಗಾಡಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಮಗ್ಗಲಿನ ಕಿಡಕಿಯ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ.

ಆದರೆ ಕಳ್ಳಮನಸು ಕೇಳೇತೇ ? ಆ ಹೆಂಗಸಿನ ಹಿಂದೆಯೇ ಹಿಂದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. 'ಆದದ್ದಾಗಲಿ ಇನ್ನೊಂಪು ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮಿನ ಕಿಡಕಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಣಕಾಸಿನೋಡಿ ಬಿಡೋಣ; ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿಗೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಹೆದರಿಕೆ. ಅವಳೇನು ರಾಕ್ಷಸವೇ; ಭೂತವೇ; ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು. ಅದರಲ್ಲೂ ಒಳ್ಳೇ ಜೆಲುವೆಯಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುವದು. ಅದೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಾನಲ್ಲ ಒಬ್ಬ ಕವಿ:— "ಹಾದಿಯನು ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಹುಡುಗಿಯರ. ಬೀದಿಯವರಾಬಾಲವೃದ್ಧರೆಲ್ಲಾ || ಹೋದ ಹಾಗೆಯೆ ತಿರುಗಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡುವರು | ಯಾದವಾ ಇದು ನೀನು ಎಳೆದ ದಾರಿ" ಎಂದಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಸಹಜವಾಗಿರುವ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ನಾನೇಕೆ ಭಯಪಡಬೇಕು?' ಎಂದು ಬಗೆಯುತ್ತ ಈಚೆಗೆ ವೊರೆ ತಿರುವುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು, ಆ ಕಂಪಾರ್ತಮೆಂಟಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆಳು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಮಾಧೂರಾಯನ ಎದೆ

ಯಲ್ಲಿ ತಣ್ಣೀರು ಸುರುವಿದಂತಾಗಿ, ಆತನ ದೃಗ್ವಾಕ್‌ಶಕ್ತಿಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕುಂಠಿತವಾದಂತೆನಿಸಿತು.

ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಒಳಗೆ ಬರುವಾಗ, “ದಯವಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸಿ, ನಾನು ತಮಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟೆ” ಎಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತ, ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಓರಣಿಸಿಟ್ಟು, ತಾನು ಬಂದ ಬಾಗಿಲಬಳಿಯ ಕಿಡಕಿಯ ಹತ್ತರವೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಮಾಧೂರಾಯನಿಗೆ ಅವಳ ಮಾತಿಗೆ ಮಾನುಫಿಡಿಗೊಡುವದಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಕೆಲಹೊತ್ತು ಸುಂಮನೆ ಅವಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು ಆ ಮೇಲೆ ಕಿಡಕಿಯಹೊರಗೆ ನೋರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟನು. ಹೀಗೆ ಈಚೆಯ ಕಿಡಕಿಗೊಬ್ಬರು ಆಚೆಯ ಕಿಡಕಿಗೊಬ್ಬರಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರು ಮೌನಗೌರಿಯ ವ್ರತ ಧರಿಸಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

೩

ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಅತಿ ಜೇಲುವೆ. ಮೈತುಂಬೆಲ್ಲ ಒಂದು ತೆರದ ಏಲಾಸವಿದೆ. ನೋರೆಯ ಕಳೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಒಸವು. ತಿದ್ದಿ ಮಾಡಿದ ಮಾಟ. ಸ್ವಲ್ಪ ಎತ್ತರವಾದ ನಿಲುವು. ತುಂಬಿದ ಮೈ ಕೈಗಳು. ಹರೆಯದ ಭರದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು. ವಯಸ್ಸು ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಇರಬಹುದು.

ಒಳಗೆ ಬರುವಾಗ, ಆ ಹೆಂಗಸು ಮಾಧೂರಾಯನ ಕ್ಷಮಾ ಯಾಚನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ, ಆತನು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಉತ್ಸಾಹ ವನ್ನು ತೋರದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನು ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಳು.

ಆದರೆ ಇತ್ತ ಮಾಧೂರಾಯನ ಮನದ ಹಲವು ಎಣಿಕೆಗಳು ಜೋಲಿಹೊಡೆಯುತ್ತ ನಿಟ್ಟುಗೆಟ್ಟು ಸಾಗಿದ್ದವು. ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು

ಒಳಗೆ ಒಂದು ಕುಳಿತೊಡನೆ ಆತನ ಎದೆಯು ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಚಿತ್ತವೆಲ್ಲ ಚಂಚಲವಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಏನಾದ ರೊಂದು ನೆವದಿಂದ, ಸುಮ್ಮಸುಮ್ಮನೆ ಕ್ರಾಪ್ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವದು, ಕಾಲರು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು, ಪ್ಯಾಂಟು ಜಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ. ಆದರೆ ಮೋರೆಯನ್ನು ಈಚೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಲೊಲ್ಲ. ಮನಸು ಮಾತ್ರ ಭ್ರಮರದಂತೆ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಮನಸಿನ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಕಂಣೋಟವೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕಳವಿನಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ತಟ್ಟಿ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಮತ್ತೆ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡೇನೆಂಬ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಾಧೂರಾಯನು ' ಸ್ತ್ರೀಭೀರುವಾಗಿದ್ದ. '

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ವೇಶನದಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತೂ ಯಾರಾದರೂ ಸಂಗಾತಿಗಳು ಒಂದಾರೇ ಎಂದು ಮಾಧೂರಾಯನು ಬಲು ಹವಣಿಸಿ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತಲಿದ್ದರೂ, ಮದ್ದೂರು ಬಿಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬೇವುಬಂತು ಪೇನು ಆ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಬಳಿ ಸುಳಿಯಿಲ್ಲ. ಅಂದು ಆ ಕಟ್ಟಿ ರುಳಿನಲ್ಲಿ ಆ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಇರುವವರು ಇಬ್ಬರೇ- ಆ ಹೆಂಗಸೊಬ್ಬಳು; ಆ ಗಂಡಸೊಬ್ಬ.

ಮೊದಲು ಕೆಲಹೊತ್ತು ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ನಿರ್ಲಿಪ್ತಳಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಳೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಇರಲಾರದೆ ಅವಳು ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಚಳವಳಿಯನ್ನೇ ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು. ಮೊದಲು ಸೀರೆಯ ಸೆರಗನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಸರಭರ ಸಪ್ಪಳದಿಂದ ಚಳವಳಿಯು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಆಚೆಗೂ

ಈಚೆಗೂ ಎತ್ತಿಡುತ್ತಿರುವಾಗಿನ ಬೂಟಿನ ಸಪ್ಪಳ. ನಂತರ, ಕಿಡಕಿಯ ಬಾಗಿಲಗಳನ್ನು, ಒಂದು ತೆರೆದು ಇನ್ನೊಂದು ಇಕ್ಕುವದು, ಅದನ್ನು ಇಕ್ಕಿ ಮತ್ತೊಂದು ತೆರೆಯುವದು ಇತ್ಯಾದಿ ಖಟಾಟೋಪ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ಮುಗಿಯದೆ ಒದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹ್ಯಾಂಡಬ್ಯಾಗನ್ನು ತೆಗೆದು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಮರು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಆ ಪುಸ್ತಕವು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸೇರಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಆದರೂ ಸಾಲಿಲ್ಲ. ತಾನು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಎದುರಿನ ಬಾಕಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು. ಹೀಗೆ ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ನಡೆಸಿದ ಚಳವಳಿ ಯೊಡನೆ ಅವಳ ಕೈಬಳಿಗಳಂತೂ ತಾಳ ಕುಟ್ಟುತ್ತಲೆ ಇದ್ದವು.

ಇತ್ತ ಮಾಧೂರಾಯನ ಎದೆಯೂ ಆ ತಾಲದ ಲಯದಲ್ಲಿ ಲಯವಾಗಿ ಹಾರುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಮೈತುಂಬ ಎರಿಬರುತ್ತಲಿದ್ದ ಜಂಪಿನ ಜೋರು, ಅಂದಿನ ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಧೂರಾಯನ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ವೈದೋರಿದ ಹೊಸಬಗೆಯ ತೇಜಃ ಪುಂಜವಾದ ಒಂದು ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಬೆದರಿ ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ಹಿಂಜಾರಿ ಹೋಯಿತು.

ಅವಳ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇನು ಹುಳಗಳಿದ್ದವೋ ಯಾರು ಒಲ್ಲರು ! ಇರುಇರುತ್ತಲೆ, ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಕಿಡಕಿಯಲ್ಲಿ ಮೋರೆ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು ಕುಳಿತು, ಸುಳಿದು ಬರುತ್ತಿರುವ ಗಾಳಿಯ ಸೂರನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಾಗವನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಳ್ಳದನಿಯಿಂದ ಕೊರಳಿನಲ್ಲೇ ಹಾಡ ತೊಡಗಿದಳು. ಹಾಡು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಿಚಿತವಾದ ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾದ ' ಇಂಥಾ ಮೂರ್ತಿ ಕಂಠಾಮುಂದೆ ನಿಂತಿದಂತಿದೆ- ' ಎಂಬುದು. ಆದರೂ ಆ ಹಾಡು ನಮ್ಮ ಮಾಧವಮೂರ್ತಿಗೆ ನವೋನವವಾಗಿ

ಮಾಧೂರಾಯನ ಮಂಕು

ಎನ್ನಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಹೊಸ ಅರ್ಥವು ಹೊಳೆದಂತಾಯಿತು. ಮಾಧೂರಾಯನು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಆಲಿಸತೊಡಗಿದನು. ಕಳ್ಳದನಿಯ ಹಾಡಾದರೂ, ಆತನಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವರ್ಣವೂ, ಆಲಾಪವೂ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಂತೆಯೇ ಆತನು ಮನಸ್ಸು ಬಿಚ್ಚಿ ಹಾಡನ್ನು ಲಾಲಿಸ ತೊಡಗಿದನು. ಆಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಕಳ್ಳದನಿಗೆ ಮರುಳಾದ ಮನಸಿನ ಮರೆಯಲ್ಲಡಗಿ ಆತನ ಕಂಠುಗಳೂ ಅವಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಲಿಸತೊಡಗಿದವು.

ಮೊದಲೇ ಹೆಣ್ಣಾದನಿ. ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೇ ಸುರಿತ ಕೊರಳು. ಗಾನವು ಬಲು ಇಂಪಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಶಾಂತತೆ. ಉಗಿಬಂಡಿಯು ಕೂಡ ಆ ಗಾನಕ್ಕೆ ಮನಸೋತು, ಅದರ ತಾಲದಂತೆಯೇ ಹೆಜ್ಜೆಹಾಕುವದೇನೋ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಆ ಗಾಯನದ ಮಧುಮಂಜುಳನಿನಾದದಿಂದ ಮಾಧೂರಾಯನ ಹೃದಯವು ಮೆಲ್ಲನೆ ಅರಳಹತ್ತಿತು. ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅರೆಮರೆವು ಮೈಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿತು. ಆ ಅರೆಮರೆವಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹಾಯಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಆ ಗಾನವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾಗ, ಮಾಧೂರಾಯನಿಗೆ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪಿಣಿಯಾದ ಪ್ರಕೃತಿನಾತೆಯೇ, ಮೈಗೊಂಡು, ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ಶಿಖರವನ್ನೇರಿ ಕುಳಿತು, ತನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸೊಬಗನ್ನು ಸವಿಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಸುಳಿಗಾಳಿಯಲೆಗಳಗುಂಟ, ಅಮೃತಗಾನವನ್ನು ಚಿರಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಹರಿಸುತ್ತಲಿರುವಂತೆ ಓದಿಸಹತ್ತಿತು. ಅಂದು ಆತನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿಳಿದು ಮನದಲ್ಲಿ ಸುಳಿದು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸುಧಾತಃಸ್ವಾದೀಯವಾದ ಆ ಗಾನಗಂಗಾಲಹರಿಯು

ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ತೇಲಿಸಿ, ತನ್ನನ್ನು ಪುಣ್ಯಮಯ ನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಎನಿಸಿತು.

ಮಾಧೂರಾಯನು ಹೀಗೆ ಬೇರೊಂದು ದಿವ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಹಾಡು ಕೊನೆಗಂಡಿತು. ಸವಿಗನಸುಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವವರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ತಣ್ಣೀರು ಎರಚಿ ಹಿಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಂತೆ ಮಾಧೂರಾಯನಿಗೆ ಕಕ್ಕಾವಿಕ್ಕಿಯಾಯಿತು. ಆ ಬೆರಗಿನಿಂದ ಆತನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮೋರೆದಿರುವ ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳನ್ನು ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಹತ್ತಿದ. ಆತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮೈದೋರಿ ಅಡಗಿದ ಪ್ರಕೃತಿದೇವಿಯೇ ತನ್ನ ಆ ಉನ್ನತವಾದ ಧವಲಗಿರಿಯಿಂದಿಳಿದು ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಂತೆ ಎನಿಸಿತು. ಆತ ಮೈಮರೆತು ಅವಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ, ಅವಳು ಆ ಗಾಯನಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ತೇಲಿಬರುತ್ತಲಿದ್ದ ಬಂದು ಗುಲಾಬಿಯ ಹೂವಿನಂತೆ ಕಂಡಳು. ಅವಳು ಹೆಣ್ಣಾಗಿರದೆ ಬಂದು ಹೂವೇ ಆಗಿದ್ದರೆ, ತಾನು - ಅದನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ತನ್ನದೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತಲ್ಲಾ - ಎನ್ನಿಸಿತು. ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ ಎನಿಸಿಯೇ ಎನಿಸಿತು.

ಮಾಧೂರಾಯನು ಈ ಪರಿ ಅವಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅವಳೂ ಬಂದು ಬೆಡಗಿನಿಂದ ಆತನನ್ನು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ಮುಗ್ಧನಾದ ಮಾಧೂರಾಯನು ಅವಳಿಂದ ತನ್ನ ಕಣ್ಣು ಕೀಳಲಾರದೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವಾಗ, ಅವಳ ತುಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಆತನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಗುಲಾಬಿಯು ಅರಳಿಕೊಂಡಿತು. ಅವಳ ಆ ನಗೆಯು ಮಾಧೂರಾಯನ ಹೃದಯದಲ್ಲೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಕಂಪನ್ನು ಇಡುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು.

ಹೀಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಬೆರಗು - ಬೆಡಗುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಕೆಲವೊಂದು ಹೊತ್ತು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತರು. ಮಾಧೂರಾಯನಿಗೆ ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯದಾಸಂ ದವು ತನ್ನೆಡೆಗೇ ಕೈನೀಡಿ ಸಾಗಿಬರುವಂತೆ ತೋರಿತು. ತಾನು ಹಲವು ದಿನದಿಂದ ಹಾತೊರೆದು ಹಾರೈಸಿದ ಹಂಬಲವೊಂದು ಅಂದು ತಾನಾ ಗಿಯೇ ರೂಪುಗೊಂಡು ಒಡಮೂಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಎನಿಸಿತು.

೪

ಮಾಧೂರಾಯನು ಆದರ್ಶವಾದಿ. ಸಂಸಾರವು ಸಾರವತ್ತಾ ದುದೆಂದು ಆತನ ಭಾವನೆ. ಅದನ್ನೊಂದು ಕನಸು, ಭ್ರಮೆ, ಮಾಯೆ ಎಂದು ಆತ ಬಗೆಯಲಾರ. ಮಾನವರ ಹೃದಯಗಳು ಹಂಬಲಿಸಿ ಹಾತೊರೆದು ಕೊನೆಗೊಂದು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಚಿರನೂತನವಾದ ಅಮಿತವಾದ ಅಮೃತಮಯವಾದ ದಿವ್ಯಾನಂದವೇ ಸಂಸಾರದ ಜೀವಾಳವೆಂದು ಆತನ ಅನಿಸಿಕೆ. ಆ ಆನಂದ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರೇಮವೇ ಸೋಪಾನ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಆತನ ತಿಳುವಳಿಕೆ. ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತಾನಂನು ಕೈ ಹಿಡಿದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವವರೊಬ್ಬರು ಎಂದೋ ಒಂದು ದಿನ ಬರಲಿರುವರೆಂದು ಒಗೆದು ಆತನು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಉಳಿದವರಂತೆ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಮದುವೆಯಾಗಲೊಲ್ಲದೆ ಆ 'ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತಲಿದ್ದ.

ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳನ್ನು ಎವೆಹಳಚದೆ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಾಗ ಮಾಧೂರಾಯನ ಹೃದಯದ ಕೋಡಿಯೊಡೆದು, ಭಾವನಾ ಪ್ರವಾಹವು ಅಳವು ಮೀರಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಎನಿಸಿತು. ತಾನು ಅಷ್ಟು ದಿನದಿಂದ ದಾರಿಕಾಯುತ್ತಲಿರಲು ಆ ತನ ಆದರ್ಶಮಾರ್ಗನಿರ್ದರ್ಶ-

ಕರು, ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳ ರೂಪಿನಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡಿ ಬಂದಂತೆ ಆತನಿಗೆ ತೋರಿತು. ಪ್ರಥಮ ಪ್ರೇಮೋತ್ಸವದ ಭರದಲ್ಲಿ ಮುಂಗಿಟ್ಟ ಆತನ ಹೃದಯವು ಅವಳ ಆತ್ಮತೇಜೋದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ತಡವರಿಸಹತ್ತಿತು.

ಹೀಗೆ ಮನಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಮೈಮರೆಯುತ್ತಲಿರುವಾಗಲೆ ಮಾಧೂರಾಯನ ಏವೇಕವು ಆತನನ್ನು ಕಚ್ಚನೆ ಚುಚ್ಚಲು, ಹೆರವರ ಕೆಂಣಿಗಾಗಿ ತಾನು ಹಾತೊರೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಆತನಿಗೆ ಕೆಡಕೆನಿಸಿತು. ಅವಳು ತೋರುತ್ತಲಿದ್ದ ಒಸವು ಬಯ್ಯಾರಗಳಿಂದಲೂ, ಜೀರುತ್ತಲಿದ್ದ ಮಂದ ಹಾಸದ ಸೊಬಗಿನಿಂದಲೂ, ಆತನು ಹೇಗೋ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಳೆದುಕೊಂಡು, ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಕಿಡಕಿಯ ಹೊರಗೆ ಮೋರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಕುಳಿತನು.

೫

ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗಾಡಿಯು 'ಮಂಡ್ಯ' ವನ್ನು ದಾಟಿತ್ತು. ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಗಾಳಿಯ ಜೇಸನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆಯೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ತಾನು ಕುಳಿತ ಕಿಡಕಿಯ ಕನ್ನಡಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೇರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿ, ಬಹು ಪ್ರಯಾಸಪಟ್ಟರೂ ಕೈಸಾಗದೆ ಕೊನೆಗೆ, 'ಅದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ತನಗಾಗಿ ಸರಿಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆ'ಂದು ಅವಳು ಮಾಧೂರಾಯನನ್ನು ಬಲು ಏನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಳು.

ಒಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಮಾಧೂರಾಯನು ಮನಸು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿಯಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಇಂನೊಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಅವಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅನುವು ದೊರೆತರೆ ಸಾಕೆಂದು ಆತ ಎಣಿಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ಇಂಥ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಂಗವು ತಾನೇತಾನಾಗಿ ಬದಗಿ ಒಂದು ದರಿಂದ ಆತನ ಮನವು ಒಳಗೊಳಗೇ ಹಿಗ್ಗಿ ಕೊಂಡಿತು. ಆದರೆ ತುಸು

ಮಾಧೂರಾಯನ ಮಂಕು

ವಾದರೂ ಸಂಕೋಚವನ್ನು ತೋರದಿರುವದು ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲವೆಂದು, ಮೊದಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ನೋಡದಂತೆ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಅವಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೊಡಂಬಟ್ಟು, ಕಿಡಕಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೂಡಿಸಲು ಎತ್ತುಗಡೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದ. ಆದರೆ ಪ್ಯಾಸಂಜರ ಗಾಡಿ; ಹಳೇ ಡಬ್ಬಗಳು. ಆದುದರಿಂದ ಕಿಡಕಿಯಬಾಗಿಲು ಒಂದುಲೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಒಂದು ಪ್ರಯಾಸಪಟ್ಟು ಕೂಡಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಮಾಧೂರಾಯನ ಬಲಗೈಯ ಕಿರಿಬೆರಳು ಇಲುಕಿಕೊಂಡಿತು. ಮಾಧೂರಾಯನು ತಟ್ಟನೆ ಆ ಬೆರಳನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಿಗೆ ಬಲು ವ್ಯಥೆಯಾಯಿತು. ಅವಳು ತಾನಾಗಿಯೇ ಮಾಧೂರಾಯನ ಬೆರಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಸೀರೆಯ ತುದಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತಿ ಕಾವು ಕೊಡಹತ್ತಿದಳು. ಅದರಿಂದ ರಕ್ತವು ಮಂಜುಗಟ್ಟದೆ ನೋವು ಕಡಿಮೆಯಿಸಿತು.

ಮಾಧೂರಾಯನು, ತಾನು ಅವಳಿಂದ ಉಪಕೃತನಾದೆನೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬೆರಳನ್ನಿಟ್ಟು, ಅವಳೆದುರಿನಲ್ಲಿಯೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಮುಂದಿನ ಸ್ಥಳಶನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಆತನು ಇಳಿದು ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೊಯ್ಯಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಅವಳು ಅದರಿಂದ ಆತನ ಬೆರಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಳು.

ಮುಂದೆ, ಗಾಡಿಯು ತನ್ನ ನಿಟ್ಟನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಾಗಿದಂತೆ ಅವರ ಮಾತುಕಥೆಗಳೂ ಒಂದು ನಿಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ಸಾಗಿದವು. ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಪರಿಚಯವು ದೃಢವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಿಟ್ಟಿತೆಂದು ಮಾಧೂರಾಯನು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವಳೊಬ್ಬ ಹೆರವರ

ಜಿಣ್ಣಲ್ಲವೆಂಬ ನಂಬಗೆಯುಂಟಾಗುತ್ತಲೇ ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಹೃದಯಗಳೂ ಒಂದುಗೂಡಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿರುವದಾಗಿಯೂ ಆತನಿಗೆ ಎನಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿತು.

೭

ಹೀಗಿರುವಾಗಲೇ ಗಾಡಿಯು 'ಫ್ರೇಂಚರಾಕ್ಸ್'ನ್ನು ದಾಟಿತು.

೮

“ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೇ ಇಳಿಯುವವರೇ”

“ಹೌದು, ರಂಗು; ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ಕೆಲಸವು ತೀರ ಗಡಬಡಿಯದು. ನಾಳೆಯೇ ಕೊನೆಯ ಮುದ್ದತ್ತು. ಆದರೂ ನಾನು ನಿನಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಇಂದು ಸಾಯಂಕಾಲ ನಿನನನ್ನು ಕಾಣಲು ಮನಮುಟ್ಟಿ ಯತ್ನಿಸುವೆನು.”

“ಎನೋ ನಾನು ಬೇರೆ ಕಾಣೆ. ಅತ್ತ ಹಣವು ನಿಮನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಎಳೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ನೀವೆತ್ತು ಮನ್ನಿಸಬಹುದು!”

“ಹಾಗೆನ್ನಬೇಡ. ನಾನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಿನನನ್ನು ಕಾಣದೆ ಬಿಗಿಗಳಾಗಿ ಮರಳಲಾರೆ”

ಮಾಧೂರಾಯನು ಮಾತಾಡುತ್ತ ರಂಗಮ್ಮನ ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಿಡುಕುತ್ತಿದ್ದನು.

“ಹಾಗಾದರೆ, ನಾನು ಇಂದಿನ ದಿನವೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಿರುವೆ. ಮರೆಯಲಾಗದು—ಆಂ—”

“ ಆಗಲಿ, ನಿನನಂನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಮರೆಯುವನೇ-ಹಾಗಾಗುವದಾದರೆ ನನ್ನ ಉಸುರೇ ಆಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ”

ರಂಗಮ್ಮನು ಕಂಣು ಕುಣಿಸಿ, ಕೊರಳು ಮಣಿಸಿ, ಕೈಚಾಚಿ ಮಾಧೂರಾಯನನ್ನು ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಬಲವಾಗಿ ಎಳೆದುಕೊಂಡಳು. ಅಸುರಿ ಬ್ಬರ ಎದೆಗಳು ಒಂದುಗೂಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ, ಮಾಧೂರಾಯನು, ಅವಳ ಕೆನ್ನೆಗೊಂದು ಮೆತ್ತನ್ನು ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟ. ಬಡನೆ ಅವಳು, ಮುಬ್ಬುಹಾರಿಸಿ, ಕಂಣು ಏರಿಸಿ, ಮುಗುಳು ನಗೆಯೊಂದು ತೇಲಿಸಿ, ಮೆಲ್ಲನೆ ತನ್ನ ತುಟೆಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಚಾಚಿದಳು. ಮಾಧೂರಾಯನಿಗೆ ಮತ್ತೂ ಒಂದು ಪ್ರಸಾದವು ದೊರೆಯಿತು.— ಆ ವರೆಗೆ ಆ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾರೂ ಬರದಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಆತನು ‘ ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥ ’ನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಿರಿಸಿದ.

ಗಾಡಿಯು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೇರತೊಡಗಿತು. ಮಾಧೂರಾಯನು ಗಡಬಡಿಸಿ ಇಳಿಯುವ ಎತ್ತುಗಡೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದ. ಆಗ ರಂಗಮ್ಮನ ಮೋರೆ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಇಳಿಬಿದ್ದಂತೆ ತೋರಲು ಮಾಧೂರಾಯನಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಕಸಿವಿಸಿಯಾಗತೊಡಗಿತು. ಆದರೂ ತನಗಾಗಿ ಸ್ವೇಶನದಲ್ಲಿ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುವ ಪಕ್ಷ ಕಾರರು ತನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕೊಂಡು ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ದೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತು. ಉಸಾಯವಿಲ್ಲದೇ, ನಿರೋಪ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಮಾಧೂರಾಯನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಳವಿನಿಂದ ಅವಳ ಮೈದಡವಿ, ಕುರುಳು ತೀಡಿ, ಅವಳು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಕೈಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಹೇಗೋ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ತನಗಾಗಿ ಕಾಯ್ದು ಕೊಂಡಿದ್ದ ಪಕ್ಷ ಕಾರರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡನು. ಆ ಮೇಲೆ ಬೆಳಗಿನ

ನಸುಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಕಡೆಗೇ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು ಗಾಢ ಹೊರಟುಹೋದಮೇಲೆ, ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳ ಭಾರದ ಕೆಳಗೆ ತಾನು ಕುಸಿಬೀಳುತ್ತಿರುವನೇನೋ ಎಂದು ಎನಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಮುಂಗಾಣದೆ ಆತ ತನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಗಿದ.

ಇತ್ತ ರಂಗಮ್ಮನು ಕಣ್ಣಿರೆಯಾಗುವವರೆಗೂ ಮಾಧೂರಾಯನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು, ಆ ಮೇಲೆ ಆತನು ಕೊಟ್ಟ ಗುರುತಿನುಂ ಗುರುವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸಂತೋಷದ ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ಒಂದು ಬರುನಗೆಯ ತೆರೆಯನ್ನು ತೇಲಿಸಿಬಿಟ್ಟು, ಉಂಗುರವನ್ನು ಬೆರಳಿನಿಂದ ತೆಗೆದು ತನ್ನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟು, ನಿಶ್ಚಿಂತತೆಯಿಂದ ಬೆಳಗಿನ ತಂಗಾಳಿಗೆ ಮೈಯೊಡ್ಡಿ ಹಾಯಾಗಿ ಬರಗೊಂಡಳು.

ಅಂದಿನ ದಿನವೆಲ್ಲ, ಮಾಧೂರಾಯನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಜೀವವನ್ನು ತಾನೆಲ್ಲಿಯೋ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಒಂದಂತೆ ಆತನಿಗೆ ತೋಚುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ, 'ತಾನು ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಆದರ್ಶ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ತಕ್ಕಂಥ ಹೆಣ್ಣೊಂದರ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡೆನಲ್ಲ' ಎಂಬ ಅನಿಸಿಕೆಯ ಅನಂದವು ಆತನ ಅಂದಿನ ಅಸಮಾಧಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಒಗೆಯ ಶಾಂತತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಾಧೂರಾಯನು ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪೂರ್ತೆ ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಪಕ್ಷ ಕಾರರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೇಗೋ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಜೆಯ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟ.

ಆ

ರಂಗಮ್ಮನು, ಆತನನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡು, ಮೇಲಟ್ಟದ ಏಕಾಂತ ವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಹಲವು ಪರಿಯಾಗಿ

ಉಪಚರಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಉಪಚಾರಕ್ಕೂ, ಪ್ರೇಮಲವಾದ ನಯ ವಿನಯಕ್ಕೂ, ಕೋಮಲ ಕಂಠದ ಮೃದುಮಧುರವಾದ ನುಡಿಗಳಿಗೂ ಮಾಧೂರಾಯನ ಎದೆಯು ಎಳೆದುಹೋಯಿತು. ಒಳ್ಳೇ ಕಲಿತವಳಾದುದರಿಂದಲೂ, ಸುಧಾರಕಳಾದುದರಿಂದಲೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೃತ್ತಿಗೆ ಆತನ ಮನವು ಸೆಳೆದು ಹೋಯಿತು. ಹೀಗೆ ಅಂಥವಳ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡು ರಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಜೀವನಸಾಫಲ್ಯವೆಂದು ಮಾಧೂರಾಯನು ಬಗೆದು ಕೊಂಡು, ಅವಳು ತನ್ನ ಗೃಹಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಬೇವಿತ್ತವು ಸೌಂದರ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯದೊಂದು ಆನಂದನಿಕೇತನವಾಗಬಹುದಲ್ಲ ಎಂಬ ಸವಿಗನಸಿನ ತೆರಗಳ ಮೇಲೆ ತೇಲಿತೇಲಿ ಒಲಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ.

ಆದರೆ ಆತನು ಒಹಳ ಹೊತ್ತು ಆ ಸುಖದಲ್ಲಿರುವದಕ್ಕೆ ಅನು ವಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನೊಕದ್ದಮೆಯ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಆತನು ಅಂದಿ ನಿರುಳು ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯ ಪ್ಯಾಸೆಂಜರದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಗತ್ಯಂತರವಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ, ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಆತನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಒಂದು ಒಂದೂವರೆ ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಡಬೇಕಾಯಿತು. 'ತಾನಿನ್ನೂ ಹೊಸ ವಕೀಲ; ತನ್ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯುಂಟಾಗ ಬೇಕಿದ್ದರೆ ತಾನು ಸಲ್ಲದ ವೋಹಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದೆ ಎನಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಮೀರಿ ಹೆಣಗಲೇಬೇಕು!' ಎಂಬ ಕರ್ತವ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯು ಅತ್ತ ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅದಕ್ಕಿಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ 'ಅಯ್ಯೋ! ಮನುಷ್ಯನು ಹಣಕ್ಕಾಗಿ, ತನ್ನ ಹೃದಯದ ಹಂಬಲಗಳನ್ನು ಸಹ ಹಿಂದಿಟ್ಟುಬೇಕಾಗುವದಲ್ಲಾ! ಎನಿದು ಹಾಳು ಬಾಳುವೆ!' ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಇತ್ತ ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಎರಡರ ಎಳೆತವನ್ನೂ ತಡೆದು

ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸ್ಯಾಂಡೋನ ಶಕ್ತಿ ಆತನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ, ಜಗತ್ತನ್ನೂ, ತನ್ನ ಹೊಣೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟು, ರಂಗಮ್ಮನ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಉಳಿಯಲು ಬಂದರೆ ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಎಂದು ಆತನಿಗೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತೋರಿತು.

ಆದರೆ, ವಿವೇಕದ ಅಂಕುಶದೇಟು ಆತನ ಮೈಮರೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದೊಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಹೊಸ ಗುರುತಿನವಳಾದ ಒಬ್ಬ ಸಭ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಷಯವಾಗಿ, ಅವಳು ತನ್ನ ಪ್ರಣಯಿನಿಯಾಗಬಹುದಾದರೂ-ತಾನು ಹಾಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವದು ತನ್ನ ಕುಲೀನತೆಗೆ ಒಪ್ಪದ ಮಾತಾಗಿ ತೋರಲು, ಅವಳ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಏನೆಂದುಕೊಂಡಾರು ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ಮಾಧೂರಾಯನು, ಗಾಡಿಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟ. ಆದರೂ ಚುಕ್ಕು ಚುಲುಮೆಯಿಂದ ಕಿತ್ತಿದ ಬಳ್ಳಿಯ ಬೇರು ನೆಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹರಿದುಕೊಂಡಂತೆ ಆತನ ಎದೆಯ ಬೇರುಗಳು ರಂಗಮ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡವು.

೯

ಆ ಮಾತಿಗೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳಾಯಿತು. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಒಂದ ಮೇಲೆ, ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ಕೆಲಸ ಕೈ ಬಡಲೆ ಇಲ್ಲ. ನಡುವೆ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಮೈಸೂರವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಅದೇಷ್ಟೊ ಹವಣಿಸಿದ. ಆಗಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವಳಿಂದ ಎರಡು ಮೂರು ಪತ್ರಗಳು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ, ಆತನಿಗೆ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತೆನ್ನಬೇಕು! ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಂತೋಷವಾವುದೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಅವಳೊಡನೆ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸುವದರಲ್ಲಿಯೆ ಆತ ಹೇಗೋ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅಲ್ಲದೆ, ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಇರುವ ಆಗಿನ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ

ಮಾಧೂರಾಯನ ಮಂಕು

ಅಗಲಿಕೆಯೂ, ಅದರಿಂದಂಟಾಗುವ ಆವೇಗವೂ, ಆ ಆವೇಗದ ಪರಿಣಾಮವೂ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವುದೂ ಅವಶ್ಯವಾದುವೆ ಎಂದು ಆತ ಸಮಾಧಾನ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ ತಾವು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಬೆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ ಅನಕಾಶವುಂಟಾಗುವದೆಂದು ಆತನ ಒಗೆ.

ಮಾಧೂರಾಯನು ತಾನು ಹಿಡಿದ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ. ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ಕೊಟ್ಟಿನಲ್ಲಾ ಎಂದು ಆತನಿಗೆ ಮೈ ತುಂಬತುಂಬ ಉತ್ಸಾಹವು ಉಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. ಹೊಸ ವಕೀಲರಿಗೆಲ್ಲಾ ಇದು ಸಾಹಜಿಕವಾದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಮಾತಾದರೂ, ಮಾಧೂರಾಯನಂತಹ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ಇನ್ನಾವ ವಕೀಲನೂ ಪಡೆದಿರಲಾರ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಾಧೂರಾಯನು ಒಂದೇ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಎರಡು ಹಣ್ಣು ಕೆಡವಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಹೃದಯದ ಒಲವಿನಿಂದ ರಂಗಮ್ಮನಂಥ ಮೇಲ್ತರಗತಿಯ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡ ಹೆಮ್ಮೆಯೊಂದು ಕಡೆ, ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯ ಬಲದಿಂದ ಹೊಸಬರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಮೊಕದ್ದಮೆಯೊಂದನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ರಂಗಮ್ಮನು ತನ್ನನ್ನು ಇನ್ನು ಮೆಚ್ಚಬಹುದಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಹೆಮ್ಮೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಾಗಿ ಆತನ ತಕ್ಕಡಿಯನ್ನು ಸರಿಭಾರದಿಂದ ಹೊಯ್ದಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಮಾಧೂರಾಯನ ಕೈ ತೆರವಾಯಿತು. ಇಷ್ಟು ದಿನ ಬಲು ಶ್ರಮ ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಕೆಲವೊಂದು ದಿನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ರಜೆ ಕೊಟ್ಟು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವದೆಂದು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಆದರೆ ಮುಂದಿನ

ಮಾಧೂರಾಯನ ಮಂಕು

ಮಂಗಳವಾರವೇ, ಪೆನ್‌ಶನ್ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿರುವ ತಮ್ಮ ಜಡ್ಡಿಯವರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಸಂತೋಷಕೂಟವು ನಡೆಯಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಉಸಾಯಿವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಧೂರಾಯನು ಮೂರು ದಿನ ದಾರಿ ಕಾಯ ಬೇಕಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಜಡ್ಡಿಯವರಿಗಾಗಿರುವ ಸಂತೋಷಕೂಟಗಳೆಂದರೆ ವಕೀಲರಿಗೆ ಒಂದು ಹುರುಪಿನ ಮಾತು. ಅದರಲ್ಲೂ ಹೊಸ ಬರಿಗೆ-ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಧೂರಾಯನಂಥ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಯಶಸ್ವಿಗಳಿಗೆ ಆ ಮಾತು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಹೆಮ್ಮೆಯದೇ ಎನ್ನಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾಧೂರಾಯನಿಗೆ ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಹಾಕಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಸಂತೋಷಕೂಟವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯೇ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ಆತ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ.

೦೦

ಜಡ್ಡಿಯವರಿಗಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಸಂತೋಷಕೂಟದ ವೇಳೆಗೆ, ಬೈಠಕಿಗಾಗಿ ಬಬ್ಬ ಬಳ್ಳೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಾಯಕಿಯನ್ನು ಕರೆಸುವದಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ರಂಗನಾಯಕಿಯು ದೇಶಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹೆಸರಾದ ಗಾಯಕಿಯು. ಆದ್ದರಿಂದ ಔತಣವು ಅವಳಿಗೇ ಹೋಯಿತು.

ರಂಗನಾಯಕಿಯ ಹೆಸರನ್ನೂ ಅವಳ ಹೊಗಳಿಕೆಯನ್ನೂ ಮಾಧೂರಾಯನು ಕೇಳಿಬಲ್ಲ; ಅವಳನ್ನೂ ನೋಡಿರಲೂ ಇಲ್ಲ, ಅವಳ ಹಾಡನ್ನೂ ಕೇಳಿರಲೂ ಇಲ್ಲ. ತನ್ನಂಥ ಆದರ್ಶವಾದಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲೂ ಅಭಿರುಚಿಯಿರಲೇಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ಆತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೂಟಗಳಿಗೂ ಸಂಗೀತನಾಟಕಗಳಿಗೂ ತಪ್ಪದೆ ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂದು ಮಾಧೂರಾಯನಿಗೆ, ರಂಗಮ್ಮನ ಕಡೆಯ

ಎಳೆತ ಸೆಳೆತವಿದ್ದರೂ, ಈ ರಂಗನಾಯಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತುಸು ಆಸ್ಥೆಯುಂಟಾಗಿತ್ತು.

ರಂಗನಾಯಿಕೆಯ ಸಂಗೀತವು ಬಹಳ ದಿನದ ಮೇಲೆ ಆ ಊರಲ್ಲಿ ನಡೆದುದರಿದ ಆಂದು ಏವರೀತ ಗದ್ದಲ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯ ಜನರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಏಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮಾಧೂರಾಯನೂ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಬೆಡಗಿ ನೊಂದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಉಚಿತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ವಕೀಲರ ಬಳಗದೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಗಾಯಕಿಯು ಇನ್ನೂ ಒಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಎಲ್ಲರೂ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಾಧೂರಾಯನ ಮನಸ್ಸು ತನ್ನ ರಂಗಮ್ಮ ನೆಡೆಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಅಂಥ ಗಲಾಟೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ, ಆತನು ಸಹಜವಾಗಿ ಅವಳ ನೆನಪಿನ ಉನ್ಮಾದದಿಂದೊಂಡಾದ ಪ್ರೇಮ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ, ಒಬ್ಬ ಅಂಗೈಯ ಆಸರದಲ್ಲಿದ್ದ ಎದ ಗೈಯ ಬೆರಳುಗಳ ಮೇಲೆ ಮೂಗಿನ ದೇಟನ್ನು ಆನಿಸಿ, ಕೀಳ್ಮೊಗವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಆ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಆತನಿಗೆ, ಕಾಲವುರುಷನ ಕೈಜಾಲವು ತನ್ನನ್ನು ಸೆರೆಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವದೆಂಬದರ ಅರಿವು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಆತ ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತಿದ್ದನು.

ಹೀಗಿರುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ವಾದ್ಯಗಳ ವಿಜೃಂಭಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಗೀತವು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಆ ಸಂಗೀತದ ಮಾಧುರ್ಯವು ಮಾಧೂರಾಯನ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಆತನ ಜೈತನ್ಯವನ್ನು ಚಲಮಲಿಸಲು, ಮಾಧೂರಾಯನಿಗೆ ತಾನೊಂದು ಸಂಗೀತಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವನೆಂಬ ದರ ಅರಿವು ಬಂದು ಆತ ಕಣ್ಣುಜಿಟ್ಟು ಬೆರಗಿನ ನೋಟದಿಂದ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದ. ಆ ಗಾಯನಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ಸೆರೆದ

ಜನವೆಲ್ಲ ಕಲ್ಲುಗೊಂಬೆಗಳಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ; ಗಾಯಕಿಯು ತನ್ನ ಕೊರಳ ಬೆರಗಿನಿಂದ ಏಶ್ವಮೋಹಿನಿಯಂತೆ ಜಡಬೀದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಪ್ಪು ಗೊಳಿಸುತ್ತ ಸಂಗೀತಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನಾಟವಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾಳೆ. ಆಗ ಮಾಧೂರಾಯನು ಮೈಮರೆವಿನಿಂದ ಎಚ್ಚತ್ತು ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಗಾಯಕಿಯನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರಲು, ಆತನ ಮೈಯೆಂತ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಜುಮ್ಮು ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಹೊಂಪುಳಿಯ ಹೊಳೆಯೊಂದು ಹರಿದಾಡಿತ್ತು. ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮೈಮರೆವಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಿ, ಹಾಗೆ ಆ ಗಾಯಕಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆತನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ಅರೆಮರೆವು ಮಂಜುಗೂಡಿಸತೊಡಗಿದವು. ಆ ಮಂಜಿನ ಮುಸುಕಿನೊಳಗಿಂದ ತನ್ನ ನೋಟವನ್ನು ನಾಟಿಸಿ ಮಾಧೂರಾಯನು ಮತ್ತೂ ಏಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಹತ್ತಿದ. ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ, ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಹಾವಭಾವದಿಂದ ಮರುಳುಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಯಕಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಮಾಧೂರಾಯನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಸೆರೆ ಗೊಳಿಸಿದವು. ನೋಡುನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಅವಳ ಆಲಾಪ ಗಳೊಡನೆ ಮೆತ್ತನ್ನ ಮುಗುಳುನಗೆಯೊಂದು ಅರಳಿ ಒಂದು ಮಾಧೂರಾಯನ ಕಣ್ಣು ನೋಟವನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡಿತು. ಆತನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಬಾರದ ಉದ್ವೇಗವೊಂದು ಏಳಲಾಗಿ, ಮನಸ್ಸು 'ಚಂಚಲ' ವಾಯಿತು. ಹೃದಯವು ಏಕಲವಾಯಿತು. ಗಾಯಕಿಯ ಕಣ್ಣು ನೋಟದ ಮಾಟದಿಂದ ಆತನ ಅವಯವಗಳೆಲ್ಲ ನಿಶ್ಚೇತನವಾಗಲು, ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವೆಲ್ಲ ಕೊನೆಗಂಡಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಅವಳಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟ ಆತನ ಕಣ್ಣು ಕದಲದಾಯಿತು. ಹೀಗೆಯೇ ಅದೆಷ್ಟೋ ಕಾಲ ಕಳೆಯಿತು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಮಾಧೂರಾಯನು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ತನ್ನನ್ನಾವರಿಸಿದ ಸಂವೋಹನದಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಯು

ತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಸಂಗೀತವು ಕೊನೆಗಂಡಿತು. ಗಾಯನಮಂದಿರದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಗಲಭೆಯು ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಎದ್ದು ಕುಣಿಯಹತ್ತಿತು. ಸಂಗೀತ ಕಚೇರಿಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಮುಂದರಿದು ಗಾಯಕಿಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಮನದಂದು ಮಾಧೂರಾಯನು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಕ್ಕೋಡುವ ದಾರಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ, ಗಾಯಕಿಯು ತಾನೇ ಮುಂದರಿದು ಬಂದು ಮಾಧೂರಾಯನನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತನಾಡಿಸಿದಳು.

“ಎಸು ! ಇವತ್ತಿನ ಸಂಗೀತದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು? ನೀವು ಒಳ್ಳೇ ಸಂಗೀತಜೀವಿಗಳೆಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆಯಿರುವದರಿಂದ ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮುಂಚೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ.” ಮಾತನಾಡುತ್ತಾಡುತ್ತ ಗಾಯಕಿಯು ಅರೆನಗೆಯ ತೆರೆಗಳನ್ನುರುಳಿಸಿದಳು.

ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಜನರಲ್ಲಿ ಅವಳು ಮಾತನಾಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಮಾಧೂರಾಯನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆಯು ಸುತ್ತಿಮುತ್ತಿ ಸಾವಿರ ಮೊನೆಯಾಗಿ ಚುಚ್ಚುತ್ತಿರುವಂತೆನಿಸಿತು. ಅದರಿಂದ ಮೊದಲೇ ಅರಜೀವವಾಗಿದ್ದ ಆತನ ಆವಯವಗಳು ಕುಂದಿ ಕುಸಿಬೀಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಅದರೂ ಸೌಜನ್ಯಕ್ಕೆಂದು ಮರುಮಾತಿನಾಡಿದ- “ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು; ನನಗೆ ರಂಗನಾಯಕಿಯೆಂದರೆ ನೀವೇ ಎಂದು ಈ ಮೊದಲು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.” “ನಾನು ರಂಗನಾಯಕಿಯೆಂದರಿಯದೆಯೇ ನೀವು ಈ ಉಂಗುರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಾ?”

ಆ ಮಾತು ಕೇಳಿಯಂತೂ ಮಾಧೂರಾಯನಿಗೆ, ಸುತ್ತಿಮುತ್ತಿ ಚುಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದ ನಾಚಿಕೆಯು ತನ್ನನ್ನು ಹರಿದು ತಿನ್ನುವಂತೆ ಭಾವನೆ

ಯಾಯಿತು. ಹಾಗೆ ಆಳವು ಮೀರಿ ಮಾತನಾಡುವದಕ್ಕೆ ಯಾವ ದೇವರು ಬುದ್ಧಿ ಕೊಟ್ಟನೋ ಎಂದು ಹಳಹಳಿಸಿದ. ಈ ರಂಗನಾಯಕಿ ಯೊಡನೆ ತನ್ನ ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ನಂಬಿಗೆಯ ಮಿತ್ರ ರೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಸದಾಚರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಸಂದೇಹಗೊಳ್ಳುವರೋ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ಆತನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಎಸರು ಸುರುವಿದಂತಹ ವ್ಯಥೆಯನ್ನೂಂಟುಮಾಡಿತು. ಈ ಪರಿಯಾದ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಆತನ ಬಾಯಿಂದ ಮಾತುಗಳೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಅವಳೇ ಮಾತನಾಡಿದಳು.

“ ನೀವು ಆಮೇಲೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ! ಇನ್ನೆಂದು ಬರುವದು ? ”

ಮಾಧೂರಾಯನಿಗೆ, ತಾನು ಅವಳಿಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡುತ್ತ ನಿಲ್ಲುವದಕ್ಕಿಂತ ಓಡಿಹೋಗಿ ಬಿಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೊಂಡಿದ್ದನಲ್ಲ !

“ ಇಲ್ಲ, ಸನಿಯದಲ್ಲೇನು ನಾನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗುವವನೇ ಇಲ್ಲ! ಇರಲಿ; ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ.”

“ ಅದಾಗದು! ನೀವು ನಿಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದಾಗಲಾದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಬಂದೇ ತೀರಬೇಕು. ತಪ್ಪಿಸಲಾಗದು ! ”

“ ಆಗಲಿ, ನೋಡೋಣ; ನನಗೆ ವಿಶೇಷ ಬಿಡುವಿಲ್ಲ. ”

ಮಾಧೂರಾಯನು ಗಾಯನಮಂದಿರದಿಂದ ಹೊರಹೊರಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆತನ ಅನೇಕ ಮಿತ್ರರ ಕಣ್ಣುಗಳೆಲ್ಲ ಇದೇನು ಗುಟ್ಟು ಎಂಬ ಒಂದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಆತನು ಯಾವುದನ್ನೂ ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಮೋರೆ ಹುಗಿದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಓಡಿಬಿಟ್ಟ.

ಆ ಮೇಲೆ ಕೆಲ ದಿನ ಮಾಧೂರಾಯನಿಗೆ ಮೋರೆಯೆತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬರುವದು ಕೂಡ ಅಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇದೇನು ತಾನು ಆಡುಆಡುತ್ತ ಅಡವಿ ಬದ್ದದ್ದು ಎಂದು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ತಾನೇ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವ. ತನ್ನ ಆದರ್ಶದೃಷ್ಟಿಯ ಮುಖ್ಯ ತನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಮೋಸಗೊಳಿಸಿತಲ್ಲ ಎಂದು ತಾನೇ ಹಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವ. ಕೊನೆಗೆ, ಈ ವರೆಗಿನ ತನ್ನ ಹೃದಯದ ಹುಚ್ಚೆಸಿಂದಲೂ ಜನರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಪಹಾಸ್ಯದಿಂದಲೂ ಪಾರಾಗುವ ದಾರಿಯಾವು ಎಂದು ಎಣಿಕೆ ಹಾಕಹತ್ತಿದ.

೧೧

ಮುಂದೆ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಲ್ಲೇ, ರಂಗನಾಯಕಿಯ ಮಾತಿ ನಂತೆ, ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೊರಡಲು ಅನುಕೂಲತೆಯೊಂದು ಬದಗಿ ಬಂತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೊರಟು ನಿಂತ ಮಾಧೂರಾಯನು ಹೊಸಬ; ಮೇಲೆ ಮದುವಣಿಗೆ.

ಮಾಧೂರಾಯನ ಮದುವೆಗೆ ರಂಗನಾಯಕಿಯು ಒಂದಿರಲ್ಲಿ ವೆಂತ್ಲ. ತನ್ನ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಧೂರಾಯನು ಸ್ವಸಂತೋಷ ದಿಂದಲೇ ಅವಳದೊಂದು ಸಂಗೀತಕಚೇರಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಸಂಭಾವನೆ ಯೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಯದೆಂದು ಒಂದು ದೀರ್ಘನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ.

ನಿರೋಪದ ಕಾಲಕ್ಕೆ “ ಹೀಗಾದುದರಿಂದಲೂ ಯಾವ ಹಾನಿ ಯಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ” ಎಂದೆನ್ನುತ್ತ ಅವಳು ಮತ್ತೊಂದು ನಗೆಮಲ್ಲಿಗೆ ಯನ್ನರಳಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದಳು.

ಮಾಧೂರಾಯನ ಮಂಕು

ಆದರೆ ಆ ನಗೆಯು ಮಾಧೂರಾಯನಿಗೆ ವಜ್ರದ ಮಲ್ಲಿಗೆಯಂ ತೆನಿಸಿತು. ಅಂದು ಆ ವ್ಯಾಸಂಜರದಲ್ಲಿ ಇಂಥದೇ ಒಂದು ನಗೆಯು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಉನ್ನಾದತರಂಗಗಳ ಹೊಡತದ ಅನುಭವವು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತೋರಿಬಂದಂತಾಗಲು ಆತನು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿ ಶ್ರೀರಂಗನನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡನು.

ಮುಕ್ತಿಯಾತ್ರೆ

೧

ಹೆಂಣಿಗಾಗಲಿ ಗಂಡಿಗಾಗಲಿ ತಾಯಿಯಿದ್ದರೆ ತೌರು. ಆತನಿಗೆ ತಾಯಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಲದುದಕ್ಕೆ ಮಲತಾಯಿಯೊಬ್ಬಳಿದ್ದಳು. ಆದುದರಿಂದ ಆತನ ಬಾಳುವೆಯ ಬಿಂಕಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಹಾಕಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಪಾಪ! ತೀರ ಚಿಕ್ಕವನಿರುವಾಗಲೇ ಆತ ಪರದೇಶಿಯಾಗಿದ್ದವನು ಮಲತಾಯಿ ಒಂದೊಡನೆ ದೆಸೆಗೇಡಿಯೂ ಆಗಿಹೋದ. ಎಳೆ ಮಗುವಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಆತನು ಪರಿಪರಿಯ ಸಂಕಟಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಯಿತು.

ನನಗೆ ತಾಯಿಯಿದ್ದಳು; ಎಂದು ಸರ್ವಭಾಗ್ಯವೂ ಇತ್ತು. ತಂದೆಯನ್ನು ನಾನು ಕಂಡರಿಯೆ. ಆ ತಂದೆ ಇಂಥದಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಎಂದು ಒಮ್ಮೆಯೂ ನನಗನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನಾಕೆ. ಮುಂಡಾಡಿ ಕೊಂಡಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ್ದಳು. ಈ ಬಗೆಯ ತನ್ನೆದೆಯ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿಯೇ ಅವಳು ಮತ್ತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವವರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೇ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನನಗನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಏನೋ ಆಸರೆ ತಪ್ಪಿ ದಿಕ್ಕು ಗಾಣದವರು, ಮುಂಗಾಣದೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ನಮಗೇನು ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇರುವವರೆಗೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ತಾಯಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನಂತೆ. ಒಳ್ಳೇ ಗಳಿಕೆಯಿಂದ ಮನೆತನವನ್ನು ಹೌದೆನ್ನುವಂತೆ ಮಾಡಿಯಿಟ್ಟಿದ್ದ. ತಂದೆಯ ಪುಣ್ಯ

ಮುಕ್ತಿಯಾತ್ಮೆ

ವನ್ನೇ ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದ ನಮಗೆ ಇನ್ನಾವ ಬಗೆಯ ಕೊರತೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಮೂವರು : ತಾಯಿ, ನಾನು, ತಂದೆ ಸತ್ತ ವರುಷವೇ ಹುಟ್ಟಿದ ನನ್ನ ಕಿರಿತಮ್ಮ. ತಾಯಿಯ ಜತನ ದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಬಾಳು ಸುಖಮಯವಾಗಿತ್ತು. ನಾವಿಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳೇ ತಾಯಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಳಗವಾಗಿದ್ದೆವು. ನಮಗೂ ಅವಳೇ ಮೊದಲು, ಅವಳೇ ಕೊನೆಯೆಂದೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಆತನಿಗೆ ಈ ಬಗೆಯ ನೆಮ್ಮದಿಯು ಕನಸು ನೆನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಕಷ್ಟು ದುಕ್ಕ ಮೂರ್ತಿಮಂತವಾಗಿ ಆತನ ಕನಸು ನೆನಸುಗಳನ್ನೂ ದೇಹಮನಸುಗಳನ್ನೂ ತಿಕ್ಕಿಮುಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಆತನ ಆ ಮಲತಾಯಿಯ ನಡತೆ ಚನ್ನಾಗಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಎಂದ ಮೇಲೆ ಆತನು ಅವಳೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಳುಕುಮುಳ್ಳಾಗಿರಬೇಡವೇ. ಅಂತೇ ಅವಳು ಆತನನ್ನು ಏನಾದರೊಂದು ನೆವದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ತಾಸೂ ಮನೆಯಾಚೆಗೆ ಅಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಳು. ಗಂಡುಗೆಟ್ಟ ಆತನ ತಂದೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ಹೇಗೆ ತಾಳಿಕೊಂಡು ಕೈಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದನೋ!! ಹೀಗೆ ತಂದೆಯೆಂಬಾತನಿದ್ದರೂ, ಹಿಂದುಮುಂದಿಲ್ಲ ದಾಗಿ ಆತನು ಬಯಲುಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೊ ಅಂಡಲೆಯುತ್ತಲಿದ್ದ.

೨

ನಾನೆಂದರೆ ಆತನಿಗೆ ಜೀವಪ್ರಾಣ. ನಾನು ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಆತನು ತನ್ನೆಲ್ಲ ದುಕ್ಕವನ್ನೂ ಹಸಿವುನೀರಡಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಮರೆತು ಬಿಡುವ. ಅಷ್ಟು ಕಷ್ಟಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕು ಎಲೆವಿಲಿ ಒದೆದಾಡುವ ಆತನ ಜೀವ, ನಾನು ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಮಾ

ಮುಕ್ತಿ ಯಾತ್ರೆ

ಧಾನವನ್ನು ತಾಳುವದು. ನಾನಿರಲು ಆತನಿಗಿನ್ನಾವುದೂ ಬೇಡ. ಆ ಗಳಿಗೆ ಆತ ತನ್ನ ಪರಿಯನ್ನೂ ಇರವನ್ನೂ ಮರೆದುಬಿಡುವ.

ನನ್ನದೂ ಆತನದೂ ಮೊದಲು ಗುರುತಾದಾಗ ನಾನು ಏಳು ವರ್ಷದವಳು. ಆತನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಹತ್ತು ಇರಬೇಕು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಬೆಟ್ಟಿಯಾದದ್ದು ಎತ್ತಿನಕೆರೆಯ ಹುಲ್ಲುಬನ್ನಿ ಯಲ್ಲಿ. ಆಗ ನಾನು ಶಗಣಿ ಹಿಡಿಯಲು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆತ ತನ್ನ ದನದ ಹಿಂಡನ್ನೆಲ್ಲ ಮೇಯಬಿಟ್ಟು, ಒಂದು ಗಿಡದಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಬಾಧಕೋಲ-ಕೋಳಲನ್ನು ಊದಲು ಎತ್ತುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗ ಆತನ ಸಂಗಡ ಮತ್ತೂ ಕೆಲವು ಹುಡುಗರಿದ್ದರು. ನಾವಾಗ ತೀರ ಚಿಕ್ಕವರು. ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡೆಂಬ ಎರಡು ಬಗೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಗುರುತಾಗಲು ಹೊತ್ತು ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲದಿನದ ಗಳಿಗೆಯ ಗುರುತು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಅಂದಿನ ದಿನ ಆತನೂ ಆತನ ಗೆಳೆಯರೂ ಕೂಡಿ ನಾನು ಹೊರಲಾರದಷ್ಟು ಶಗಣಿ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರು.

ನನಗೆ ಶಗಣಿ ಹಿಡಿಯುವ ಕೆಲಸ ಹಗುರಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ನಾನು ಇನ್ನಾವೆಡೆಗೂ ಹೋಗದೆ, ದಿನವೂ ಎತ್ತಿನಕೆರೆಯ ಹುಲ್ಲು ಬನ್ನಿಗೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ದಿನವೂ ಆತ ನನಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೂ ದಿನ ಬಿಡದಂತೆ ಒಬ್ಬರ ನ್ನೊಬ್ಬರು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಬರಬರುತ್ತ ನಮ್ಮ ಗುರುತು ಗೆಳೆತನ ವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಅಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಜೀವಗಳು ಒಂದ ನ್ನೊಂದು ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡವು.

ಆತನ ನೆರವಿನಿಂದ ಬೇರೆ ಹುಡುಗಿಯರಿಗಿಂತ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ

ಮುಕ್ತಿಯಾತ್ರೆ

ಶಗಣಿ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ನನಗೊಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಮಾತು. ಮೊದಲುಮೊದಲು ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಷ್ಟೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವಳು, ಆ ಮೇಲೆ ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಸಾರಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆಗ ನಮ್ಮ ಹಿತ್ತಲದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಮೂರು ಕುಳ್ಳುಬಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೆನು. ನನಗೆ ಶಗಣಿ ಹಿಡಿಯುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಹುರುಪು ಬರುತ್ತಿದ್ದುದು, ಆತನನ್ನು ಎರಡು ಜಿಟ್ಟು ಮೂರು ಸಲ ಬಿಟ್ಟಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ಎದೆಯ ಹಂಬಲಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ನಾನು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವಳಾದಂತೆ ನನ್ನ ಹಂಬಲವೂ ಬೆಳೆದು ಹಿರಿಹಿರಿದಾಗಿ ಹಿಗ್ಗುತ್ತಿತ್ತು. ನೆಚ್ಚಿದ ಬೇವಗಳು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು.

೩

ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ; ಬೇಡಿ ಕೊಂಡೆ. ಮೊದಲು ಬೇಡವೆಂದರೂ ನನ್ನ ಕಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳು ನನಗೂ ಕೆಲವು ದನಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಳು. ನಾನು, ದನಕಾಯುವದೇ ನನ್ನ ಜೀವನದ ಹಿರಿಗೆಲಸವೆಂದು ಒಗೆದು ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಳ್ಳೆ ಹೌಸಿನಿಂದ ಆರಂಭ ಮಾಡಿದೆ. ಆ ಮೇಲೆ ನಾನೂ ನನ್ನ ದನವನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಎತ್ತಿನಕೆರೆಗೇ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ದನಕಾಯುವದನ್ನೇ ಕೈಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ಹೇಳಲಾರದಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗು. ನಾನು ದನಗಾಹಿಯಾದುದರಿಂದ, ನಾವೆಬ್ಬರೂ ಮೊದಲನೆಯ ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರಲು ಅನುವಾಯಿತು.

ತಾಯಿಯೇಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಾನೂ ಎದ್ದು, ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಬೆಳಗಿನ ಕೆಲಸಬೊಗಸೆ ಮುಗಿಸಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ತಾಯಿ ರೊಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುವದೊಂದೇ ತಡ ಅದನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತ,

ಮುಕ್ತಿ ಯಾತ್ರೆ

ನಾನು ತುರುಮಂದಿಗೆ ಓಡಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆತನು ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ದನಗಳೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ದನಗಳನ್ನೂ ತಾನೇ ಹೊರಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ತುರುಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ತರುಬಿಕೊಂಡು ನಿಂತು ನನ್ನ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದ. ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿದವೆಂದರೆ ಸರಿ, ದನವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆತನು ನನಗೆ ಬಂದು ಎಮ್ಮೆಯ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಕೂಡಲು ನೆರವಿತ್ತು, ತಾನೂ ಬಂದು ಎಮ್ಮೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಬಳಿಕ ಇಬ್ಬರೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಮಾತು ಇಲ್ಲಿಯ ಮಾತು ಆಡುತ್ತ ನಮ್ಮ ಮೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ದನಗಳನ್ನು ಮೇಯಬಿಟ್ಟು, ಇಬ್ಬರೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಯಾವ ದೊಂದು ಗಿಡದಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳಿತು ನಮ್ಮ ಎಣಿಕೆಗಳಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕೆರೆಯ ದಂಡೆಯ ಕಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಚಲಪಲ ಮಾಡುತ್ತ ನಮ್ಮ ಹೊತ್ತನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಆತನು ಮನೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬಿಗನ್ನೇನಾದರೂ ತಂದಿದ್ದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಗೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಬೇರೊಮ್ಮೆ ನನಗಾಗಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಕಾಕುಳ್ಳು ಆರಿಸಲು ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಮಗು ದೊಮ್ಮೆ ಆತನ ಮಲತಾಯಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಗಾಗಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡಿಸಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಕೈಮೈಗಳು ಎಣಿಕೆಬಯಕೆಗಳು ಎದೆಯುಸಿರುಗಳು ಒಂದೇ ತಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಬಲಿಯತೊಡಗಿದವು. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಬಿಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂದರೆ ಬೇವದ ಸುತ್ತ ಬಂದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾರಣ ನಾವು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಇರುಳು ಆದಷ್ಟು ಹೊತ್ತುವಾಡಿ

ಮುಕ್ತಿಯಾತ್ಮೆ

ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನೆಚ್ಚಿಮೆಚ್ಚಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡ ಎದೆಗಳೆರಡು ಒಂದಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು ತೊಡಗಿದವು.

೪

ಆತನೆಂದರೆ ನನಗೂ ಒಂದು ತರದ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು; ಒಂದು ತರದ ಹುಚ್ಚುನೆಚ್ಚು. ಆತನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ ಹೃದಯ ಜೀಕಿ ಜೀಕಿ ಉಯ್ಯಾಲೆಯಾಡುತ್ತ ಕೇಕೆ ಹಾಕಿ ಕುಳಿಯುವಂತೆ ಎನಿಸುವದು. ಆ ತೂಗಾಟದ ತಾಳದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಗೆಗಳೆಲ್ಲ ಬೆರೆತುಬಿಡಲು, ನಾನಾವುದೂ ಒಂದು ದೂರದ ಕನಸು-ನಾಡಿನ ಗಾಳಿಯಲೆಗಳ ಗುಂಟೆ ಈಸುತ್ತ ತೇಲುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವದು. ಅದೇನೊ ಅಂಥ ಮಾಟ! ನಾನರಿಯೆ.— ಬಲ್ಲವರೇ ಬಲ್ಲರಂತೆ ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿಯ. ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತಿದ್ದುದೂ ಒಂದು ಬೆಲ್ಲದಂತಹ ಮಾತೇ.

ಆತನೇನು ಅಂಥ ರೂಪವಂತನಲ್ಲ. ಆತನ ಮೋರೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂಥ ಬೆಡಗಿನ ಮಾಟವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣುಮನಸುಗಳನ್ನು ಎಳೆದೊಯ್ಯುವಂಥ ರೂಪವಂತರನೇಕರನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಆತನಂತೆ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಎಳೆದವರೊಬ್ಬರನ್ನೂ ನಾನು ಕಾಣೆ. ಅದೇನೊ! ಆತನ ಸ್ವಭಾವವಿರಬಹುದೇ! ಇದ್ದರೂ ಇರ ಬಹುದು. ಆದರೆ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ವಭಾವದ, ಮೃದುಹೃದಯದ, ಎಳೆಗರುಳಿನ ಜನರು ಇನ್ನೂ ಹಲವರು ಇದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡು, ತಿಳಿದು, ಅರಿತು ಬಲ್ಲೆ. ಇಂಥ ಕೆಲವರನ್ನು, ನಾನು ಮನ ಮುಟ್ಟಿ ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಆ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ, ತೃಪ್ತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆತನೆಂದರೆ ನನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಇಂಥ ದೊಂದು ಬೇಕು ಎಂದೆನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತನೆಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಆ

ಮುಕ್ತಿಯಾತ್ರೆ

ಗಳಿಗೆಗೇ ಜಗವು ಮುಗಿದರೆ ನನಗೆ ಬೇಡವೆನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿತ್ತು ನನ್ನ ಪರಿ.

ಸೃಷ್ಟಿಯ ಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲ ಹಲವು ಪಡಿಯಚ್ಚಿನವುಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಜೀವನಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವವೂ ತನ್ನ ಪಡಿಯಚ್ಚಿನ ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ತೊಳಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದೆಷ್ಟೋ ತೊಳಲಿ ಬಳಲಿದ ಮೇಲೆ, ಎಂದೋ ಒಮ್ಮೆ ಅಂಥ ಜೀವ ದೊರಕುವದುಂಟು. ಆಗಲೆ ಆ ಜೀವಗಳೆರಡು ಒಪ್ಪಿ, ಅಪ್ಪಿ, ಒಂದಿ, ಹೊಂದಿ, ಬೆರೆತುಕೊಳ್ಳುವವು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅವುಗಳ ಯಾತ್ರೆಯ ಮುಗಿವು. ಆತನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಜೀವ ಇಂಥದೊಂದು ನೆರೆತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರಬೇಕು. ಆಗ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ತೀರ ಚಿಕ್ಕವರೇನೊ ನಿಜ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಜೀವಗಳು ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಿಂದ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅರಸುತ್ತಲಿದ್ದವೆಂಬದರ ಲೆಕ್ಕ ಬೇಡವೆ!

೫

ಆತನ ಕತೆಯೊಂದು ರಾಮಾಯಣವೆ. ನಮ್ಮ ಗೆಳೆತನವು ಆ ದುಕ್ಕದಿಂದ ಆತನನ್ನು ತೇಲಿಸಿ ಆಚೆಗೆ ದಾಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಗುರುತಾದಂದಿನಿಂದ, ಆತನ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಸೊಗಸು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯಿತು. 'ಊರು ಬೇಡಾಗಿತ್ತು; ಗೌಡನೂ ಬೇಡವೆಂದ' ಎಂಬಂತೆ ಆತನ ಮಲತಾಯಿ ಆತನನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊರಕ್ಕುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದುದೇ ನಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿತ್ತು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆದ್ದರೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ ದನ ಕಾಯಲು ಹೊರಡುವದೇ. ನನ್ನ ತಾಯಿ, ನಾನು ಬೆಳಗಿನ ಸಂಣವುಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತೀರಿಸುವದರೊಳಗೇ, ರೊಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ, ಕಾರಬೇಳೆ ಹಚ್ಚಿ,

ಕರೆದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವಳು. ಅದಷ್ಟು ತಿಂದು, ತಾಯಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟ ಬುತ್ತಿರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಆತನಿಗೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸುಖವು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು! ತಂಗಳ ಹಳಬಲ ವೇನಾದರೂ ಉಳಿದಿದ್ದರೆ ಆತನ ವುಣ್ಯ. ಅದಂನೇ ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಸೂರ್ಯನು ನೆತ್ತಿಗೆ ಬಂದನೆಂದರೆ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೆರೆಯ ದಂಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮನಮ್ಮ ಗಂಟುಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಎದುರುಬದುರು ಕುಳ್ಳಿರುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನನ್ನ ಗಂಟಿನಲ್ಲಿ ಎರಡಾಗಲೀ ಮೂರಾಗಲೀ ರೊಟ್ಟಿ, ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಬುತ್ತಿ, ಮೇಲೆ ಕಾರಬೇಳೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಹಿಟ್ಟಿನ ಪಲ್ಲೆ, ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದೆರಡು ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಎಳೆ ಬದನೆಕಾಯಿ, ಅದೂ ತಪ್ಪಿದರೆ ಹಾರೂರ ಮನೆಯವರು ಕೊಟ್ಟ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಪುಂಡೀಪಲ್ಲೆ ಇಲ್ಲವೆ ಹರವಿಯದು, ಅಥವಾ ಮೆಂತೆಯ ತೊಪ್ಪಲ ಹೀಗೆ ಬೇಕುಬೇಕಾದದ್ದೇ ಇದ್ದುಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆತನ ಗಂಟಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳವೆಂದರೆ ಎರಡು ಮೂರು ತಂಗಳ ರೊಟ್ಟಿಯ ತುಣುಕುಗಳಿದ್ದರೆ ತಲೆಬಡೆಯಿತು. ಅದೂ ಒಣ ತಂಗಳ ರೊಟ್ಟಿ. ಜೊತೆಗೆ ಕೂಡ ಏನೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತನು, ಬರುವಾಗ ಹಾದಿಯ ಹೊಲದ ಹಕ್ಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಜೊತೆಯೊಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರುತ್ತಿದ್ದ. ಆತನು ಗಂಟು ಬಿಚ್ಚಿ ಎದುರಿಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನನ್ನನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ತೆರವುಗಂಣಿನಿಂದ ಮಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನನ್ನೆದೆ ಬಿರಿಯುವಂ ತೆನಿಸುವದು. ಅಂತೆ, ಆತನು ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ತನ್ನ ಗಂಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚಲು ನಾಚುತ್ತಿದ್ದ, — ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದ. ಆತನು ಹಾಗೆ ಕೂಳುಗಾಣದೆ ಬಂದಿರುವಾಗ ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ತಾಯಿಯು ಸವಿಸವಿ ಮಾಡಿ

ಮುಕ್ತಿಯಾತ್ಮೆ

ಇಕ್ಕಿದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಮನವಾರೆ ಕೆಚ್ಚಿ, ಮೇಲೆ ಬೇಕುಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಒಯ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೂ ನನ್ನ ಗಂಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚುವಾಗ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆ ಸಮಿಬ್ಬರ ನಾಚಿಕೆಗಳೂ ಹಳೇ ಮೋರೆಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಇಬ್ಬರೂ ಮನಸು ಬಿಚ್ಚಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆತನು ತಂದುದನ್ನು ಮೊದಲು ತೀರಿಸಿ, ಆ ಮೇಲೆ ನಾನು ತಂದುದನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಾನು ಬೇಕೆಂತಲೇ ನಾಲ್ಕು ತುತ್ತ ಕಡಮೆಯುಂಡು, ಆತನಿಗಾಗಿ ಸಂಜೆಗೆಂದು ಉಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ ಸಂಜೆಯ ಊಟವು ತಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆತನಿಗೆ ಏನೂ ದೊರೆಯದು. ಪಾಪ, ಮರುದಿನ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಮತ್ತೆ ಕೆರೆದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಉಣ್ಣುವ ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆಂದರೆ, ಆತ ಹೇಗೋ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಜೀವ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಿದ್ದ.

ನಾವಿಬ್ಬರೂ ದನಕಾಯುವದರಿಂದ ಬರುವ ಹಣವು ನೆಟ್ಟಗೆ ನಮ್ಮನಮ್ಮ ಮನೆಗಳನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾರಣ ಇಬ್ಬರ ಹತ್ತರವೂ ಹಣವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ತಾಯಿ, ನಾನು ಬೇಡಿದರೆ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಹಣದಿಂದ ಆತನಿಗೇನಾದರೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚೆ ನಾನು ದೊಡ್ಡವಳಾದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಗಳಿಕೆಯ ಹಣವು ನನ್ನ ಕೈಗೇ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧವನ್ನಾದರೂ ಆತನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಏನೇ ಆದರೂ ನಾನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಉಂಟು; ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಆತನ ಗತಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೊಡತಬಡತಗಳು. ಮೇಲೆ ಅರೆಹೊಟ್ಟೆ. ಅದೂ ಸಾಲದೆ, ಆತನಹತ್ತಿರ ಏನಾದರೂ ಒಂದೆರಡು ಕಾಸುಗಳು ಹೊರಟರೆ ಆತನು ಕಳ್ಳತನದ ದೂಷಣೆಗೂ ಶಿಕ್ಷೆಗೂ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದನು.

ಮುಕ್ತಿಯಾತ್ರೆ

ಹೀಗಾಗಿ ನಾನು ಕೂಡ ಆತನಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಕೊಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು.

ಹೀಗಿರುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ನಾವು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವರಾದೆವು.

೩

ಇಬ್ಬರೂ ಪ್ರಾಯದವರಾಗಲು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಥಿತಿಯೂ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಬಂದವು. ನಮ್ಮ ಜೀವಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಗಂಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು. ನಾವಿಬ್ಬರು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದೆಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡೆವು. ಆದರೇನು? ಹಾಲಿಲ್ಲದ ಹಬ್ಬವಲ್ಲ ಹಣವಿಲ್ಲದ ಬಾಳುವೆಯಲ್ಲ. ಆತನಿಗೆ ಏನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಬಗೆ ತೋಚದು. ಹೇಗೆ ಬಾಳುವೆಗೆ ಮೊದಲು ಮಾಡುವದು? ಎಂಬದು ಒಂದು ಒಗಟವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು.

ದೊಡ್ಡವನಾದ ಮೇಲೆ ಆತ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಗೊಡವೆಯನ್ನೇ ಬಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಹಗಲಿರುಳು ಊರಹೊರಗೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ನನ್ನ ಮನೆಯಿಂದ ಆತನಿಗಾಗಿ ಊಟವನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆತನು, ಕುಳ್ಳುಕಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡಿಸಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನವುಗಳನ್ನು ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಾರಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ಆತ ನನ್ನ ದನಗಳನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ. ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗುವದರೊಳಗೆ ಮರಳಿ, ಆತನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಬಂದ ಹಣವನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ ನನ್ನ ದನದೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಊರ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆತನೂ ನನ್ನನ್ನು ಕಳಿಸಲು ಅಗಸೆಯವರೆಗೆ ಬಂದು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಿ ಕೆರೆಯ ಮರಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮರುಳಯ್ಯನ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ಇರುಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಕಾದಿಯ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

ನಾನು ಆತನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಮಾತು ನನಗೆ ತಾಯಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸರಿಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೂ ನನ್ನದೆಯ ಕಳವಳವು ಅವಳಿಗೆ ಹೊಳೆಯದೆ ಹೋಯಿತು. ಆತನು ತಿರುಕ, ಗತಿಗಾಣದ ದರಿದ್ರ, ಅಡವಿಯ ಹುಂಬ ಎಂದು ಅವಳ ಎಣಿಕೆ. ನಮಗಾದರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಉಸಿರು ಕೂಡ ಆಡದು. ಅವಳಿಗಿದ್ದೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯದು. ಮೊದಲು ನನ್ನ ತಾಯಿ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಮೆಚ್ಚಿನವಳಾಗಿದ್ದಳು. ನಾನು ಮದುವೆಯ ಮಾತೆತ್ತಿದ ಮೇಲೆ, ನನ್ನ ತಾಯಿಯೇ ನನಗೆ ಮೈರಿಯಾದಳು. ಅವಳು ನಮ್ಮಿಂದ ಆಣೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಳು.

ನನ್ನ ತಾಯಿ ಬಲುದಿನಗಳಿಂದ, ತನ್ನ ಹಣೆಯ ಬೆವರು ಹರಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಕೂಡಹಾಕಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟವೆಲ್ಲ ನನಗಾಗಿಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ನನ್ನನ್ನು ಒಂದು ಬಳ್ಳಿಯ ಮನೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅವಳ ಹಂಬಲ. ಅವಳ ಹಂಬಲದ ಬಳ್ಳಿಯ ತನವನ್ನೂ ನಾನು ಅರಿತುದುಂಟು. ಆದರೆ ಅವಳ ಯತ್ನವೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಮಾವಾಗದೆ ಬೇವಾಗತೊಡಗಿತು.

ಆತನು, ತನ್ನ ಮನೆಬಿಟ್ಟಮೇಲೆ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ನನ್ನ ಕೆಲವೊಂದು ಹಣವೂ ಆತನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ, ಇಬ್ಬರೂ ಓಡಿಹೋಗಿಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವೂ ಬಂತು. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಕರುಳು ಬಲು ಒಲು ಮಿಡುಕುತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಆನಂದಕಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅದರೂ ಇನ್ನೊಂದು ಬೇವನ್ನು ತಳತಳ ಎನ್ನಿಸುವದು ಆತನಿಗೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.

ಮುಕ್ತಿಯಾತ್ಮೆ

ನನಗೂ ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ದುಕ್ಕದ ಚಿತ್ರವು ಕಣ್ಣೆದುರು ಕಟ್ಟಿ ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಜೀವ ಹೇಸಿತು. ಅಂತೂ ನನ್ನ ಮದುವೆ ನೆನಗುದಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ತುಸು ಒಡಕೂ ಹುಟ್ಟಿತು.

ಆ

ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ, ನಾನಿನ್ನೂ ದನ ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೊರಡುವದರೊಳಗೇ ಆತನು, ತುರುಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನನ್ನ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ. ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಆಂದು ಆತನು ಊರಲ್ಲಿ ಒಂದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಹಿಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಸೋಬಿಗವಾಯಿತು. ದನಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಇಬ್ಬರೂ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದೆವು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆತನು ತಾನು ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದೇವರು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದನೆಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಬಗೆದುಕೊಂಡೆವು.

ಅದೇನೋ ರಿಕ್ರೋತು ಎಂದು ಹೇಳಿದ—ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರೆಂದೂ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ, ಹೊಟ್ಟೆಬಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತುಂಬ ಹಣಬರುವದೆಂದೂ, ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಾನು ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಹುದ್ದೆದಾರನಾಗಬಹುದೆಂದೂ, ಆಗ ನಾವಿಬ್ಬರು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದುಬಿಡಬಹುದೆಂದೂ ಆತನು, ಹೇಳಿದ. ಆತನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಆ ರಿಕ್ರೋತಿನವರು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರಂತೆ. ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಕ್ಕೆಸೇರಲು ದುಂಬಾಲವೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದರಂತೆ. ನಮ್ಮ ವಾಲಿನ ದೇವರೇ ಒಂದಂತೆ ಅವರು ಒಂದರೆಂದು ನನಗೆನಿಸಿತು. ನಾನು ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ಭಾಗ್ಯದ ಗಾಳಿಗೋಪುರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಅವುಗಳ ರಾಣಿಯಾಗಿ ಮೆರೆಯತೊಡಗಿದೆ.

ಆ

ಮುಕ್ತಿಯಾತ್ರೆ

ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಆತನು ರಿಕ್ರೋತಿಗೆ ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನ ಗುರುತು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ. ಕೂಡಲೇ ಆತನಿಗೆ ಹೊಸ ಅಂಗಿಗಳು, ಕೆಲವೊಂದು ಹಣ, ಒಂದು ಪಾವಡಬಂದವು. ಮರುದಿನವೇ ಆತನು ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಆತನು ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣವೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ತಾನು ತಿರುಗಿ ಬಂದಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ, ತನಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಒಂದ ಉಡುಗರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಿರಬೇಕಾಗಿ ಹೇಳಿ ಹೋದ.

ನಮ್ಮ ಊರಿಂದ ಮತ್ತೂ ಕೆಲವರು ರಿಕ್ರೋತಿಗೆ ಭರತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು, ಧಾರವಾಡದಿಂದ ಸ್ವತಃ ಒಬ್ಬ ಸಾಬನೇ ಮೋಟಾರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ. ಆ ಸಾಬನು ಆತನನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸಿದುದನ್ನೂ, ನಗು ನಗುತ್ತ ಆತನ ಬೆನ್ನುಚಪ್ಪರಿಸುವದನ್ನೂ ನೋಡಿ, ನನಗೊಂದು ಪದವಿಯೇ ಒಂದಂತೆ ಎನಿಸಿತು. ಆತನು ಹೋದಮೇಲೆ ಹಿಂದೆ ಸಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ನೋಟ, ಸೂಜಿಯ ಮೊನೆಯಂತೆ ಚೂಪಾಗಿ, ಆ ಮೋಟಾರದ ಧೂಳಿಯೊಡಲನ್ನು ಸೀಳಿ, ಬಳಸೇರಿ, ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಆತನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

೯

ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲೇ, ನಾನು ಹುಲ್ಲಬನ್ನಿಯಲ್ಲಿ ದನಗಳನ್ನು ಮೇಯಬಿಟ್ಟು, ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಮುಳುಗಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಾಗ, ಆತನು ಧಡಧಡನೆ ಬಂದು ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಸಿಂತುಕೊಂಡ. ಸೋಲ್ವರ ಡ್ರೇಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಆತನನ್ನು ಗುರುತಿಸದೆ ಹೋದುದಲ್ಲದೆ,

ಮುಕ್ತಿಯಾತ್ರೆ

ಮೊದಲು ತುಸು ಹೆದರಿಕೊಂಡೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಆತನ ವಾಡಿಕೆಯ ಮುಗುಳುನಗೆಯು ಅರಳಿಬರಲು ನನ್ನ ಹೆದರಿಕೆಯೆಲ್ಲ ಓಡಿ ಹೋಯಿತು. ಆತನು ನನ್ನೊಡನೆ ಕುಳಿತು ತಾನು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಬಲು ಸುಖದಿಂದಿರುವದಾಗಿಯೂ, ತಾನು ಒಂದೂಕು ಹೊಡೆಯುವದು, ಕುದುರೆಯೇರುವದು ಮುಂತಾದ್ದನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವದಾಗಿಯೂ, ಸ್ವಂತ ಒಬ್ಬ ಆ ಸಾಬನ ಚಾಕರಿಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುವದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದ ನನ್ನ ಹೆಮ್ಮೆಗೆ ಕೋಡು ಮೂಡತೊಡಗಿದವು. ಆಗ ಅಂಥ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಆತನ ಸಂಗಡ ಸರಿಕರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ನನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಮೀರಿದ ಮಾತೆಂದೆನಿಸಿತು. ಆತನು ಸಂಜೆಯನರೆಗೆ ನನ್ನೊಡನೆ ಇದ್ದು ತಾನು ಮಂಗಳವಾರ ದಿನ ಬೆಳಗಿನ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಮುಂಬೈಗೆ ಹೋಗುವದಾಗಿಯೂ, ನಾನು ಆಗ ಗಾಡಿಯ ಹಳಿಯ ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಕೆರೆಯ ಕೋಡಿಯ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ತನ್ನನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿರಬೇಕಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿ ಹೋದ.

ಆತನ ಹೇಳಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ, ಮಂಗಳವಾರ ಇದ್ದಬಿದ್ದ ಕೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿ ಗಾಡಿಯ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತ ಎಣ್ಣೋ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಯು ಬರುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅದರ ಸಪ್ಪಳದ ತಾಲದೊಡನೆ ನನ್ನದೆಯು ಬಲವಾಗಿ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಗಾಡಿಯು ಹತ್ತರ ಬಂದೊಡನೆ ನಾನು ತುದಿಗಾಲೂರಿ ಎದ್ದುನಿಂತು, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸಿ, ಚಾಚಿ ಚಾಚಿ, ಆತನನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದೆ. ಗಾಡಿಯ ಕಿಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಹಲವರಿದ್ದರೂ ನನಗೊಬ್ಬರೂ ಕಾಣಿಸದೆ ಹೋದರು.

ಮುಕ್ತಿ ಯಾತ್ರೆ

ಆತನನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ನೋಡಿದೆ. ನನಗಾಗಿಯೇ ಆತನು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತನ್ನ ಮೈಯನ್ನು ಕಿಡಿಕೆಯಹೊರಗೆ ನೀಡಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದ. ಗಾಡಿಯು ಹೋಗಹೋಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಆತನು ಕೈಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ನನಗೆ ಸನ್ನೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಗಾಡಿ ಒಂದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಕಂಚುಮಿಂಚಾಯಿತು. ಅದರೂ ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತು ಬಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಂತೆ ಎನಿಸಿತು. ಗಾಡಿಯು ದೂರದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗುತ್ತ ಒಂದು ಸಾವಿವೆಕಾಳಷ್ಟು ಆಗುವ ಗರಗೂ ನಿಂತು ನೋಡಿದೆ. ಆ ಕೆಲವು ದಿನ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಮಿಷವೂ, ಒಂದೊಂದು ಗಾಡಿ ಒಂದಂತೆ, ಅದರಲ್ಲ ಆತನು ಹೊರಗೆ ಬಾಗಿ ನಿಂತಂತೆ, ನನ್ನನ್ನು ಕೈಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಪಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

೦೦

ಆ ಮಾತಿಗೆ ಇಂದಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಾದವು. ಆತನು ಹೋದವನು ಹಿಂದಿರುಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವಳಾದ ಮೇಲೆ ತಾಯಿಯ ಜುಲುಮಗಾಗಿ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಒಲುಮೆಗಾಗಿ ಹೊತ್ತಿನ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕಾಗಿ, ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ನನಗೀಗ ಮುತ್ತಿನಂಥ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳು ಸಹ ಇವೆ. ಆತನು ರಿಕ್ರೋತು ಸೇರಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಹಲವು ವರುಷ ನನ್ನದೆಯ ಹಂಬಲವೂ, ಬೇವದ ಕಳವಳವೂ, ಮನಸಿನ ಹಟವೂ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಲಿ ಇಲ್ಲ. ಆ ಕಳವಳವನ್ನು ನಾನು ತಡೆಯದೆ ಹೋದೆ. ಏನೋ ಹುಚ್ಚು! ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಆ ಕನವಿಸಿಯೆಲ್ಲ ಕಳೆದು ಹೋಗಬಹುದೆಂದು ನನಗೂ ಬಮ್ಮಿ ಅೋರಿತು.

ನನ್ನ ಪುಣ್ಯದ ಮಾತೆಂದರೆ ನನ್ನ ಗಂಡನ ಕೆಲಸ ಗಾಡಿಯ ಹಳಿಗಳ ರೇಲನ್ನು ಕಾಯುವದು. ಕಂಬಾರಗಣಿವೆಯ ಗುಡ್ಡದೋರೆಯ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಯು ಇಳಿದು ಬರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿಯೇ, ನಮ್ಮ ಗೇಟು, ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿದ ನಮ್ಮ ಗಚ್ಚಿನ ಗುಡಿಸಲು. ನಾವು ಗಂಡ-ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳುಮರಿಗಳೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬವಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಆದರೆ ನಾನು ಮೊದಲು ಬಗೆದಂತೆ, ನನ್ನೆದೆಯ ಚಡಪಡಿಕೆಯು ಸರಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂದಿಗೂ ಆ ಹಿಂದಿನ ನೆನಪು ನನ್ನನ್ನು ಹರಿದು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವಂತೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಹೃದಯ, ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರದ ಸುಖದಿಂದ ತಣಿವುಗೊಳ್ಳದಾಗಿದೆ. ಏನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೈತುಂಬ ಕೆಲಸ ವಿದ್ದರೆ ಆ ಸಂತಾಪದ ಮರೆವು. ಆದರೆ ನನಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕಿಂತ ಬಿಡುವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಮಹಾರಾಯನಂಥ ಗಂಡ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ದುಡಿದು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಕಾಲುಚಾಚಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಹಿಂದಣ ನೆನಪಿನ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಾಟಿಕೆಯನ್ನೇ ಬಗೆಯುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವೆ.

ಮೇಲು ಗಾಡಿಗೆ ಸಿಗ್ನೇಲು ಕೊಟ್ಟನೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಗಂಡ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡಿಸಲು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಗಾಡಿಗಳನ್ನೂ ನಾನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಪ್ರೀತಿ. ಹಗಲು ಹನ್ನೆರಡು ತಾಸೂ, ಗಾಡಿಗಳು ಬರುಹೋಗುವದನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳ್ಳಿರಬೇಕೆಂದೆನಿಸುವದು.

ರಿಕ್ರೋತಿಗೆ ಹೋದವರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ದುಡ್ಡು ದುಗ್ಗಾಣಿ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದಿರುವರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಆತನು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಎಂದಾದರೂ ಬಂದಾನೇ ಎಂದು ನನ್ನ ಹಂಬಲ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಡೀವ ಆಲ್ಪರಿಯುತ್ತದೆ. ಅದ

ಮುಕ್ತಿ ಯಾತ್ರೆ

ಕೃಷ್ಣನು ನಾನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗಾಡಿಯನ್ನೂ ತಪ್ಪದೆ ಕಾಯುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇತ್ತೀಚೆ, ಹೋಗಬರುವ ಗಾಡಿಗಳೆಲ್ಲ, ಯಾವದೋ ಒಂದು ತೆರವುಕಿಡಿಕಿಯೊಳಗಿಂದ, ಆತನು ಹಣಕಿ ಯಿಕ್ಕಿಕ್ಕಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೈಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಎನಿಸುವದು. ಗಾಡಿಗಳು ಹೋದಮೇಲೆ ಹಿಂದೆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಳವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡ ಹೊಗೆಯ ಸರಗಿನಲ್ಲಿ ಆತನ ಚಾಚಿದ ಕೈಯೇ ಮೂಡಿದಂತೆ ಕಾಣುವದು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆಯಂತೂ, ಗಾಡಿಯ ಕಿಡಿಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೋರೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗಂಡಸಿನ ಮೋರೆಯೂ ನನಗೆ ಆತನ ಮೋರೆಯೆಂದೇ ಎನಿಸುವದು. ನಾನು ಹುಚ್ಚಿಯಂತೆ ಕುಳಿತುದನ್ನು ಕಂಡು, ಗಾಡಿಯೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳು ಕೈಮಾಡಿ ಕೂಗುವಾಗ ಆತನೇ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ ಎನಿಸುವದು. ಗುಡ್ಡು ಗಾಡಿಗಳು ಹಾಯುವಾಗಲೂ ಆ ಡಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲೂ ಒಂದು ಕಿಡಿಕಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೋರೆ, ಅದರ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಕೈ ಇದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವದು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಾಗಲೂ, ಯಾವದೋ ಒಂದು ಗಾಡಿಯು ಹಾದ್ಯ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಎನಿಸಿ ನನ್ನೆದೆಯು ಡಬ್ಬಿ ಎದುರಿಸುವದು. ಆಗ, ನಾನು ಹೊರಗೆ ಕಾಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿಲ್ಲವಲ್ಲ; ಆತನು ನನಗೆಂದು ಕೈ ಮೈ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ ಕುಳಿತಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣದೆ ಆತನು ಎಷ್ಟು ಆಸೆಗೊಡಬಹುದು ಎಂದು ನಿದ್ರೆಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕನವರಿಕೆಯಾಗುವದು.

ನನ್ನ ಗಂಡನೊಂದರ ನನಗೊಂದು ಮೆಚ್ಚು. ಎತಕೆಂದರೆ ಇತ್ತೀಚೆ ನನ್ನ ಗಂಡನೂ ಆತನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ. ರಿಕ್ರೋಟು

ಮುಕ್ತಿಯಾತ್ಮೆ

ಸೇರುವಾಗ ಆತನಿಡೆ ಬಂದ ಉಡುಗರೆಯನ್ನು ನಾನು ಮೊನ್ನೆನವರೆಗೆ ಬಳಸದೆ ಕಾಯ್ದು ಇಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಸಾಣಸೋಮವಾರ ಅದೇಕೋ ಆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ನನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ. ನನ್ನ ಗಂಡನು ಅವುಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿಂತರೆ, ಅಂದು ರಿಕ್ಶೋತಿಗೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದ ದಿನ 'ಆತ'ನು ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ನಿಂದಂತೆಯೆ ಎನಿಸಿತು.

ಹೀಗೆ ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಿಯೂ ಆತನೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯು ಈ ನೆಲಮುಗಿಲುಗಳಷ್ಟು ಅಗಲವಾಗಿ ಬಿಡಬಹುದಲ್ಲವೆ! ಆತನು ಇನ್ನೆಂದೂ ಬರಲಿಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನಗೇನು ನನ್ನ ಜೀವನವು ಬೇಸರವೆನಿಸದು. ಜೀವದ ನೋವು ಬೇಡವೆನಿಸದು. ಆತನಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ಹಂಬಲವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವದು. ಹೀಗೇ ಇದ್ದರೆ ನನ್ನ ಬಾಳೂ ಈ ಜಗತ್ತೂ ಮುಗಿಯದೆ ಇರಲಿ. ತಮ್ಮ ನಿಟ್ಟರಿಯದೇ ಓಡುವ ಈ ಗಾಡಿಗಳಂತೇ ನನ್ನ ಜೀವನವೂ ಹರಿಯುತ್ತಿರಲಿ. ಎಷ್ಟು ಜನ್ಮಜನ್ಮಗಳಾದರೂ, ನನಗೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಗೇಟಿನ ಬಳಿಕುಳಿತು ಹೀಗೇ ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಇದ್ದುಬಿಡಬೇಕೆನಿಸುವದು. ಈ ನನ್ನ ಹುಚ್ಚಿನಿಂದ ನನ್ನ ಜೀವನವೆಂದಿಗೂ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದದಿರಲಿ.

